

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

AGI

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

1047 4440

Gang IV. 2.

CHARTERS EN BESCHIEDEN
OVER DE BETREKKING DER
OVERIJSSELSCH E STEDEN,
BIJZONDER VAN
K A M P E N,
OP HET NOORDEN VAN EUROPA GEDURENDE DE
DERTIENDE EN VEERTIENDE EEUW.
1251—1398.

*Uitgegeven door de Vereeniging tot beoefening van
Overijsselsch Regt en Geschiedenis.*

DEVENTER,
J. DE LANGE.
1861.

~~BZ
Gesch.
42.
OVE 20.~~

CHARTERS EN BESCHEIDEN.

~~1772~~ ACL
20 829

CHARTERS EN BESCHIEDEN

OVER DE BETREKKING DER

OVERIJSSELSCH E STEDEN,

BIJZONDER VAN

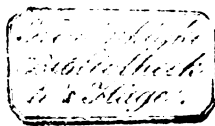
KAMPEN,

OP HET NOORDEN VAN EUROPA GEDURENDE DE
DERTIENDE EN VEERTIENDE EEUW.

1251—1398.

---

*Uitgegeven door de Vereeniging tot beoefening van
Overijsselsch Regt en Geschiedenis.*

DEVENTER,
J. DE LANGE.
1861.

VOORBERIGT.

Reeds in de eerste vergadering der Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis werd in ernstige overweging genomen: »daar de betrekking, waarin de drie groote steden van Overijssel tot de Hanse hebben gestaan, een' grooten invloed op den handel heeft gehad en krachtig tot de ontwikkeling en den bloei dier steden heeft medegewerkt, zoo moet een onderzoek naar de in de archieven dier steden aanwezige en tot dit onderwerp betrekkelijke bronnen hoogst belangrijk worden beschouwd, zoo voor de geschiedenis dier steden als voor die van den handel in dit gewest.» — De kommissie, met dit

---

onderzoek belast, deelde later eenige bouwstoffen tot dit werk mede en de Vereeniging besloot, om, uit aanmerking van den grooten omvang, te beginnen met de uitgave der charters en bescheiden, die betrekking hebben op den handel der Overijsselsche steden met het Noorden van Europa, maar vooraf nog te onderzoeken, welke charters, tot deze zaak betrekkelijk, in Denemarken, Noorwegen en Zweden, zijn uitgegeven, die tot opheldering of aanvulling van het voorgenomen werk kunnen dienen.

De kommissie is tot het besluit gekomen, dat er, buiten hetgeen, door SARTORIUS en LAPPENBERG, in het klassieke werk over de geschiedenis der Hanse uitgegeven werd, in het Noorden later weinig in het licht gebracht is, dat de Nederlanden in het algemeen en Overijssel in het bijzonder raakt. Zij vleit zich integendeel, dat menig stuk, uit de Overijsselsche archieven ontleend, er onbekend zal zijn, gelijk die, welke door den heer CHR. C. A. LANGE, rijksarchivaris van Noorwegen te Christiana, uit het Kamper archief, in het Diplomatarium Norvegicum geplaatst zijn, er vóór de plaatsing onbekend waren. Op zijne wetenschappelijke reize door België en de Nederlanden, in het jaar 1857, vond hij, voor zijn doel tot opsporing der oude betrekkingen van Noorwegen, nergens meer bescheiden dan te Kampen. Van andere, reeds bekende, stukken zal men hier betere uitgaven vinden, dan die bij SLICHTENHORST, VAN MIERIS, SCHRASSERT enz. voorkomen, en waarvan sommige geheel onbruikbaar zijn.

Men is voor het tegenwoordige bij het einde der veertiende eeuw als een rustpunt staan gebleven. De Noordsche stukken, die er in de eerste jaren op volgen, zijn minder talrijk en ook minder belangrijk, en kunnen naar tijdsorde vermeld worden bij de latere bewerking van het veelomvattende plan, om Overijssel verder in betrekking tot de geschiedenis van den handel te brengen, waarbij zoo wel de charters van Vlaanderen en Frankrijk, als de recessen der Hansevergaderingen van het jaar 1400 af, waarvan de archieven te Kampen, Zwolle en Deventer, de afschriften, zoo het schijnt, vrij volledig bewaren, in aanmerking moeten genomen worden, even als hier bij vergelijking met hetgeen daaromtrent reeds is bekend gemaakt. Naar gelang de inhoud der Overijsselsche archieven onderzocht wordt, blijkt meer en meer hun belang, ook uit een mercantiel oogpunt beschouwd. Terwijl men in noordelijk Duitschland de gedenkschriften van het Hanse-verbond opzoekt, waar zij te vinden zijn, om die ten geschikten tijde uit te geven, zal ook bij ons menig charter, menige aanteekening of correspondentie kunnen bijdragen om de geschiedenis van den middeneeuwschen koophandel der zeesteden op te helderen, waaraan voor het tegenwoordige nog veel ontbreekt. Van onderscheidene kanten moeten de steenen tot dezen bouw aangebragt worden.

Ofschoon het niet in het doel der uitgave lag, de hier opgenomene stukken op te helderen, hetgeen eene studie op zich zelf uitmaakt, waaraan ook taalkundigen hunne krachten mogen

---

beproeven, was het evenwel noodig, de gebeurtenissen in het Noorden, die tot de uitvaardiging aanleiding gaven, kortelijk te vermelden. Men ziet er uit, dat, even als de overige steden, die er mede in handelbetrekkingen stonden, ook Kampen uittemend gebruik wist te maken van de regerings-veranderingen en verwarringen, die er plaats hadden, en waarvan de draad somtijds moeilijk te volgen is.

1.

24 Sept. 1251.

Koning Abel van Denemarken regelt de tollē voor de markten op Skanor, vergunt bij schipbreuk goederen te redden, enz.

Abel dej gracia Danorum Slauorumque rex dux Jucie omnibus hoc scriptum cernentibus salutem in perpetuum. Tempus est mensura motus rerum mutabilium. Idcirco discrete decreuit antiquitas ut ea que geruntur sub tempore ne simul labantur cum tempore litterarum testimonio reciperent firmamentum. Ad reuocandas igitur contentiones lites et discordias nec non etiam periuria super solutione thelonej in nundinis Scanore que aliquando fiebant ab hiis qui Vmlandsfaræ dicuntur, que quidem sepius minime committi possunt sine discrimine et periculo non modico animarum, taliter inter nos et eosdem, accedente nostro et eorum consensu, deliberatione sufficienti adhibita, satis prouide in perpetuum est statutum, quod de quolibet cogone qui ad partes occidentales de Scanoræ redierit triginta duo solidi bonorum sterlingorum persoluantur. Si uero ad orientales partes declinare aliquis de supradictis uoluerit et super hoc ex parte nostra requisitus iuramentum prestiterit corporale quod illic sit iturus, duo solidi de quolibet lest monete scaniensis recipiantur ratione thelonej ab eodem. Si uero aliquis fraudem in premissis fecerit et super hoc repertus et conuictus fuerit, bona ipsius ad usus nostros deuoluentur vniuersa. Qui si ad regnum nostrum redire noluerit et nos nostrum nuntium ad terram aut ciuitatem in qua habitat miserimus pro iustitia ab ipso optinenda, nuncio nostro cum omnibus bonis suis exponi debet a suis conciuibus. Hoc enim prefati Vmlandsfaræ firmiter promi-

serunt qui presentes impetrarunt. Si uero conciuēs ipsius negligentes in hoc exstiterint nec curauerint nobis a prefato iustitiam extorquere, toti terre seu ciuitati in qua habitat debet merito imputari. Quicumque etiam ad prefatas nundinas de dictis Vmlandsfar cum naue sua et suis deuenerit mercaturis et inde ad Norwegiam transire uoluerit nec secum allec. sed pannum lineum et sal seu etiam uictualia sua detulerit a thelonej grauamine sit immunis, jta tamen quod camerarius noster uel alius ex parte nostra uel ipsius naues ipsorum et earundem contenta copiam habeat perscrutandi. Ceterum cum sepius progenitorum nostrorum temporibus passis naufragium uiolentia inferebatur et iniuria, statuimus ut quicumque naufragium perpassi fuerint bona uniuersa libere habeant que saluare et eripere possunt propriis laboribus et expensis, nec exactor noster seu aliquis alter se de bonis eorundem sic ereptis aliquatenus intromittat. Quicumque uero contra tenorem huius privilegii excesserit, non solum direptionem bonorum suorum sentiet uerumetiam nostram non effugiet ultionem. Ut igitur premissa rata sint et firma presentem paginam sigilli nostri munimine duximus roborandam. Datum Scanorae anno domini millesimo ducentesimo quinquagesimo primo kal. Octobris octauo, presentibus dominis subscriptis: dilecto consanguineo nostro comite Ernesto et specialibus nostris Tukone camerario nostro, Nicolao prefecto Lundensi, Martino portagal et multis aliis clericis et laicis curie nostre.

Op perkament met uithangend zegel des konings in rood was aan groene zijde. — Afdrukt uit het Camper archief bij LANGE en UNGER, *Diplomatarium Noruegicum* V. I. No. 5. Verg. SARTORIUS, *Urk. Gesch. der Deutschen Hanse*, II. s. 52, die, minder juist, naar den afdruk bij SUHM, in plaats van *Vmlandsfaræ*, *Vindlandsfaræ* heeft. Zie ook SLICHTENHORST, *Geld. Gesch.* bl. 589, alwaar: *pars australis vulgariter „Ummelandt“ dicitur.*

2.

25 Sept. 1251.

Koning Abel van Denemarken geeft aan allen, die Skanor bezoeken, vrijheid om hunne goederen op feestdagen te vervoeren.

A. dei gratia Danorum Slauorumque rex dux Juciaie omnibus Skanorae frequentantibus salutem in dno. Significamus vniuersis quod nos omnibus illis qui Vmlandsfar dicuntur licenciam concesserimus res suas plaustrandi et transferendi in uigiliis festorum ad occasum solis et in ipsis festis a pulsatione uesperarum ad uesperam eadem faciendi, prohibentes districte ne quis ipsos super hoc presumat aliquatenus molestare. Datum Skanorae anno dni m.cc.li. kal. Octobris septimo.

Op perkament met een uithangend zegel in rood was aan groene zijde.

3.

31 Julij 1289.

Erik Magnus Prestehadere koning van Noorwegen en Hakon hertog maken bekend, dat zij met die van Campen eene overeenkomst gesloten hebben, waarin die van Staveren niet begrepen zijn.

Erikr Magnus medhr gudhs miskunn Noregs konongr hinn koronadhe ok Hakon medhr thæiri samre miskunn Noregs hertoge. synir Magnus konongs hinns koronadha. sænda ollum mannum j Norege q. g. oc sina. Vit vilium at ther

vitid at af thui at vit hafum gort sættæ gærd vidhr Kampa. oc vit vilium hana gærna hallda j alla stadhe oc huærgin fyrri af briota tha firir biodom vit huærium manne at hindra tha. oc nokot mæin gera thæim. huarre sem thæir kunnu fram at koma j ockro riki medhr sinom kaupskat medan thæir hallda firir sagda sættegærd. ok sua uilium vit at thæir hafe godhan fridh firir okrom hærskap huarre sem thæim verdhr moett. æptir thui sem ther vilit hafa thok ok afusu af okr ok æi verdha firir okrom oblidskap ef ther firir nemezt thænna okarn bodbskap. vilium vit at Stafringar se æicki j thæima fridhi ef thæir kunnv j nokorom stad kændir verdha. Var thetta bref gort vidhr Kaupmanna homn. ii dagum ætir Olafs voku fyrrv a X. are rikis okars. herra Bardhr ok herra Erlændr kancelarii okrer jusigladbo Gabriel klærckr ritadhe.

V E R T A L I N G.

Erik Magnus door Gods genade gekroond koning van Noorwegen en Hakon door dezelfde genade hertog van Noorwegen, zonen van koning Magnus den gekroonden, zenden aan alle mannen in Noorwegen Gods groete en de hunne. Wij beiden willen, dat gij wetet, dat, naardien wij een vergelijk gemaakt hebben met Kampen en wij dat gaarne willen houden in allen stand en hun nergens verder afbreuk doen, zoo verbieden wij beiden alle man hen te hinderen en hun eenig leed te doen, waar zij ook mogen aankomen met hunne koopmanschap, zoo lang zij houden voorzegd vergelijk. En zoo willen wij beiden, dat zij hebben goeden vrede in ons gebied, waar men hun ook ontmoet, voor zoo ver gij wilt hebben genegenheid en gunst van ons beiden en niet ons beider misnoegen opwekken, indien gij namelijk ons beider bevel niet acht. Wij beiden willen, dat de Staveringers niet zullen zijn in dezen vrede, indien zij ergens mogen gevonden worden. Deze brief werd gemaakt

met de kooplieden voorn. twee dagen na St Olof in het tiende jaar van ons rijk. Heer Barth en heer Erlaend ons beider kanseliers zegelden. Gabriel de klerk schreef.

Naar het oorspronkelijke op perkament, waaraan 's konings zegel nog hangt, maar dat des hertogs afgevallen is, afgedrukt in het *Diplom. Norveg.* V. 1. No. 18, en aan het hoofd 31 Julij 1289.

Ten gevolge van moeilijkheden en geschillen, tusschen koning Erik van Noorwegen en eenige koopsteden ontstaan, werd de beslissing aan koning Magnus Ladilas van Zweden opgedragen en goedgevonden, dat de steden, die geene vertegenwoordigers bij de voorgenomen zamenkomst zenden zouden, in het te maken verdrag zouden opgenomen worden, indien zij er zich mede vereenigen wilden. De zamenkomst had te *Calmar* plaats, alwaar koning Magnus, den 31 Oct. 1285, het geschil tusschen koning Erik en de steden Lübeck, Rostock, Wismar, Stralsund, Greifswold, Riga en de Duitschers te Wisby door een verdrag eindigde, met bepaling, dat, indien de steden *Campen*, *Staveren* en *Groningen* hem en den koning van Noorwegen vóór aanstaanden St. Jansdag kennis gaven, dat zij hem, even als de voorgen. zeven steden, tot arbiter kozen, hij ook hare zaak op zich nemen en tijd en plaats der zamenkomst van hare gezanten en van die des konings vaststellen zoude. Zie SARTORIUS, II. s. 144 en *Urkundenb. von Lübeck*, I. No. 485. — Tot dezen tijd (niet tot 1293) schijnt dan ook gebragt te moeten worden eene dankbetuiging (zonder dagteekening) van schout, schepenen en geheele gemeente van *Campen* aan Lübeck, Wismar, Rostock, Stralsund en Greifswold, dat deze steden zich hunne zaak in het geschil met Noorwegen hadden aangetrokken, met verklaring, dat zij, in overeenkomst met hetgeen die steden beraamd hadden, hunne afgevaardigden naar *Zweden* zouden zenden. *Urkundenb.* II. No. 87, s. 69.

Zien wij nu, volgens boven medegedeeld charter, in 1289 een verdrag tusschen Noorwegen en *Campen* bestaan, dan

wordt waarschijnlijk een vrede, gesloten te *Bergen XVIIJ kal. Nov. 1286*, bedoeld, dien wij beneden, in 1305, duidelijk gemeld en bekrachtigd vinden, gesloten door Alexander Clericus en Gerbertus Doleman, een afzonderlijke vrede wel, maar op den grondslag van dien met de andere steden te *Calmar*. Staveren had er zich dus in 1289 nog niet mede vereenigd.

4.

28 April 1293.

De stad Campen sluit een verbond met de Wendische steden, Lübeck, Wismar, Rostock, Stralsund en Greifswold tegen koning Erik van Noorwegen, die op de kooplieden van Campen en Staveren verbitterd was, omdat zij zeeroovers te Marstrand ter dood hadden doen brengen.

Omnibus ad quos presens scriptum pervenerit, scultetus, scabini, consules et vniversitas ciuitatis Kampensis salutem in domino. Contigit anno domini m.cc. nonagesimo secundo, pentecoste, quosdam piratas ad rapinas et maleficia perpetranda congregatos, apud Mastrant in finibus Norwegie deprehendi et ibidem mortis iudicium pro suis manifestis criminibus sustinere, pro quibus Norwegie rex jllustris nobis et quibusdam aliis indignatur, volens nobis et eis, vt percepimus, inferre nocumenta quam primum sibi et suis cooperatoribus ad hoc faciendum obtulerit se facultas, quamuis merito tales malefici quorumlibet innocencium oppressores a nullo debeant defensari vel foueri. Quod honesti viri, nostri speciales amici, consules et communitates ciuitatum Lubeke, Wismere, Rozstoch, Stralesund, Gripesuold considerantes et mente sollicita reuoluentes, quod talia maleficia sint reprimenda, ne detur aliis occasio similia perpetrandi, se nobiscum ad hoc obligare curarunt, quod nobis, pro modis

se respicientibus, in hiis ad nostram iniuriam propulsandam astare volunt laboribus, consiliis, auxiliis et expensis. Sed quoniam nobis astando taliter in premissis dicte ciuitates efficiuntur hostes ipsius domini regis et suorum cooperatorum, dignum est et rationi consonum, ut eciam nos astemus eisdem ciuitatibus viceversa. Ac obinde notum esse volumus vniuersis, nos ad hoc obligatos esse presencium testimonio litterarum, quod sepedictis ciuitatibus Lubeke, Wismere et Rozstoch, Stralesund, Grippeswold contra prefatum dominum regem et suos cooperatores in premissis omnibus astare volumus laboribus, consiliis, auxiliis et expensis, pro modo nos respiciente ad hostilitatem huiusmodi propulsandam. In cuius rei testimonium presens scriptum sigillo ciuitatis nostre duximus muniendum. Datum anno domini m.cc. nonagesimo tercio feria tertia ante festum Philipphi et Jacobi apostolorum.

Uit het *Urkundenbuch* van Lübeck, I. No. 603 s. 544 overgenomen in het *Diplom. Norv.* V. 1. No. 22. — Een bijna gelijklopende brief van *Staveren Urkundenb.* No. 601.

5.

Daar er omtrent het verdrag van Calmar moeilijkheden ontstaan waren, werd er tusschen koning Erik van Noorwegen en de steden Lübeck, Wismar, Rostock, Stralsund en Greifswald eene bijeenkomst te Bergen beraamd tegen Pinksteren van het jaar 1294. Mogt er geene regtspraak of minnelijke schikking verkregen worden, dan zoude evenwel tusschen beide partijen vrede en vrije vaart plaats hebben tot St. Jansdag na Pinksteren, ook voor Bremen, dat aan de zijde des konings was, en voor *Campen* en *Staveren*, die het met de bovengen. steden hielden. Daartoe verbinden zich, den 12 Junij 1293, de afgezanten dier steden, onder welke Hartwicus de Nagelo

van Campen, met de belofte, dat hunne steden omtrent deze voorloopige overeenkomst hare brieven van goedkeuring vóór aanst. St. Maartensdag (11 Nov.) te Tunsberg bij de Minderbroeders zullen leveren, en, zoo niet, dan zouden zij, afgezanten, zich voor Kersmis aanst. te Tunsberg begeven en het niet zonder vergunning van koning Erik verlaten, vóór dat de brieven der steden aangekomen waren. Dit is de inhoud van twee oorkonden, bij SARTORIUS, II. s. 170, 171, en in het *Urkundenb. van Lübeck*, I. No. 605, 606. Eene nadere overeenkomst van 7 Maart 1294 bevat, dat, tot beslissing der hangende geschillen, voor hen, die er in betrokken waren, voor zoo veel zij zuidelijk van Lindesnaes woonden, de aanstaande St. Jansdag te Tunsberg, en voor zoo veel zij noordelijk van Lindesnaes woonden, die dag te Bergen beraamd was. *Urkundenb.* II, No. 88. Hierop volgt nu naar tijdsorde

6 Julij 1294.

Verdrag tusschen koning Erik en hertog Hakon van Noorwegen met Bremen aan de ééne zijde, en de steden Campen, Staveren, Lübeck, Rostock, Stralsund, Wismar, Greifswald, Stettin, Anklam, Riga en de Duitschers op Wisby aan de andere zijde.

In nomine domini amen. Nos Ericus dei gracia rex Norwegie et Haquinus eadem gracia dux Norwegie notum facimus vniuersis quod veniente ad presenciam nostram apud Tunsbergas circa festum penthecostes, sub anno domini m.cc. nonagesimo quarto, discreto viro et honesto Harthwico de Nagle, nuncio et procuratore ciuitatis Campensis, inter nos et subditos nostros et dilectos nobis ciues Bremenses ex parte vna, ac predictam ciuitatem necnon et ciuitates Lubec, Rozstok, Stralesund, Wymare, Gripeswold, Stitin, Stouer, Tanglem, Ryge et Teutonicos in Wisby, ac earundem incolas ex altera, taliter extitit placitatum, quod cause contra nos et subditos nostros mote, que propter quorundam absenciam, actorum scilicet uel reorum, ad

presens decidi non poterant iusto modo, apud predictam villam Tunsbergensem, quo ad illos qui sunt ex parte australi Lydendenes, ac Bergis, quo ad illos qui ex parte altera commorantur, circa festum beati Johannis baptiste proximo futurum, tractari debent et legitime diffiniri. Promisit nobis insuper suprascriptus procurator et nuncius nomine procuratorio ciuitatis predictae, quod nobis et subditis nostris ac ciuibus Bremensibus debet iusticie complementum fieri, super causis et queremonijs, quas habemus contra dictam ciuitatem seu incolas eiusdem, quandocunque consules ciuitatis super hoc fuerint requisiti. Debet insuper inter predictam ciuitatem ac Bremensis ciuitatis incolas, sicut inter nos et ipsam ciuitatem esse vera concordia et stabilis amicitia ubicunque conuenerint, fruique debent hinc et inde libertatibus et immunitatibus, quas hactenus ullo tempore liberius habuerunt. Ad hec compositionem Kalmarnie factam inter nos et suprascriptam ciuitatem firmiter obseruare volentes et inuolabiler, eandem tenore presentis confirmamus. Volentes insuper dicte ciuitatis incolas vniuersos, qui regnum nostrum mercandi causa tanquam hospites duxerint frequentandum, amplioribus priuilegijs munire de gracia speciali, ut cognoscant se ad nostra beneplacita eo forcius obligatos, eisdem infrascriptas gracias decreuimus liberaliter concedendas. In primis quod cum ad ciuitates vel uillas forenses regni peruenerint licite poterunt ad pontem applicare balliui licentia non petita, debent tamen eadem die uel sequenti proxima postquam ad pontem applicauerint insinuare balliuo nostro quas et quales res apportauerant, ac res easdem transferendi de nauibus infra domos licentiam petere, que non debet eis aliquo modo denegari, hoc adiecto quod balliuus noster res illas, quas nobis credit necessarias, primitus emat infra triduum iusto precio, et soluat precium tempore debito pro eisdem, quod si balliuus non fecerit infra dictum terminum, vendant postea libere cuiunque. Postquam autem infra ciuitatis uel uille forensis districtum, qui takmark dicitur, peruenerint, debent res suas

venales ibidem vendere, alioquin easdem ducere poterunt quocunque uoluerint extra regnum et infra, non tamen ultra Bergas uersus partes boreales, nisi hoc alicui de speciali gracia concedatur. Item de qualibet naue deferente annonam ad ciuitates vel uillas forenses veniente, dabitur vnum melius talentum annone in eadem existentis pro theloneo, quod procurator noster eligendum duxerit, excepto flore tritici, quod fluur in norico appellatur. Debent eciam esse liberi de trahendis nauibus nisi nostris. Si quis autem infra regnum Norwegie decesserit, bona sua debent heredi uero uel eius procuratori legitimo restitui, super hoc testimoniales patentes ciuitatis literas deferenti, de qua fuerat qui decessit, infra annum et dimidium post diem obitus decedentis. Item ad ostendendum arma sua, uel ad sequendum fures ad patibulum, uel alios dampnatos ad mortem non tenentur. Item pro solucione, quod dicitur ledangr, immunes debent esse qui ante festum natiuitatis dominice cum nauibus suis sunt expositi ad uiam, et de suis mercimoniis penitus expediti, quod si postea vi tempestatis compulsi fuerint moram contrahere in aliqua ciuitatum uel uillarum regni, nichilominus immunes debent esse, a tributo dummodo non mercariam suam emendo non exerceant uel uendendo. Item merces suas in domibus ciuitatum uel uillarum forensium reponere valeant, ubi eis uidebitur oportunum, dum modo non alienent easdem alibi, quam in locis ad hoc specialiter deputatis. Item naues proprias locare poterunt alijs ad loca licita sicut premititur nauigandas, nec ad conducendum naues aliorum compellantur. Item si quis ab aliquo super causa pecuniaria uel leui crimine pro quo pecunia solet solui per modum illum inpetitur qui taksætning in norico nuncupatur, potest illud tak ferre cum proprio domestico et duobus suis compatriotis nauem propriam habentibus iuxta pontem, ad recedendum minime preparatam, que ad caucionem sufficit pro quantitate petita uel emenda, secundum qualitatem criminis exhibenda. Item

ad excubias et nocturnas vigilias non tenentur, nec in cista cuiuspiam debet fieri scrutinium, nisi contra eum de falso probabilis oriatur suspicio uel de furto. Preterea volumus quod pondus, appellatum pundare, in publico loco sub fida custodia ponatur, ut ad illud eis libere pateat aditus, si aliqua uoluerint ponderare, ac in eadem haberi debet grauitate, sicut ab antiquo fuerat et in legibus continetur. Jtem si naufragium passi fuerint infra terminos regni nostri, res suas per se uel per alios colligere ualeant et rebus ipsis et nauibus uti pro libito uoluntatis donec easdem res et naues abdicauerint uoluntarie, uel habuerint pro derelicto. Jtem si quis nautarum delinquit, puniatur ipse legitime, sed non alij innocentes nisi quatenus puniendi sunt illi secundum leges patrie uel loci consuetudinem, in quo delictum comprobatur esse commissum, qui scienter iudicio subtraxerint delinquentem uel defensauerint uolenter. Nec priuate persone delictum alicui ciuitati imputabitur, nisi iusticiam facere neglexerit requisita. Quisquis eciam pro causa aliqua fuerit accusatus, que contra ipsum legitime nequeat probari, debet si poterit cum personis idoneis, consimilibus quo ad statum et condicionem incusati, qui ueritatem rei de qua queritur magis creduntur agnoscere secundum arbitrium legiferi, prout delicti qualitas exegerit se legaliter expurgare. Alioquin in purgacione deficienti pena conscripta legibus infligatur. Jtem in causa criminali uel ciuili, quando actor intencionem suam fundare uoluerit et testes producere, non nisi bone fame et idonee persone in testimonium admittantur. Preterea si quis mercatorum in Norwegia merces emptas a Teutonicis datis arris, quas uulgariter uocant festepening, secum eodem die quo emerit non asportat, licitum est ei cuius ille merces fuerant, eas vendere postea cuicumque, exceptis hiis que ad vsus nostros necessario sunt emenda. Hec itaque omnia et singula superius expressa taliter duximus concedenda, si libertates omnes ab eadem ciuitate concesse hominibus nostris nec

non et compositiones inter nos et dictam ciuitatem facte, ab eadem firmiter obseruentur, et quatenus de iniuriis, dampnis nobis et subditis nostris ceterisque fautoribus nostris, ab incolis dicte ciuitatis illatis, cum requisiti fuerint, satisfactum fuerit cum effectu. In horum igitur testimonium et euidenciam pleniorum sigilla nostra presenti priuilegio sunt appensa. Datum anno et loco suprascriptis in octauis beatorum Petri et Pauli apostolorum, anno regni nostri quinto decimo.

Op perkament. Het zegel des konings afgevallen, dat des hertogs gedeeltelijk bewaard. Afgedrukt in het *Diplom. Norveg.* V. 1. No. 23, waar dit charter, aan Campen gegeven, vergeleken wordt met het genoegzaam eensluidende van Lübeck en Bremen. Het eerste in het *Urkundenb.* I. No. 621. Verg. SARTORIUS, II. s. 176 en I. s. 198.

Tot de laatste jaren der dertiende eeuw zullen waarschijnlijk twee stukken zonder dagteekening, in het *Urkundenb.* I. No. 485 en 486, gebragt moeten worden, die eene dankbetuiging van schout, schepenen en burgers van *Campen* en *Zwolle* aan de stad Lübeck bevatten voor hare bemoeijingen tot herstel van het oude regt, volgens hetwelk de Vriesen en Vlamingers niet naar Gothland, de Gothlanders daarentegen niet in de Westzee mogen varen. Zij verzoeken tevens pogingen aan te wenden, dat ook voor de Engelschen de Oostzee gesloten worde.

Omtrent denzelfden tijd schijnt een brief van schepenen en raad van *Deventer* aan die van Lübeck geschreven te zijn, slechts onderteekend „feria secunda post exaltationem sancti Crucis.” Zij verzoeken, de belangen van eenigen hunner burgers te Bergen en in Noorwegen te bevorderen, gelijk hun, op hun verzoek toegezegd was, en tevens eenen brief met het zegel der stad, eene zekere verbindtenis van steden rakende, naar Stralsund te bevorderen. Bij SARTORIUS, uit het archief te Lübeck, II. s. 212.

6.

16 Aug. 1298.

Vergunning van koning Erik Menved van Denemarken aan die van Campen, om hunne goederen of zelve of door anderen bij schipbreuk te redden.

Ericus dei gratia Danorum Sclauorumque rex dux Estonie omnibus presens scriptum cernentibus salutem in dno sempiternam. Tenore presencium notum facimus vniuersis, quod nos, exigente fauoris et promocionis impensione, progenitoribus nostris, nobis et nostris per viros discretos presencium exhibitores, mercatores de Campen, exhibita laudabiliter et facta, gratiam volentes facere specialem, eisdem per presentes plenam damus licenciam et liberam facultatem, res suas saluandi per se et suos ac alios, quos prece vel precio ad hoc possint inducere, libere pro nostris omnibus aduocatis et aliis, quandocumque et vbi-cumque infra terminos regni nostri, eos, quod absit, contingat naufragari, dummodo eas ducentes in earumdem rerum saluacione viui affuerint et eas non postposuerint derelictas, prohibentes districte sub optentu graciae nostre ne quis aduocatorum nostrorum vel eorumdem officialium seu quisquam alius ipsos aut eorum aliquem contra tenorem presencium audeat aliquatenus molestare, sicut indignacionem nostram et vlcionem regiam voluerit euitare. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Lundis anno dni m.cc.xc octauo in crastino assumcionis beate uirginis, presentibus consiliariis nostris.

Op perkament met grootendeels beschadigd zegel in groen was aan half roode en gele zijde.

22 Julij 1304.

Koning Hakon van Noorwegen gebiedt, op de klagt der stad Campen, dat zijne baljuwen en anderen, bij het stranden van schepen geene hindernis doen bij het herstellen en wegvoeren.

Haquinus dei gracia rex Norwegie omnibus balliuis suis et procuratoribus aliis, ac subditis vniuersis salutem in domino sempiternam. Exposuerunt nobis discreti viri domini Gotsuin et Jaban Vorne, nuncii ville Campensis, quod cum contingat incolas ipsorum in regno nostro naufragium pati, inpediuntur per balliuos nostros et alios, reficere naues suos, et easdem extra regnum libere deducere pro libito voluntatis. Quamobrem districtius inhibemus sub obtentu graciae nostre, nequis ipsos in posterum presumat inpedire super premissis articulis uel alias molestare, nisi naues easdem habuerint pro derelicto. Quicumque vero contrarium fecerit vindictam regiam nullatenus euitabit. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Asloye in festo beate Marie Magdalene, anno domini m^occc^o quarto, anno vero regni nostri quinto.

Op perkament, yaaraan thans het zegel des konings ontbreekt. Afgedrukt in het *Diplom. Norv.* V. I. No. 45.

8.

26 Junij 1305.

Ako, kanselier van koning Hakon van Noorwegen, verklaart aan burgermeesteren en schepenen van Campen, dat hunne afgezanten Hartwicus de Nagel en Jacobus Heinemanszoon eenen brief overgegeven hebben, waarbij zij het verdrag van 1286 bekrachtigen en ook aan ingezetenen van Noorwegen, die te Campen komen, voorregten en vrijheden verleenen.

Viris honorabilibus et discretis consulibus et scabinis in Campen, Ako, domini regis Norwegie cancellarius, quicquid honoris et dilectionis petitur cum salute perhenni. Noueritis quod domini Hartwicus de Naghl et Jacobus filius Henimanni, vestri procuratores et nuncij, dederunt ad presens ex parte uestra domino meo Haquino regi Norwegie illustri litteras infrascriptas.

Vniuersis presentes litteras inspecturis consules et scabini nec non et tota communitas Campensis salutem in domino sempiternam. Notum esse uolumus presentibus et futuris, quod nos sincere caritatis et perfecte pacis mutueque dilectionis plenam concordiam inter regnum Norwegie et eius incolas ac fautores ab vna parte et nos et nostre communitatis incolas et fautores ex altera, Bergis factam, per magnificum principem pie memorie dominum Ericum regem Norwegie illustrem cum dilectis nobis Alexandro clerico et Gerberto dicto Doleman, procuratoribus et nunciis nostris specialibus, sub anno domini m.cc. octogesimo sexto xvij. kal. Nouembris ac patentibus stabilitam litteris firmam habere volentes et stabilem, cum inclito principe domino Haquino rege Norwegie illustri eiusque successoribus subditis et fautoribus dictam concordiam pro nobis et nostris successoribus scabinis et consulibus ceterisque nostre ciuitatis

incolis et fautoribus obseruandam perpetuo, confirmamus et presentibus innouamus, omnes quoque compositiones alias inter predictum regnum Norwegie et eius fautores et incolas ac communitatem Campensem, fautores eius et incolas prius factas, ratificamus et tenore presencium approbamus. Ceterum incolas regni Norwegie causa mercandi ciuitatem nostram uisitantes infrascriptis libertatibus gaudere uolumus infuturum. Inprimis quod merces suas in domibus ciuitatis nostre reponere ualeant ubi eis videbitur oportunum, dummodo non alienant easdem alibi quam incolis ad hoc specialiter deputatis. Item naues proprias locare poterunt quibuscunque uoluerint nec ad conducendum naues aliorum aliquatenus compellantur. Item si quis pro causa pecuniaria vel leui crimine citetur per iudicem uel per alium impetatur, domesticus et duo compatriote sui nauem habentes propriam et ad uiam minime preparatam iudicio sisti cauere poterunt pro eodem ne detrudatur in uincula. Vel si detrusus fuerit statim liberari debet huiusmodi prestita caucione. Item si naufragium passi fuerint infra districtum ciuitatis nostre res suas per se uel per alios recolligere ualeant, et rebus ipsis ac nauibus uti pro libito uoluntatis, donec easdem res et naues abducauerint uoluntarie uel habuerint pro derelicto. Item ad excubias et nocturnas uigilias non tenentur, nec in cista cuiuspian aut rebus aliis debet fieri scrutinium nisi contra eum de falso probabilis oriatur suspicio uel de furto. Item si quis nauatarum delinquat, puniatur ipse legitime sed non alij innocentes, nisi quatenus puniendi sunt illi secundum loci consuetudinem in quo delictum probatur esse commissum, qui delinquentem scientes iudicio subtraxerint uel defensusauerint uiolenter. Preterea siquis mercatorum ciuitatis nostre merces emptas, datis arris quas wlgō denarium diei uocant, secum eodem die quo emerit non asportat, licitum est ei cuius ille merces fuerint, eas postea vendere cuicumque. Ceterum priuatarum personarum delictum non debet

domino regi vel aliis subditis eius aliquatenus imputari, nisi neglexerit facere iusticiam requisitus. Preterea licet incole ciuitatum Sclauie vel aliorum locorum fortassis nolunt ad Norwegiam uelificare, incole tamen nostre ciuitatis et fautores debent nichilominus ad Norwegiam nauigare, nuncios quoque dicti domini regis, quos ad Romanam curiam vel alia loca destinare uoluerit, ad districtum nostrum uenientes defensare uolumus ibidem et in agendis suis per nos et amicos nostros libenti animo promouere, necnon et alia facere que prefato domino regi Norwegie et suis cedere poterunt ad comodum et honorem. In quorum testimonium sigillum communitatis nostre presentibus litteris est appensum, quas domino regi Norwegie per dilectos nobis Hartiwicum de Naghl et Jacobum filii Henimanni procuratores nostros et speciales nuncios mandauimus presentare. Datum apud Campen sub anno domini m.ccc. quinto iufesto sanctorum martirum Johannis et Pauli.

In cuius rei testimonium sigillum meum presentibus est appensum.

Op perkament met het afhangend zegel van Ako. Afgedrukt in het *Diplom. Norv. V. I.* No. 47 en 49.

9.

27 Julij 1305.

Koning Hakon van Noorwegen bekrachtigt ook van zijnen kant het verdrag van 1286 met Campen en vernieuwt de vrijheden, welke aan deze stad verleend waren, bijzonder die, welke in den brief van 1294 reeds voorkomen.

Vniuersis presentes litteras inspecturis Haquinus dei gracia rex Norwegie salutem in domino sempiternam. Vniuersitati

vestre notum facimus per presentes, quod nos sincere caritatis et perfecte pacis mutueque dileccionis concordiam jnter regnum Norwegie, fautores eius et subditos ab vna parte, ac scabinos et communitatem de Campen, nec non eius incolas et fautores ex altera, Bergis factam a fratre nostro carissimo pie memorie domino Erico rege Norwegie illustri cum discretis viris Alexandro clerico et Gerberto dicto Doleman, scabinis ac procuratoribus et nunciis specialibus scabinorum et prefate communitatis de Campen, sub anno domini millesimo ducentesimo octogesimo sexto xvij Kal. Nouembris (1) ac patentibus litteris stabilitam, firmiter hinc et inde gratam habere volentes et stabilem concordiam huiusmodi perpetuis temporibus obseruandam, ad requisicionem discretorum viro- rum Hartuici de Naghel et Jacobi filii Heinemanni, procuratorum ac specialium nunciorum dicte communitatis de Campen, confirmamus pro nobis et successoribus nostris, ac regni Norwegie subditis et fautoribus, ipsamque tenore presentis innouamus. Preterea compositiones alias inter regnum nostrum et communitatem de Campen memoratam factas, ratificamus, confirmamus et presentibus approbamus. Insuper concedimus dicte communitatis incolis, qui regnum nostrum mercandi gracia tanquam hospites duxerint frequentandum, gracias infrascriptas, vt ad nostra beneplacita se cognoscant eo forcius obligatos. In primis quod cum (2) — — — necessario sunt emenda. Mandamus insuper sub obtentu graciae nostre omnibus balliuis nostris aliisque subditis vniuersis et fautoribus vt incolas predictae communitatis in premissis et aliis eorum agendis pertractent fauorabiliter et benigne, non sinentes ipsos a quoquam indebite molestari, sicut gratiam nostram diligunt inoffensam et regiam vitare voluerint ulcionem. Suprascriptas itaque gracias taliter duximus con-

(1) In het ééne stuk xvij Kal. Octobris.

(2) Uit het stuk van 6 Julij 1294, No. 5 hier boven, in te voegen van bl. 9, reg. 13 van onderen tot aan bl. 11, reg. 3 van onderen.

cedendas, si libertates ab eadem communitate concesserit nostris hominibus, necnon et compositiones inter nos et dictam communitatem facte seruentur firmiter ab eadem, et quatenus de dampnis et iniuriis nobis et nostris per incolas dicte ciuitatis factis post pacem inter nos firmatam, ad arbitrium bonorum quos hinc inde sumendos duxerimus, satisfactum fuerit per viam iuris aut compositionis amicabilem quando super hoc dicta ciuitas fuerit requisita. In premissorum autem omnium testimonium et euidentiam plenioram, presentes litteras fieri mandauimus et sigilli nostri patrocinio communitari. Datum apud castrum Tunsbergense, tertia feria proxima post festum beati Jacobi apostoli, anno domini millesimo tricentesimo quinto, anno autem regni nostri sexto.

In twee originele oorkonden op perkament met eenigzins beschadigde uithangende zegels in geel was. Afgedrukt in het *Diplom. Norv.* V. I. No. 48.

10.

27 Julij 1305.

Koning Hakon van Noorwegen bepaalt den tol, dien de kooplieden van Campen bij het laden hunner schepen met haring zullen betalen, het getal lasten bij eede te verklaren door den schipheer, den stuurman en twee schepelingen.

Vniuersis presentes litteras inspecturis Haquinus dei gracia rex Norwegie salutem in dno sempiternam. Quamquam antiquitus diebus progenitorum nostrorum et vsque ad moderna tempora ex longeva et prescripta consuetudine fuerit vsitatum, quod mercatores de quibuscunque partibus ad regnum nostrum in piscatione alecium pro sarcinandis nauibus suis velificantes, ad arbitrium balliuorum nostrorum prout eis

videbatur rationi consonum, de qualibet naui theloneum soluere consueuerint, nulla certa taxatione limitata nisi quatenus frater noster carissimus pie memorie dns Ericus rex Norwegie illustris ad instanciam amicorum suorum quibusdam fecit ad tempus super hoc in certa quantitate gratiam specialem, nos tamen ad amicitiam et beneuolentiam quam scabini et communitas Campensis nobis ostenderunt et volunt in futurum ostendere circa nostrum et nostrorum commodum promouendum, sicut ex insinuatione discretorum virorum Harthuici de Nagel et Jacobi filii Heynemanni, nunciorum specialium et procuratorum ciuitatis eiusdem, intelleximus, respectum habentes ad petitionem et instanciam eorundem nunciorum aliorumque nostrorum fidelium amicorum, volumus communitati Campensi super hoc gratiam facere specialem, quocirca tenore presencium concedimus ad quinque annos continuos vt omnes et singuli mercatores premissae ciuitatis de Campen, tempore quo nobiscum alicia capiuntur ad regnum nostrum velificare volentes pro suis nauibus cum alecibus sarcinandis, soluant tantummodo nomine thelonij pro qualibet lesta norica quatuor denarios nouorum et legalium sterlingorum, jta tamen quod super numero lestarum sarcinatorum credatur et stetur sacramento dni et gubernatoris ac duorum aliorum virorum legalium nauis eiusdem, quos thelonarius noster duxerit acceptandos, firmiter inhibentes sub pena indignationis nostre ne quis a premissis mercatoribus, quos sub speciali protectione nostra suscipimus, presumat extorquere vel exigere dona quecunque vel alia . . . preter thelonium supra dictum. In cuius rei testimonium presentes litteras fieri mandauimus et sigilli nostri patricinio communiri. Datum apud castrum Tunsbergense tercia feria proxima post festum beati Jacobi apostoli anno dni mill^o trecentesimo quinto, anno autem regni nostri sexto.

Naar het afschrift in een *Chartularium Hanseaticum* uit de zestiende eeuw te Utrecht.

11.

8 Sept. 1307.

Koning Erik Menved van Denemarken bevestigt alle voorregten en vrijheden, die de burgers van Campen van zijne voorvaders ontvangen hadden ten aanzien van de plaats op Skanor.

Omnibus presens scriptum cernentibus Ericus dei gratia Danorum Sclauorumque rex salutem in domino sempiternam. Notum facimus vniuersis quod nos dilectos nobis ciues de Campa, presentis exhibitores, benigno fauore prosequi volentes et gratiis specialibus honorare, omnes et singulas gratias, libertates ac emunitates, quas a progenitoribus nostris tam super eorum loco in nundinis Skanöör, qui fiit dicitur, quam aliis quibuscumque se ipsorum progenitorum nostrorum literis docere poterint liberius habuisse, ipsis cupimus, dimitimus ac tenore presentium confirmamus. Vnde per gratiam nostram districtius inbibemus ne quis aduocatorum nostrorum, eorundem officialium seu quisquam alius, cuiuscumque conditionis aut status existat, ipsos aut eorum aliquem super premissis loco, gratiis, libertatibus aut emunitatibus impediatur in aliquo uel molestet, prout indignationem nostram et ultionem regiam duxerit euitandam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Helsingburgh anno domini m.ccc. septimo, die natiuitatis be. virginis, presentibus consiliariis nostris.

Op perkament met het groot ahangend kon. zegel in geel was aan groene en blaauwe zijde.

12.

22 Sept. 1307.

Koning Erik Menved van Denemarken staat aan de burgers van Campen op Skanor eene bepaalde plaats bij het kasteel toe, om die op de jaarmarkten te bewonen.

E. dei gracia Danorum Sclanorumque rex omnibus presens scriptum cernentibus salutem in dno sempiternam. Tenore presentium constare volumus presentibus et futuris quod nos dilectis nobis ciuibus in Campe locum in Skanöör inter castrum ibidem et huyl situm ipsis per aduocatum nostrum nunc in ipso castro existentem et quamplures alios fidedignos ex parte nostra palis expositum et signatum, quem tempore nundinarum habere consueuerant ab antiquo, cupimus et dimittimus inhabitandum annis singulis tempore nundinarum. Vnde per gratiam nostram districtius inhibemus ne quis aduocatorum nostrorum seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis sit, ipsos super dicto loco impediatur in aliquo uel molestet, aut ipsum sine eorum consensu et voluntate inhabitet, prout indignacionem nostram et vlcionem regiam duxerit euitandam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Helsingburch anno dni m° ccc° septimo in crastino b. Mathei apli et ewangeliste in presencia nostra.

Naar een vidimus van *Fr. Allardus Legghenoet gard. fratrum min. in Campen*, van 24 April 1403.

Eene oude gelijktijdige vertaling op perkament luidt aldus:

E. bi der ghenaden godes der denen ende der slauen conigh allen die dese scrifte soelen schauwen ewigh hayl in den heren. mit inholt dies briefs willen wy apenbairen tegenwordighen en toecomenden dat wy onsen lieuen den

burgeren van Campen een stede in Schonoor tusschen den casteel en huul ghelegen, hem van onsen voghede nu in den casteel wesende en vele ander truerdighen van onsen wegen mit paelen gheteykent, welke zy van oldes in tiden der jairmarkede ploghen te hebben, begheren en verlienen hem op te woenen alle iaere in tiden der jairmarkede voirs., wairomme wy by onser graciën strenglike ghebieden dat neghien onser voghede of anders nemant, van wat staet hy zy, die burghers van Campen opter voirgen. stede in enighen saken hinder of moye of die voirgen. stede sonder oer consent ende willen bewoene, als hy onse onwerdicheyt en conynglike wraeke wil vermidden, in welkes tuch der wairheit is onse segel an desen brief ghehangen. Geg. to Helsingburch int jair ons heren dusent driehondert en zoeuen des anderen daghes nae sante Mathiesdach apostel en ewangeliste in onser tegenwordicheit.

13.

13 Junij 1313.

Na eene verdeeling van Zweden, in 1310, tusschen koning Birger en zijne broeders Erik en Waldemar, die, onder den titel van hertog, ieder een gedeelte des rijks bezaten, beveelt hertog Erik, onder wien Südermanland en een gedeelte van Upland behoorde, zijne amptenaren en onderdanen aan alle burgers van Campen voor personen en goederen bescherming te geven.

Eiricus dej gracia dux Sweorum omnibus aduocatis suis vel eorum substitutis, ceterisque alijs omnibus et singulis in suo dominio constitutis, ad quos presentes litere peruenirint, in domino dileccionem gratiam et salutem. Volumus modis omnibus et vobis sub optentu graciae nostre

firmiter precipiendo mandamus, quatenus ad ciuitatenses omnes et singulos de Kamp. et eorum bona que transferunt in mercimonijs vel rebus alijs, vbicunque locorum ad partes vel portus dominij nostri applicuerint, firme pacis tranquillitatem et quietis tolleranciam studeatis inuolabiliter obseruare, habentes ipsos in agendis et negocijs suis fauore humanitatis recommendatos, promotiuis solacijs expeditos cum effectu pariter et promotos. Preterea rogamus omnes et singulos, indigenas vel extraneos, quidquid amore nostri facere uel omittere volentes omni instancia qua possumus, vt predictos ciues, vbicunque locorum ipsos deuenire contigerit, fauorabiliter recolligant, benigne dirigant, et amicabilem promoveant suis consilijs et auxilijs oportunis, non permittentes ipsos propter juris optentum et precum nostrarum instanciam in personis vel rebus ab aliquibus indebite molestari. Quod apud promotores suos requisiti grata vicissitudine volumus promereri. In cuius rei euidenciam sigillum nostrum secretarium, maiori sigillo non presente, huic cedulae duximus apponendum. Datum apud Malstrand anno domini m.ccc.xiiij^o quarta feria post dominicam trinitatis.

Op perkament met het secreetzegel in geel was.
Afgedrukt in het *Diplom. Norv.* V. I. No. 59.
Verg. SARTORIUS, II. s. 264.

14.

11 Aug. 1314.

Hertog Erik van Zweden bepaalt den tol van haring voor de burgers van Campen en geeft hun voorregten en vrijheden.

Vniuersis presentes literas inspecturis seu etiam auditoris Ericus dei gracia dux Sweorum in domino salutem. Quoniam

vt plurimum vsus preualet, et consuetudo pro iure vt in pluribus obseruatur. Cum igitur ex antiqua, longea et prescripta consuetudine in dominio nostro fuerit vsitatum quod mercatores venientes de quibuscumque partibus ad dominium nostrum jn piscatura alecium, pro sarcinandis nauibus suis, ad arbitrium et voluntatem balliuorum nostrorum et prout eis videbatur rationi consonum, de qualibet naui theloneum soluere consueuerunt, nulla certa thelonej taxatione limitata, super quo discreti viri et honesti Asso dictus langore et Lodewicus de Ostenwolde, Campensis ciuitatis consiliarii et nuncij, nobis nomine dicte ciuitatis humiliter supplicarunt, quod super hoc et aliis dictam ciuitatem tangentibus mercatoribus et ciuibus eiusdem ciuitatis aliqualem gratiam facere dignaremur. Nos igitur tam amore dicte ciuitatis, quam ad instanciam nunciorum memoratorum mercatoribus et ciuibus sepedicte ciuitatis gratiam et fauorem volentes facere specialem, volumus et presentis tenore concedimus, vt omnes et singuli de dicta ciuitate ad dominium nostrum velificantes tempore quo nobiscum alecia capiuntur, pro nauibus suis ibidem sarcinandis, pro qualibet lasta teutonica alecum soluant nomine thelonej sex denarios tantum nouorum et legalium sterlingorum. Et quod scissuram lignorum pro foco uel ignis vsibus necessariorum jn nemoribus et siluis nostris per dominium nostrum possint et valeant libere exercere. Preterea si quem predictorum nautarum in dominio nostro quicquam delinquere uel forefacere contingat, ipsam reum et non alium innocentem secundum leges patrie aut loci consuetudinem decernimus puniendum, nisi idem reus, per se uel per alios antedicte ciuitatis ciues a nobis uel nostro iudicio occulte euaserit vel subtractus fuerit uolenter, et tunc ad talium correctionem et punicionem, si ad eorundem ciuitatem deuenit, dicti ciues secundum jus et consuetudinem sepedicte ciuitatis nobis emendacionem condignam procurare teneantur, dummodo ipsis predicta delicta per nos uel aliquem ex parte nostra fuerint intimata. Has

vero concessionum nostrarum gracias volumus a data presentium vsque ad decem annos a natali domini proximo continuos in suo robore inuolabiliter perdurare. Inhibemus igitur firmiter et districte ne quis dictorum aduocatorum uel exactorum nostrarum uel quorumcumque aliorum dominium nostrum inhabitantium, dictos mercatores in aliquo premisorum molestare audeat uel aliquid impeditur, sicut indignacionem et uisionem nostram uoluerit infallibiliter euitare. Datum Asloye anno domini millesimo tricentesimo quartodecimo crastino beati Laurencij martiris, nostro sub secreto, maiori sigillo non presente.

Op perkament met afhangend zegel in groen was.
Afgedrukt in het *Diplom. Norv. V. I. No. 60.*
Verg. SARTORIUS, II. s. 264.

15.

5 en 6 Aug. 1320.

Christoffel II, koning van Denemarken, bevestigt de privilegiën zijner voorgangers aan de burgers van Campen verleend, bijzonder die omtrent hurne plaats op de markten te Skanor.

Omnibus presens scriptum cernentibus Christoforus dei gracia Danorum Sclauorumque rex salutem in domino sempiternam. Notum facimus uniuersis quod nos dilectos nobis ciues de Kampa, presentium exhibitores, benigno fauore prosequi volentes et graciis specialibus honorare, omnes et singulas gracias libertates ac emunitates, quas a progenitoribus nostris tam super eorum loco in nundinis Skanoor, qui fit dicitur, quam aliis quibuscumque se ipsorum progenitorum nostrarum literis docere poterint liberius habuisse, ipsis cupimus dimittimus ac tenore presentium confirmamus. Vnde per

graciam nostram districtius inhibemus ne quis aduocatorum nostrorum, eorundem officialium seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis aut status existat, ipsos aut eorum aliquem super premissis loco, graciis, libertatibus aut emunitatibus impediatur in aliquo vel molestetur, prout indignacionem nostram et vlcionem regiam duxerit euitandam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Roskildis anno dni m.ccc.xx. tertia feria proxima ante diem bi. Laurencii martir. in presencia nostra.

Op perkament met aanhangend zegel des konings in geel was aan groene en roode zijde.

Een tweede gelijkkluidend charter, ook te Roskild gegeven, maar *secunda feria ante diem sti Laurencii mart.* heeft een kleiner zegel in geel was aan groene en gele zijde en eindigt: *presentibus consiliariis nostris.*

16.

1 Julij 1325.

Knud Porse, hertog van Halland, Samsø en Kallundborg, en zijne bloedverwanten verklaren verzoend te zijn met Campen wegens eenen doodslag aan hun bloedverwant Eskillus dictus Schane. Burgermeesters van Wismar bevestigen deze handeling als bemiddelaars en getuigen.

Omnibus presentia visuris seu auditoris Kanutus Porse miles, Kanutus et Paulus filii Arwedi, Nysse hallandesfar, Andreas filius Nicolai, Nisse et Haquinus filii Andree, Benedictus et Kanutus filii Siwidi salutem in domino sempiternam. Notum facimus vniuersis presentibus et futuris, quod per discretos et honestos viros dominos consules ciuitatis Wismarie, inter nos nostrosque omnes consanguineos et amicos

ex vna et scabinos consules et vniuersitatem ciuitatis Campen parte ex altera, amicabilem exstat compositio placitata in perpetuum duratura nomine homicidii illati in nostrum consanguineum Esquillum dictum Schane bone memorie, pro quo homicidio eosdem de Campen inculpauimus, ita quod de tali homicidio et de omnibus aliis si que plura essent pro quibus per nos possent inculpari, per huiusmodi fauorabilem compositionem et benignam ipsos quitos dimittimus liberos pariter et solutos, promittentes pro nobis nostrisque omnibus consanguineis et amicis, Nos velle eripere ab omnibus dampnis et impetitionibus predictos de Campen ex parte illorum quorumcumque volentium ipsos impetere seu impedire futuro tempore nomine causarum predictarum et amplius, sicuti amicos nobis dilectos saepedictos de Campen volumus in omnibus fideliter promouere. Vt autem omnia premissa in sua ordinatione firma subsistant nec aliquo modo infringantur presens scriptum inde confectum nostris duximus sigillis in robur magis validum confirmandum. Testes sunt domini Henricus de Rycquerstorp, Henricus de Calsowe, Johannes Rodekoghele, Johannes Kropelin et Gherardus de Slawestorp, burgimagistri ciuitatis Wismarie ceterique consules ibidem vniuersi. Datum et actum Wismarie apud fratres predicatores anno domini m.ccc. vicesimo quinto in octaua sancti Johannis baptiste.

Omnibus Christi fidelibus presens scriptum visuris et audituris Johannes Rodekoghele, Johannes Kropelin, Henricus Ricquerstorp et Gherardus Slawestorp burgimagistri ciuitatis Wismarie ceterique ibidem consules vniuersi bone voluntatis affectum cum salute in domino Jhu Christo. Tenore presentium recognoscimus et publice protestamur, quod anno domini m.ccc. vicesimo quinto octaua natiuitatis sancti Johannis baptiste inter strenuum famosum ac benignum militem dominum Kanutum Porse omnesque suos consanguineos et amicos ex vna et honorandos ac discretos viros dominos scabinos, consules ac vniuersitatem ciuitatis Kampen parte

ex altera nomine homicidii in eiusdem domini Kanuti consanguineum illati, videlicet Eskillum dictum Schane pie memorie ac aliarum causarum pro quibus idem miles sui que consanguinei et amici eosdem de Kampen suspectos habuerunt usque nunc, amicabilis exstat compositio placitata, nobis mediantibus, atque firma. Itaque omnibus hijs suspicionibus postpositis omnimodo et remotis inter eandem partes stabilis debeat amicitia amplius permanere. In cuius rei testimonium sigillum nostre ciuitatis presentibus duximus appendendum. Datum et actum in dicta nostra ciuitate apud predicatoros anno et die supra dictis.

Gelijktijdig afschrift van beide stukken op perkament.

17.

5 Sept. 1326.

Waldemar Erikson, hertog van Sleeswijk, den 7 Junij 1326, als koning van Denemarken tegen over Christoffel II. gekozen en gedurende zijne minderjarigheid onder Gerhard graaf van Holstein als rijksbestuurder geplaatst, bevestigt de vroegere voorregten en vrijheden der burgers van Campen in zijn rijk, bijzonder die op Skanor.

Waldemarus dei gratia Danorum Sclavorumque rex dux Estonie omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Constare volumus vniuersis tam presentibus quam futuris quod nos discretos viros, presencium exhibitores, burgenses de Campen, regnum nostrum cum suis mercimoniis visitantes, sub nostra pace et protectione suscipimus, specialiter defendendos, eos volentes fauoris et gracie praerogatiua prosecui speciali, ipsisque cupimus et dimittimus omnes gratias et libertates, quas temporibus dni

Waldemari (1), quondam regis Danorum progenitoris nostri clare memorie dignoscuntur liberius habuisse, videlicet quod quandocunque et quotiescunque alicubi in regno nostro in Skanor vel alibi cum nauibus suis applicuerint, naues suas possint secure exonerare et bona sua, siue in sale seu in pannis laneis vel lineis aut in cera vel in vario opere fuerint seu in aliis mercimoniis quibuscunque quocunque nomine censeantur, ad terram et suas bodas vel hospicia libere ducere pro sue libito voluntatis et non debeant super hoc per aduocatos nostros nec per aurigas, qui dicuntur wagenkerl, nec per nautas, qui vulgariter pramkerl vel skuteman nuncupantur, nec per aliquos alios quomodolibet impediri, sed dicti naute et aurige, prout cum ipsis conuenerant, bona eorum ducant, impedimento quolibet procul moto. Jtem si quis auriga vel nauta bona ipsorum propter suam incuriam destrueret vel madefaceret, ipse debet ea prout rationi consonum est emendare. Jtem omnia que sub pondere vendi solent, possint in ipsorum bodis siue vitten vendere et cum statera Coloniensi et pondere debito trutinare. Jtem vinum quod personaliter apportauerint possint libere ad terram ducere et in suis vitten ad clapsedras vendere et alineare. Jtem nullus vorcpranger emat apud littus maris vltra dimidium plaustratum allecum, sicut amisitionem omnem, que sic emerit, duxerit euitandam. Jtem nullus emat allecia in aquis, sed si aliquis incausatus fuerit quod allecia in aquis emerat, ipse tercia manu se purgabit et hac de causa conuictus aduocato nostro tantum tres marchas denariorum scaniensium emendabit. Jtem de omnibus et singulis querimoniis, controuersiis et lesionibus,

---

(1) Door den *progenitor* of voorzaat van Waldemar zal hier Waldemar II, koning van Denemarken, moeten verstaan worden, die van het jaar 1202 tot 1241 regeerde. Ofschoon geen giftbrief van dezen aan Campen bekend is, blijkt het toch dat hij aan onderscheidene steden privilegiën van scheepvaart verleend heeft. Zie SARTORIUS, I. s. 163 en II. s. 12.

que inter ipsos burgenses de Campen mutuo emererint, aduocatus ipsorum proprius in Skanor habeat discutere et iudicare, nisi huiusmodi lesionis emenda ad vite uel manus amissionem se extendat, videlicet si aliquis alium interfecerit, aut gladio, securi, lancea seu cultello siue aliquo alio armorum instrumento secando vel trudendo vulnerauerit, seu hasta, baculo siue lapide percuciendo membrum fregerit aut ad effusionem sanguinis wlnus infixerit, de huiusmodi aduocatus noster qui est et qui pro tempore fuerit, habeat iudicare. Jtem si aliquis ex ipsis aliquem Dacum pro debitis nouis vel de aliquibus annis praeteritis incausauerit, aduocatus noster ipsis de Campen dicta debita sua vel (?) leges terre sine aliqua multa aut aliqua eius dampno adiudicabit. Jtem nulli de Campen denunciatio aliqua ascribatur nisi pro causa que ad amissionem vite uel manus se extendat. Jtem si jta contigerit, quod absit, quod allecia non capiantur nec in Skonor salsentur, quilibet dato suo torghorthugh auctoritatem habeat bona sua que adduxerit absque theoloneo libere deducendi. Jtem si aliqui alicubi infra regni nostri terminos naufragium passi fuerint, aduocatus noster seu aliquis alius cuiuscunque condicionis aut status existat, ipsorum bona nullatenus impediatur vel se de ipsis aliquo modo intromittat quamdiu ipsa bona personaliter per se uel per alios, quos ad hoc concessiue uel conductiue habere poterint, valeant de naufragio liberare. Jtem si aliquis ipsorum ligna siue carpenta sua in Skanor uel alicubi alibi in regno nostro deposuerit nauemque suam cum aliis mercimoniis onustando abcesserit, ipse cum redierit dicta ligna sua absque impedimento recipiat et ea, soluto suo torghorthugh, absque omni alio theoloneo libere deducat. Jtem si aliquem ex ipsis infra regni nostri terminos decedere contigerit, consanguineis suis et heredibus non presentibus, bona sua apud virum fidelem et discretum illius ciuitatis uel loci ubi decesserit sub bonorum testimonio in tuto loco sequestrentur vsque ad diem et annum. Si aliqua ex illis

bonis tam diu durare non poterint sine dampno, in alia bona durabilia conuertantur et simili modo sequestrentur, et si veri heredes ipsius aut ipsorum tutor, si minoris etatis fuerint, pro huiusmodi bonis repetendis infra dictum terminum venerint cum bonorum sufficiente testimonio, ipsis prefata bona resignentur et libere assignentur absque omni difficultate. Si vero prefati heredes aut ipsorum tutor infra pretactum terminum non venirent, sepedicta bona nobis cedere debeant libere possidenda, prout exigunt leges terre. Jtem nullus ipsos super eorundem vitta in ipsis bodis sine eorum voluntate construendo aut ab ipsis aliquid ab eis abstrahendo impediatur aliquantulum vel molestetur. Jtem exactores qui dicuntur silakrengere, non debent propter opus diei festiui epiphie alicuius aurige bona ipsorum ducentis auferre vel desumere quoquo modo. Jtem nullus bona sua amittere debeat propter alterius pugnam vel delictum. Jtem theoloneum equorum maneat prout fuerat ab antiquo, nisi quis equum emerit pro sua propria sella, cum quo intendit per terras ad propria remeare, et tunc pro tali equo, dato suo torghortugh, liber sit et excusatus. Jtem ipsis liceat lastadia sumere in fluctibus maris vbi volunt. Jtem theolonea coggonum maneant prout fuerant ab antiquo. Jtem ipsis burgensibus de Campen eorum vitten inter ipsorum cruces in dictorum vitten limitacionibus et confiniis positas, videlicet ab oriente vsque ad occidentem et a meridionali vsque ad borealem dimittimus et cupimus temporibus nundinarum prout justum est, pro suis vsibus libere ordinandas. Vnde per gratiam nostram districtius inhibemus ne quis aduocatorum nostrorum eorundem officialium seu quisquam alius, cuiuscunque condicionis aut status existat, ipsos burgenses de Campen seu de ipsis aliquem contra huiusmodi libertates et gratias ipsis a nobis indultas presumat aliquatenus molestare, prout indignacionem nostram et regiam vitare voluerit vlcionem. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Worthingborgh anno dni m.ccc.xx. sexto

feria sexta proxima ante diem natiuitatis beate virginis, testibus dominis Gherardo comite Holtzacie et Stormarie awnclo nostro et Lodowico Alberti filio marscalco nostro.

Op perkament met aanhangend zegel in groen was.

Een bijna gelijkkluidend privilegie is aan Harderwijk gegeven *feria quinta*. Zie SLICHTENHORST, *Geld. Gesch.* bl. 590; SCHRASSERT, *Beschr. van Harderwijk*, I. bl. 149, en de vertaling, bl. 152; NIJHOFF, *Gedenkw.*, I. bl. xxvi; voorts SARTORIUS, II. bl. 313. — Een dergelijk aan Zutphen, *feria tertia*. Zie TADAMA, *Register*, No. 120, bl. 21. — Ook aan Staveren. Zie VAN MIERIS, II. bl. 399, maar alle naar zeer bedorvene afschriften. De bovengenoemde vrijheden in 1341 door koning Magnus herhaald en bekrachtigd. Zie No. 25.

18.

27 Maart 1332.

Johannes gen. de Milde, graaf van Holstein, volgens verdrag met zijnen broeder koning Christoffel II. van Denemarken, in het bezit van Schonen, bevestigt de vrijheden, die de Campenaars van de Deensche koningen verkregen hebben. In hetzelfde jaar evenwel kwam Schonen onder koning Magnus van Zweden en Noorwegen.

Johannes dei gratia comes Holtzacie ac Stormarie terrarumque Zzalandie et Skanie capitaneus omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Notum facimus vniuersis quod nos dilectos nobis vniuersos et singulos opidanos de Campen benigno fauore prosequi volentes et graciis specialibus honorare, omnes et singulas gracias, libertates, consuetudines ac emmunitates, quas a regibus Dacie tam super eorum loco in nundinis in Skanor, qui fiit

dicitur, quam aliis quibuscunque se ipsorum regum literis docere poterint liberius habuisse, ipsis cupimus, dimittimus ac tenore presencium confirmamus, vnde districtius inhi-
bemus ne quis aduocatorum nostrorum, eorundem officialium seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis aut status existat, ipsos aut eorum aliquem super premissis loco, graciis, libertatibus, consuetudinibus ac emmunitatibus jmpediat in aliquo vel molestet, prout indignacionem et vlcionem debitam duxerit euitandam. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum anno domini m.ccc tricesimo secundo feria sexta post dominicam Oculi mei.

Op perkament met aanhangend zegel in geel was.

19.

1334 of 1335.

Antwoord van schepenen, burgermeesteren en gemeente van Campen op beschuldigingen van koning Magnus van Zweden en Noorwegen.

Responsiones ad causas et inobedientias, quibus rex Suecie ac Norwegie scabinos consules ac vniuersitatem de Campen incusat.

Ad primum cum dicit quod communiter emunt ac vendunt cum argento grossis et sterlingis et alia moneta et precio, et non cum moneta domini regis, scilicet noua Lundensi, respondent scabini ac vniuersitas de Campen, quod eorum opidani terram Scanie visitantes (1) non emunt cum argento grossis et sterlingis, sed dicunt quod eorum iuris est et de consuetudine antiqua (2). Traxerunt ab illo tempore quo assueti fuerunt terram Scanie visitare cum eorum mercimoniis, quod in tempore capture allecium allecia debent emere cum denariis terre Scanie et

---

(1) In het andere stuk wordt bijgevoegd: „ tempore capture allecium.”

(2) Cuius memoria in contrarium non est”: bijgevoegd in het andere stuk.

non cum alia moneta, et postquam emerunt allecia habent inducias vsque in tertium diem persoluere venditoribus, et tunc tertia die seu interim si venditor venit ad eorum bodas, tunc emptor tenetur persoluere venditori sua allecia cum denariis terre Scanie; sed si emptor, qui noster fuerit opidanus, in sua boda aliquas habuerit mercancias, quas venditor mera liberalitate recipere in persolutionem sui voluerit pro denariis suis Scanie, illas mercancias noster opidanus dare potest, et ex hoc non incurret penam aliquam domini regis seu suorum aduocatorum; sed si venditor illas mercancias habere noluerit tunc emptor noster opidanus tenetur persoluere venditori sua allecia tertia die, prout dictum est, cum denariis terre Scanie, dum tamen apud cambsores domini regis denarii Scanie inueniantur.

Item ad secundum cum dominus rex dicit, quod in suam aduocatiam que knej nominatur cum manu forti et armata perrexerunt, ibidem captiuum quendam recenti facto deprehensum ex cippo violenter extraxerunt, respondent scabini et vniuersitas de Campen, quod illi facto nullus eorum opidanorum interfuit et omnino sunt innocentes de facto et volunt se de tali facto, prout jure tenentur, expurgare.

Item ad tertium cum dicit dominus rex quod quemdam in Malmogha violenti manu rapuerunt, ipsum non deuictum nec, vt leges terre requirunt, iudicio presentatum, sine aliqua ratione decollauerunt, respondent scabini et vniuersitas de Campen et conqueruntur domino regi, quod Sifridus Ribbinc nos persequitur inimicitia capitali vltra compositionem amicabilem, ordinatam inter dominum Canutum Porse et omnes suos consanguineos ex vna parte et nos ex alia parte, ex parte Escilli dicti Schne, et accepit nobis coggonem in Noersunt sub vestro dominio et cepit singulos in coggone existentes et adhuc quosdam captiuos detinet; in eodem coggone fuerat quidam nauta (1), qui noster non erat

---

(1) „Seruiens in eo pro pane lucrando.”

opidanus, qui in Malmogha inuenit quendam qui eum in coggone suis vestibus spoliauit et eisdem ibidem induebatur, qui acersit ad vestrum aduocatum, conquerens ei de eodem, quod sic eum suis vestibus spoliauit et eisdem ibi induebatur, vt de eodem sibi faceret iustitiam et iudicium, qui aduocatus respondit quod ad hoc presto esset et misit cum eo suum famulum, qui eum coram aduocato duxit, et ibi predictus nauta ipsum incausauit coram aduocato domini regis quod eum suis vestibus spoliasset; et hoc idem incausatus recognouit, quod hoc ex parte Sifridi Ribbinc fecisset, qui nauta tunc, ex quo recognouit, petit vt aduocatus sibi faceret iustitie complementum, et respondit aduocatus quod tunc erat nimis tarde, sed si vellet exspectare vsque ad crastinum quod tunc vellet ei facere iustitiam; et tunc nauta predictus dixit quod hoc facere vellet, dum tamen aduocatus eum custodiret et de mane eum iudicio presentaret; et respondit aduocatus, quod hoc faceret, si tamen captus decurreret seu ab eo eriperetur quod ab illo vellet esse inculpabilis; tunc nauta dixit aduocato, quod ipsum spoliauit in terra domini regis et in terra domini regis spolium recognouit, quod aduocatus tenetur eum custodire et iudicio presentare; et respondit aduocatus quod non plus quam supradictum est faceret, et interrogauit tum nauta ab aduocato qualiter cum predicto spoliatore faceret, et respondit aduocatus quod cum eo faceret quod iusticia dictaret; tunc videbatur naute et multis aliis mercatoribus ibidem existentibus, cum spolium commisit in terra domini regis et in terra domini regis et coram aduocato spolium recognouit, et aduocatus (1) ei negauit spoliatorem de mane iudicio presentare et ei iuberet aduocatus vt cum eo faceret quod iusticia dictaret, tunc videbatur naute predicto et multis aliis mercatoribus ibidem tunc existentibus, ei non posse facere meliorem iusticiam quam quod eum faceret decollari, et ideo dicunt scabini et

(1) „Et aduocatus eum nec vellet custodire nec de mane iudicio presentare et ei iusserat vt spoliatori faceret, quod iusticia dictaret.”

vniuersitas de Campen quod de hoc facto sint inculpabiles, cum predictus nauta eorum non fuit opidanus.

Item ad quartum cum dicit quod clara die publice sub eorum vexillo bene cum quingentis hominibus armatis de Scanoer in Malmogha perrexerunt, ad hoc solummodo vt aduocati domini regis pro homicidio jam peracto de ipsorum patriotis iusticiam minime optinerent, respondent scabini et vniuersitas de Campen, quod eis fuit cotidie dictum, quod Sifridus Ribbinc volebat insidiari et capere illos mercatores ambulantes inter Malmogham et Scanoer et Valsterbotam et etiam inpedire jacentes in Malmogha, si posset; tunc aduocati de theuthonia equitauerunt ad aduocatum in Malmogha et hec aduocato retulerunt et rogauerunt ipsum vt mercatores ibidem existentes defenderet, et tueretur et reliquos inter Malmogham et Scanoer et Valsterbotam ambulantes, ne a Sifrido et suis complicibus vexarentur, ex quo iacerent mercatores in terra domini regis et in nundinis suis, et libenter domino regi facerent que de jure sibi essent facienda; super quo respondit aduocatus quod libenter vellet defendere jacentes in Malmogha, si posset, sed mercatores ambulantes inter Malmogham et Scanoer et Valsterbotam dixit quod ita sibi prouiderent et ita secure ambularent et quod ita potenter transirent quod se et sua defendere possent. Postea accidit quod ille famulus in causam trahebatur super spolio quod perpetravit in nautam, qui fuerat in coggone, quem Ribbinc sibi acquisiuit, et qui decollabatur, prout supra scriptum est, de quo facto aduocatus in Malmogha quosdam mercatores, vulgo dictos vmlandesfars, inculpauit ibidem jacentes, de quo dies placiti fuerat facta inter aduocatum ibidem et mercatores eosdem, puta feria tertia proxima qua mercatores suas literas miserunt ad aduocatos eorum in Skanoer, quilibet ad suum, ut illac venirent et eos placitare iuarent vt suis iuribus vterentur; et ideo non ausi erant ibi equitare (1)

---

(1) „Nisi bene prouisi.“

cum hoc habebant ex verbis aduocati vt ita sibi prouiderent in transeundo vt se et sua defendere possent, quare quilibet aduocatus sibi quosdam de suis assumpsit opidanis vt secum transirent ad diem placiti supradicti (1) et dimiserunt omnes eorum opidanos stare extra Malmogham, sed quilibet aduocatus assumpsit duos de suis opidanis ad placitandum cum eis ibidem cum aduocato et petierunt aduocatum vt de hoc facto eos quitos dimitteret cum huius facti essent innocentes, qui respondit quod non esset ausus facere, sed quod consilarii domini regis essent venturi breuiter in Scanoer, et placitauimus cum eo amicabilem, presentibus de Lubeke, de Sundis, de Wysmaria, de Rostok et de Gripeswolde aduocatis, vt causam suspenderet et in saluo statu dimitteret vsque ad diem octauum post dominorum consiliorum aduentum in Skanoer; sed dicunt se scabini innocentes quod eorum opidani non transiuerunt vt impedirent ne aduocati de eorum patriotis iusticiam optinerent, sed ad hoc solummodo ne per Sifridum impedirentur, cum in hoc ex relatione aduocati fuerant premuniti, prout est supradictum.

Item ad quintum cum dicit quod clara die et erectis quinque vexillis in Falsterbotam irruerunt, ibidem bona domini regis combusserunt hominesque suos aliquos captiuauerunt, aliquos spoliauerunt et aliquibus grauaulnera intulerunt, respondent scabini et vniversitas de Campen, quod cum eorum oppidani et vmlandesar in Skanor iacuerunt, fuerunt quotidie premuniti quod Ribbinc vellet venire in Skanor et eos impedire in corpore et eorum bonis cum sua potentia; cum hoc perciperent, accesserunt ad ghilecore ibidem et sibi innotuerunt, similiter et Christiano dicto Oet, aduocato tunc in Valsterbota, et reliquis aliis aduocatis in terra Skanie ex parte domini regis, et petiuerunt eos, quod si Ribbinc ibi veniret cum sua potentia et eos vellet impedire, vt eis innotescerent, et rogauerunt eos, cum jacerent in terra et in nundinis domini regis, vt eos defenderent ne eis violentia

---

(1) „Sed postquam transiuerunt.”

inferretur, qui responderunt, quod si perolperent Ribbinc venturum pro violentia eis inferenda, quod eis vellent innotescere. Postea Christianus dictus Oet, aduocatus in Valsterbota, misit ad eos suum famulum dictum Troch et mandauit eis quod Ribbinc esset in villa dicta Haghen cum sexaginta viris armatis et haberet multos jacentes in Dunen, quorum numerum ignorauit, et si illos habere vellent vt transirent quantocius possent, qui postea transiuerunt cum potentia qua potuerunt ad impediendum solum Ribbinc et suos complices et neminem alium; cum autem Ribbinc ibidem non inuenerunt, redierunt beniuole et in reditu fuerunt detenti quidam, qui credebantur esse Sifridi Ribbinc coadjutores, qui cum percipiebantur Sifridi non esse coadjutores quiti dimittebantur beniuole, et eis dictum fuit si aliquid perdidissent quod eis reddi deberet et quidquid peterant . . . perditum hoc eis plenarie reddebatur. Jtem in transitu in Falsterbota venerunt multi dani et teutonici et quamplures alii et fuerunt ibi combuste quedam case, sed de hoc sunt nostri opidani innocentes et debent se, prout iure tenentur qui huic combustioni non fuerant participes, expurgare.

Jtem ad sextum cum dicit quod in Scanor aliquos occiderant et aliquos tam viros quam mulieres grauiter vulnerauerant, respondent scabini et vniuersitas de Campen, quod huius facti sint innocentes et volunt se prout iure tenentur expurgare.

Twee gelijktijdige afschriften op perkament, zake-
lijk overeenkomende, hier en daar iets verschillende.
De voornaamste varianten zijn aan den voet vermeld.

Men heeft gemeend het bovenstaande antwoord tot het jaar 1334 of 1335 te moeten brengen. Immers sedert 1319 had koning Magnus Smek de kroonen van Zweden en Noorwegen met elkander vereenigd en in 1332 Schonen insgelijks verkregen. In het stuk van 7 Nov. 1335 (No. 21) wordt ook van buitensporigheden der Campenaars in Schonen in 1334 gewag gemaakt.

20.

23 April 1335.

Schepenen van Campen vaardigen gezanten naar den koning van Noorwegen af en beloven, hen te zullen lossen, zoo zij gedurende deze zending in bezwaar komen.

Dit is dat holt van den breuen die de scepene gheuen den zentboden die ze zanden an den coninc van norweghen, heren Boldewin Johanne Scuersac en Belen. Wi scepene ende raet van Campen doen cund allen luden dat wi op deze cred. uyt zenden in onser stat bosscap deze an den coninc van noerweghen, weer ymme dat wi hem louen is dit zake, dat got verbiede, dat zie in eneghe vengnisse comen diewile dat ze in deser bosscap sin, daer uyt to losene, ende louen ze vort daer af scadeloes to holdene uyt ghezeghet westfalen of ze daer in comen in der wederreyse. Int jaer ons heren dusent driehondert en viue en dertich des sonendaghes nae paschen.

Aant. in den oudsten Foliant, bl. 137.

21.

7 Nov. 1335.

Koning Magnus schenkt, ter liefde en op aandrang van zijn echtgenoot Blanca, gravin van Namen, aan de burgers van Campen vergiffenis van de buitensporigheden door hen in 1334 op Skanor in Schonen bedreven.

Vniuersis presentes litteras inspecturis Magnus dei gracia Swecie, Norwegie et Skanie rex, salutem in domino

sempiternam. Noueritis nos discretis viris ciuibus jn Kampen displicenciam contra ipsos conceptam et omnem offensam, quam ex eorundem excessibus anno proximo preterito jn nundinis jn Skanor in Skania contra nos commissis veraciter incurrisse noscuntur, ob amorem et instancias vxoris nostre karissime ex corde totaliter indulsisse, volentes eosdem ciues in régnis et dominijs libenter exnunc diligere, fouere et graciosis prosequi fauoribus ut amicos. Jn cuius rei testimonium secretum nostrum, nostro non presente maiore sigillo, presentibus est appensum. Actum et datum apud castrum nostrum Bawaehus anno domini m.ccc.xxx* quinto feria tertia proxima ante festum beati Martini episcopi et confessoris.

Op perkament met uithangend klein zegel des konings in geel was. Afgedrukt in het *Diplom. Norv. V. 1. No. 111.* Een dergelijk denzelfden dag aan Zutphen, bij NIJHOFF, *Gedenkw. I. bl. 354.*

22.

18 Aug 1336.

Koning Magnus van Zweden, Noorwegen en Schonen, ofschoon bij zijne krooning alle privilegien, zoo door hem als door zijne voorvaders gegeven, in zijne rijken herroepen hebbende, vergunt toch aan die van Campen hunne afgepaalde plaats op Skanor ten tijde der markten te behouden.

Magnus, dei gracia regnorum Swechie et Norwegie terreque Scanie rex, honorabilibus viris et discretis scabinis prefecto et consulibus de Campaen jn domino dileccionem et salutem. Quamquam pridem tempore coronacionis nostre omnia et singula priuilegia tam per nos ipsos quam progenitores ac antecessores nostros quoslibet jn nostris regnis,

dominiis et districtibus, personis quibuscumque, ciuitatibus aut villis maritimis seu aliis quibuslibet prius concessa, de consilio et consensu consiliariorum nostrorum dilectorum duxerimus penitus reuocanda, vestris tamen ductj seruitiis et fauoribus, quibus nos ac progenitores nostros honorare et nobis hactenus seruire curastis, necnon vestris precibus nobis per reuerendos viros videlicet Johannem dictum Skurzac, conciuem vestrum, et magistrum Henricum rectorem skolarium vobiscum, nuncios et procuratores vestros jn hac parte, sollicite porrectis, fauorabiliter jnclinati, ex communi consensu eorundem consiliariorum nostrorum, autoritate presentis indulgemus et concedimus graciose, quod locum in Skaneoor jnter castrum ibidem et huyll situm, prout ipsum palis expositum et signatum hactenus ab antiquo consueueratis habere tempore nundinarum vestrarum, exnunc ad inhabitandum annis singulis nundinarum earundem, tenere possidere et habere libere valeatis. Prohibemus sub optentu graciae nostre firmiter et districte, ne quis aduocatorum nostrorum, officialium, fidelium aut subditorum nostrorum seu quiuus alter cuiuscumque condicionis vel status, vos super dicto loco habendo et libere tenendo jmpediat jn aliquo vel molestat aut ipsum locum sine vestro consensu et voluntate jnhabitabit, prout indignacionem et vlcionem nostram regiam duxerit euitandam. Jn cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Vpsalie anno domini millesimo ccc.xxx.vj dominica infra octauas assumptionis beate Virginis.

Op perkament. Het zegel afgevallen. Verg. SARTORIUS, II. s. 347.

23.

28 Junij 1341.

Koning Magnus van Zweden, Noorwegen en Schonen verklaart verzoend te zijn met Campen, wegens de buitensporigheden in zijn rijk bedreven, en belooft verder bescherming.

Omnibus presentes literas inspecturis Magnus dei gratia rex Suecie Norw. et Scanie aeternam in domino salutem. Constare volumus vniuersis per presentes quod prouidi uiri et discreti scabini et consules ac communitas ville Campensis super excessibus quibuscunque contra nos, homines subditos nostros et terras per eos qualitercunque commissis vsque in presentem diem, nobiscum plene et sufficienter composuerunt et amicabiliter concordauerunt, jta quod de eisdem reddimus nos contentos. Quare rancores et inimicitias contra eos pre-textu excessuum predictorum per nos conceptos quouis modo ipsis ex corde remittimus, nullo vmquam tempore in eorum sinistram retributionem ad animum reuocandos. Volentes igitur homines prefate ville Campensis prerogatiua fauoris et gratia prosequi speciali, ipsos omnes et singulos, regna nostra, terras et dominia cum suis mercimoniis visitantes sub nostram pacem et protectionem recipimus specialiter defendendos, firmiter inhibentes aduocatis et officialibus nostris vniuersis ne eisdem personis et rebus indebite molestiam inferant vel inferri ab aliis patiantur, prout indignacionem nostram vitare voluerint sed potius promouere studeant fauorabiliter in eorum negociis et agendis. Ceteros vel alios pro nobis facere vel omittere volentes affectuose requirimus et rogamus vt eorum esse velint beneuoli promotores nostrorum rogaminum interuentu. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Stokholmis

anno domini m.ccc.xl primo in vigilia apostolorum Petri et Pauli.

Op perkament. Het zegel des konings in geel was afgevallen.

24.

28 Junij 1341.

Koning Magnus van Noorwegen, Zweden en Schonen, bepaalt voor de inwoners van Campen, die Noorwegen bezoeken, eenen tol van zes denariën voor ieder last haring, het getal lasten bij eede te bepalen.

Vniuersis presentes litteras inspecturis Magnus dei gracia rex Noruegie Suecie ac terre Scanie salutem in domino sempiternam. Quoniam in plerisque vsus preualet et consuetudo quoque pro jure in pluribus obseruatur. Cum igitur antiquitas ex longa et prescripta consuetudine in regno nostro Noruegie fuerit vsitatum quod mercatores venientes de quibuscumque partibus ad regnum nostrum prefatum in piscatura alecium pro sarcinandis nauibus suis ad arbitrium balliuorum nostrorum et prout eis videtur consonum rationi de qualibet naui thelonium soluere consueuerunt, nulla certa taxatione thelonij limitata. Super quo discreti viri Lambertus Boldeuini et Thomas Thoautzslagher nuncii ciuitatis Campensis nobis humiliter supplicauerunt quod super hoc mercatoribus dicte ciuitatis aliqualem gratiam facere dignemur. | Nos tam amore dicte ciuitatis quam ad instanciam petitionis nunciorum memoratorum mercatoribus sepedicte ciuitatis Campen gratiam et fauorem volentes facere specialem in hac parte, volumus et presentis tenore concedimus vt omnes et singuli mercatores premissae ciuitatis Campensis, tempore quo nobiscum alecia capiuntur ad regnum nostrum Noruegie

velificantes pro nauibus suis ibidem sarcinandis, pro qualibet lesta alecium soluent nomine thelonij sex denarios nouorum et legalium sterlingorum tantum. Ita tamen quod super numero lestarum sarcinatarum credatur et stetur sacramento domini nauis et gubernatoris et duorum aliorum virorum legalium eiusdem nauis quos thelonarius noster duxerit acceptandos. Inhibemus igitur omnibus balliuis et exactoribus nostris ac ceteris vniuersis et singulis regni nostri Noruegie fidelibus, ne quis a premissis mercatoribus quacunque dona vel seruicia preter thelonium supradictum exigere vel extorquere quomodolibet audeat vel presumat sicut indignacionem nostram et vlcionem voluerit euitare. In cuius rei testimonium presens priuilegium dicte ciuitati concessimus nostri sigilli munimine roboratum. Datum Stokholmis in vigilia apostolorum Petri et Pauli anno dni m.ccc. quadragesimo primo anno regni nostri Noruegie vicesimo secundo.

Op perkament met beschadigd zegel in geel was.
Afdrukt in het *Diplom. Norv.* V. I. No. 151.

25.

28 Julij 1341.

Koning Magnus van Zweden, Noorwegen en Schonen verleent aan de burgers van Campen de vrijheden, die zij ten tijde van koning Waldemar van Denemarken en Schonen gehad hebben.

Magnus, dei gracia rex Swecie, Norwegie et Skanie, omnibus presentes literas inspecturis salutem in domino sempiternam. Constare volumus vniuersis tam presentibus quam futuris quod nos discretos viros presencium exhibitores, burgenses de Campen, regna nostra et dominia cum suis mercimoniis visitantes, sub nostram pacem et proteccionem

suscipimus specialiter defendendos, et volentes eosdem fauoris et gracie prerogatiua prosequi speciali, ipsis in terra nostra Skanie omnes gracias et libertates concedimus, quas temporibus domini Waldemari quondam regis Danorum clare memorie ibidem liberius habuerunt. Imprimis videlicet quod quandocunque et quotiescunque alicubi in dicta terra in Skaneoor vel alibi cum nauibus suis applicauerint naues suas secure possint exonerare (1) — — — vitare voluerit vlcionem. Datum Stokholmis anno dni m.ccc.xl primo in vigilia apost. Petri et Pauli.

Op perkament met aanh. kon. zegel in geel was, zeer geschonden. Bij SARTORIUS, II. s. 364—367 afgedrukt naar een vidimus van fr. *Volkerus. Blaeewater, gard. conu. Camp. ord. min.*, in het archief te Lübeck.

26.

29 Junij 1341.

Koning Magnus van Noorwegen, Zweden en Schonen bevestigt den vrede van Bergen, xvij Kal. 1286 met zijnen oudoom Erik gesloten en door zijnen moederlijken grootvader Hakon bekrachtigd, en vernieuwt de vrijheden, aan die van Campen in het rijk van Noorwegen toegestaan, bijna woordelijk reeds vermeld in de charters van 6 Julij 1294 en 27 Julij 1305, (No. 5 en 9.)

Universis presencia visuris et auditoris Ego frater Volkerus Blaeewater, gardianus conuentus Campensis ordinis fratrum minorum, facio manifestum, quod sub anno domini m.ccc.

---

(1) Hetgeen volgt komt geheel overeen met het privilegie van Waldemar van 5 Sept. 1326, No. 17, van bl. 30 reg. 5 tot bl. 32 reg. 3 van ond.

sexagesimo secundo tercia decima mensis maij vidi litteras gloriosi incliti principis domini regis Norwegie non cancelatas non abollitas non abrasas nec in aliqua sui parte viciatas, omni prorsus suspicione carentes suo vero sigillo sigillatas in hec verba.

Vniuersis presentes litteras inspecturis Magnus dei gracia rex Norwegie Swecie ac terre Scanie salutem in domino sempiternam. Vniuersitati vestre notum facimus per presentes quod nos sincere caritatis et perfecte pacis mutueque dilectionis concordiam inter regnum Norwegie, fautores eiusdem et subditos ab vna parte, ac scabinos et communitatem de Campen necnon et eius incolas et fautores ex altera, Bergis factam a predecessoribus nostris regibus regni nostri Norwegie, videlicet a nostro patruo magno carissimo dno Erico bone memorie illustri rege regni prefati cum discretis viris Alexandro Clerico et Gerberto dicto Doleman, scabinis ac procuratoribus et nunciis specialibus scabinorum et prefate communitatis de Campen sub anno dni m. ducentesimo octogesimo sexto xvij call. Nouembris, ac patentibus confirmatoriis literis dni Haquini preclare memorie regis regni memorati avi nostri materni stabilitam et nouatam, firmiter hinc inde gratam habere volentes et stabilem concordiam huiusmodi perpetuis temporibus obseruandam, ad requisicionem discretorum virorum Lamberti filii Boldewini et Thome Touslaegher specialium nunciorum dicte communitatis de Campen, confirmamus pro nobis et successoribus nostris ac regni Norwegie subditis et fautoribus ipsam tenore presencium innouamus.

Preterea compositiones alias inter regnum nostrum et communitatem de Campen memoratam factas, ratificamus, confirmamus et presentibus approbamus. Insuper concedimus dicte ciuitatis incolis, qui regnum nostrum Norwegie mercandi gracia tanquam hospites duxerint, frequentandum, gratias infrascriptas, vt ad nostra beneplacita se cognoscant eo forcius obligatos. In primis quod cum ad ciuitates uel villas forenses predicti regni nostri peruenerint, licite pos-

sunt ad pontem applicare baliui licentia non petita, debent tamen eadem die uel proxima sequenti, postquam ad pontem applicauerint, insinuare baliuo nostro quas et quales res apportauerint, ac res easdem transferendi de nauibus infra domos licenciam petere, que non debet eis aliquatenus denegari, hoc adiecto quod baliuus noster res illas, quas nobis credit necessarias, primitus emat infra triduum iusto precio et soluat pretium tempore debito pro eisdem, quod si baliuus non fecerit infra dictum terminum, vendant postea libere cuicunque. Postquam autem infra ciuitatis vel ville forensis districtum peruenerint, qui takmark dicitur, debent res suas venales ibidem vendere, alioquin si non venerint infra takmark easdem ducere poterunt quocumque voluerint extra regnum et infra, non tamen ultra Bergas versus partes boreales, nisi hoc alicui de speciali gratia concedatur. Jtem de qualibet naue deferente annonam ad ciuitates uel villas forenses veniente dabitur unum melius talentum annone in eadem existentis pro thelonio quod procurator noster eligendum duxerit, excepto flore tritici qui flur in norico appellatur. Debent etiam esse liberi de trahendis nauibus nisi nostris. Si quis autem infra ciuitates vel villas forenses decesserit, bona sua debent heredi uero uel eius procuratori legitimo restitui, super hoc testimoniales literas patentes communitatis eiusdem deferenti infra annum et dimidium post diem obitus decedentis. Jtem ad ostendendum arma sua uel ad sequendum fures ad patibulum uel alios dampnatos ad mortem non tenentur. Jtem pro solucione que dicitur leydanger immunes debent esse, qui ante festum natiuitatis dominice cum nauibus suis sunt expositi ad viam et de suis mercimoniis penitus expediti, quod si postea vi tempestatis compulsi fuerint moram trahere in aliqua ciuitatum uel villarum forensium regni nostri, nichilominus immunes debent esse a tributo, dummodo mercantiam suam non exerceant emendo uel uendendo. Jtem merces suas in domibus ciuitatum uel villarum foren-

sium reponere valeant vbi eis videbitur oportunum si non alienent easdem alibi quam in locis ad hoc specialiter deputatis. Jtem naues proprias locare poterunt aliis ad loca licita, sicut premittitur, nauigandas, nec ad conducendum naues aliorum compellantur. Jtem si quis ab aliquo pro causa pecuniaria uel leui crimine, pro quo pecunia solet solui, per modum illum impetitur, qui taksæthning in norico nuncupatur, potest illud tak ferre cum proprio domestico et duobus suis compatriotis nauem propriam habentibus iuxta pontem, ad recedendum minime preparatam, que ad cautionem sufficit pro quantitate petita uel emenda secundum qualitatem criminis exhibenda. Jtem ad excubias et nocturnas vigiliis non tenentur, nec in cista cuiuspian debet fieri scrutinium, nisi contra eum de falso probabilis oriatur suspicio uel de furto. Preterea volumus quod pondus appellatum pondarium in publico loco sub fida custodia ponatur ut ad illud libere eis pateat aditus, si aliquis voluerit ponderare, et in eadem haberi debet grauitate sicut ab antiquo fuerat et in legibus continetur. Jtem si naufragium passi fuerint infra terminos regni nostri sepedicti, res suas per se uel per alios colligere valeant et rebus ipsis et nauibus vti pro libito voluntatis donec easdem res et naues abdicaerint voluntarie uel habuerint pro derelicto. Jtem si quis nautarum delinquit puniatur ipse legitime, sed non alius aut alii, nisi quatenus puniendi sunt illi secundum leges patrie uel loci consuetudinem in quo delictum comprobatur esse commissum, qui iudicio scienter subtraxerint delinquentem uel defensauerint violenter. Nec priuate persone delictum ciuitati predictæ nec personis aliis ejusdem ciuitatis imputabitur, nisi iustitiam facere neglexerint requisitam. Quisquis etiam pro causa aliqua fuerit accusatus, que contra ipsum legitime nequeat probari, debet si poterit cum personis ydoneis, consimilibus quo ad statum et conditionem incausati, qui veritatem rei de qua queritur magis creduntur agnoscere secundum arbitrium legiferi, prout

delicti qualitas exegerit se legaliter expurgare. Alioquin in purgatione deficiente pena constituta legibus infligatur. Item in causa criminali uel ciuili vbi actor intentionem suam fundare voluerit et testes producere, non nisi bone fame et ydonee persone in testimonium admittantur. Preterea si quis mercatorum regni nostri merces emptas ab incolis ciuitatis eiusdem, datis arris, quas vulgariter vocant festarpeningh, secum eodem die quo emerit non asportat, licitum est ei, cujus ille merces fuerant, eas vendere postea cui-cunque, exceptis hiis que ad vsus nostros necessario sunt emenda. Mandamus insuper sub optentu gracie nostre omnibus baliuis nostris aliisque subditis vniuersis et fautoribus, vt incolas predictae ciuitatis in premissis et aliis eorum agendis pertractent fauorabiliter et benigne, non sinentes ipsos a quoquam indebite molestari, sicut gratiam nostram diligunt inoffensam et regiam vitare voluerint ultionem. Suprascriptas itaque gratias taliter duximus concedendas, si libertates ab eadem ciuitate concesse nostris hominibus, necnon et compositiones inter nos et dictam ciuitatem facte, seruentur nobis et nostris successoribus, hominibus et subditis firmiter ab eadem, et quatenus de dampnis et iniuriis nobis et nostris per incolas dicte ciuitatis factis post pacem inter nos firmatam, ad arbitrium bonorum, quos hinc inde sumendos duxerimus, satisfactum fuerit per viam juris aut compositionis amicabilis, quando super hoc dicta ciuitas fuerit requisita. In premissorum autem omnium testimonium et euidenciam pleniorum presentes literas fieri mandauimus et sigilli nostri patrocinio communiri. Datum Stokholmis in festo beatorum apostolorum Petri et Pauli anno m.ccc. quadragesimo primo, anno autem regni nostri Norwegie vicesimo secundo.

Het oorspronkelijke niet aanwezig. Het bovenst. vidimus van fr. Volkerus Blaewater, 13 Mei 1362, op perkament met een zegel in rood was, gedeeltelijk gebroken.

---

15 Aug. 1342.

Waldemar Atterdag, koning der Denen en Slaven, verleent aan de kooplieden van Campen al de vrijheden, die zij vroeger onder zijne voorgangers gehad hadden; ook zouden zij dezelfde jurisdictie, die zij in Schonen (thans niet meer tot Denemarken behoorende) bezeten hadden, voortaan te Koppenhagen, Dracor en Reveshol mogen genieten.

Waldemarus dei gratia Danorum Sclauorumque rex et dux Estonie omnibus et singulis presens scriptum cernentibus gratiam suam et omne bonum sincera in domino cum salute. Vt omnes et singuli mercatores seu negociacionum gestores ciuitatis Campen, quos suis exigentibus meritis specialis fauoris desiderio et amoris cordiatenus affectibus amplectimur et perpetuo omnes ipsos et quemlibet eorum, in sua iustitia, prout in nobis est, pro toto posse volumus confouere, liberius et magis tute limites nostrarum parcium siue terrarum pro sua vtilitate, profectu et commodo possint et valeant usu frequentiori suis mercimoniis et negociacionibus visitare, volumus quod predicti, sicut temporibus dilectorum nostrorum antecessorum uidelicet domini Waldemari et aliorum regum Danorum felicitis recordationis, omnibus libertatibus et graciis tam in teloniis datis seu quibuscunque aliis, que de iure uel antiqua et rationabili consuetudine tenuerant, graciose et libere nostris temporibus perfruantur; volumus eciam quod predicti de Campen suis jurisdictionibus, quas in Scone prius habuerant, nunc in Kopenhauen, in Dracor aut in Reueshol, cum omni iusticia, quam prius habuerant, perfruantur, inhibentes districte ne quis, cuiuscunque condicionis seu status existat, nostris volens parere precibus et mandatis, ipsos ausu temerario in premissis impediat seu super huiusmodi libertatis gratiam molestare

presumat aut intendat, prout gratiam nostram dilexerit inoffensam. In cuius rei testimonium ipsis presentes contulimus secreti nostri munimine roboratas. Datum ante castrum Kalinghenborch anno domini m.ccc.xl secundo in die assumptionis Marie.

Op perkament met uithangend zegel in groen was. Afgedrukt bij SARTORIUS, II. s. 371, die in plaats van *Reveshol*, *Redesholt* leest. *Reveshol* lag aan het zuidelijk punt van Seeland. Zie s. 742.

28.

27 Aug. 1342.

Waldemar Atterdag, koning der Denen en Slaven, geeft aan alle kooplieden en visschers vrij geleide, om in zijn rijk te komen, er te blijven, hun bedrijf te doen en van daar terug te keeren.

Omnibus presens scriptum cernentibus Waldemarus dei gracia Danorum Sclanorumque rex dux Estonie salutem in domino sempiternam. Notum facimus uniuersis quod omnibus et singulis mercatoribus, piscatoribus, ac aliis omnibus mercimonia exercentibus et nostrum ac nostrorum dampna non procurantibus vndecunque existentibus, plenam securitatem et securum conductum ad terras regni nostri, quas tenemus, ueniendi, ibidem standi et morandi, mercimonia sua et piscaturas libere exercendi ac alia ipsorum negotia peragendi, necnon abinde ad propria reuertendi, pro nobis, nostris ac omnibus causa nostri facere vel omittere uolentibus, damus et concedimus per presentes, saluis nobis iuribus nostris in omnibus nos (sic!) a legitimis temporibus progenitorum nostrorum regum Dacie antiquitus obseruatis, in cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Hafnis anno dni m.ccc.xl sec. in profesto beati Augustini episcopi et confessoris.

Op perkament met uithangend zegel in geel was.

29.

21 Julij 1355.

Koning Magnus van Zweden, Noorwegen en Schonen, scheldt, volgens overeenkomst van zijne hier genoemde amptenaren met burgermeesteren, raden en gemeente van Campen, den inwoners dezer stad de straffen en boeten kwijt wegens de misdaden op Skanor en elders in zijn rijk bedreven, en bevestigt hunne vrijheden.

Magnus dei gracia rex Suecie Noruegie et Scanie. Omnibus presens scriptum cernentibus salutem in domino sempiternam. Licet graues et enormes iniurie per quosdam ville Campensis inhabitatores tam infra nundinas nostras Skanor anno domini m.ccc.l secundo quam alias antea in diuersis nostris dominiis crudeliter perpetrate, motus primos, quos preuidere non possumus, ad seuciam excitent et instigent, jnnata tamen nobis clemencia sensus nostros a conceptis rigoribus, presertim cum eosdem Campenses jam dudum apud nostram presenciam humiliatos viderimus, cohibet et refrenat. Ea propter noueritis, quod inter nos et vasallos nostros, dominos Benedictum dei gracia Osterlandiarum et vtriusque Hallandie ducem, Eringislonem comitem Orchardensem et Ormerum Osteinsson dapiferum regni nostri Noruegie, ac alios familiares nostros, qui alias fuerant et sunt, ex vna parte, et discretos viros proconsules consules et communitatem ville Campensis predictae, per modum qui sequitur extitit placitatum. In primis videlicet cedes, incendia ac alias quascumque iniurias per eosdem apud predictas nundinas vel alibi vt premittitur vsque in presentem diem quomodolibet perpetratas, taliter ob eorum instancias mitigamus, quod emendas pecuniarias et alias quascumque juri nostro regio occasione dictorum excessuum debitas, remittimus et quitamus, declarantes tenore presen-

cium, nos heredes nostros vel successores nullis vnquam temporibus super predictis excessibus aliam vlcionem debere aut posse expetere vel emendam. Insuper, vt predictorum excessuum et offensarum remissio plurium noticiis imprimatur, eosdem Campenses priuilegiis omnibus et singulis ipsis per nos concessis, libere et pacifice deinceps sicut hactenus frui volumus et gaudere, decernentes litteras super ipsis confectas in pristino semper robore duraturas. In quorum omnium euidenciam sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Helsingborgis anno domini m.ccc.l quinto in profesto beate Marie Magdalene; dictionem interlineariter positam approbamus, que est *excessuum*, nec per eam presentes haberi viciatas aliquialiter volumus vel suspectas.

Op perkament met uithangend zegel in geel was.
Afgedrukt in het *Diplom. Norv.* V. I. No. 222.

Dat er in het jaar 1354 en vroeger grove buitensporigheden op Schonen plaats hadden, blijkt ook uit een dergelijken brief van koning Magnus aan Lübeck, bevattende den zoen wegens den gruwzamen moord van een' zijner voogden; bij SARTORIUS, II. s. 433, ook 436.

30.

29 Oct. 1358.

Schepenen en raad van Campen stellen Johan van Rijntelen van Mijnden tot stads schrijver aan, waarbij o. a. de bepaling:

Voertmer ghevelen enighe reysen te vaeren oft te ryden mit onsen scepenen oft hem tot enen sendehoden te hebben aen dy konynghe van Sweden, Norweghen, Denemarken oft andere heren ende stede, daer wys behoueden van onser stadt wegghen ende syns daer toe begheerden, dy reyse solde

hy doen op onser stadt cost, also veerre als hy ghesunt ende machtich were, ende quaeme hy in vangnisse oft in schaeden, dat god verbede, daer solde wy hem quyt ende schaedeloos af holden van onser stadt wegen.

In den oudsten Foliant, bl. 149.

31.

1361.

Verordening omtrent de betaling der visschers op Schonen.

Jtem op de selue tyt heb wi Scepen ende Raet mit onser ghemeente ghewilcoert ende ghesat om menegherhande claghe van den vischers ende anderer coepluden van quader betalinghe dat an onsen vogheden op Schonen ghecomen is, ende willen dat onse voghet dat holden sal bi zienen ede, den elc voghet jaerlix sweren sal. Elc van onsen borgheren of de mit onsen borgheren varen sal, de sal dien vischers betalen nae onser oelden woente, dat es te verstaene bynnen drien daghen; waert sake dat enich man dies niet en dede, soe solde onse voghet hem dat ghebeden orconde twen onser borgheren bi eene pene van x ponden. Waer enich man de dat bot versate soe solde onse voghet des andern daeghs daer nae den man doen panden vor des claghers ghelt ende de pande op den seluen dach vercopen ende doen den clagher vol. Dede enich man weygheringhe van der pandinghe de verborde tot onser stat behoef eene pene van xl ponden. Voert soe sal onse voghet dat claghelike ghelt wynnen op schaden ende doen den clagher vol bynnen den seluen daghe. Waert sake dat enich man soe niet gheguedet en ware bynnen onser stat dat hi ons schadeloos mochte holden, soe solde onse voghet al zien guet an tasten dat hi op Schonen heuet ende daer an hem verhalen bi rade onser borgher.

Voertmer willen wi dat onse voghet biede dat elc man sal wel betalen den waghenkerln, ghelleconen, leggheconen pramkerln ende manlaghen bi der seluer pene in allen maniere alse vorscr. is. Item ghebede wi dat nyman van onsen borgheren oft de in onser borgher scip vaert in nemans vitten sitten sal anders dan op de onse by eene pene van xl ponden.

Boek van Rechte, bl. 30. Guldenb. bl. 17.

32.

21 Aug. 1362.

Waldemar Atterdag, koning der Denen, Slaven en Gothen, bevestigt alle vrijheden, door Abel en andere Deensche koningen aan Campen verleend.

Waldemarus dei gracia Danorum Sclauorum Gothorumque rex vniuersis presentes literas inspecturis seu auditoris salutem in domino sempiternam. Noueritis quod omnes gracias, priuilegia et libertates, quas discreti viri burgenses de Kampen temporibus dominorum Abel et progenitorum nostrorum quorumcunque quondam regum Danorum in partibus regni nostri Dacie habuerunt, literis patris nostri domini Cristofori et fratris sui domini Erics, regum eciam quondam Danorum, in statu ipsorum regum prospero et felici confirmatas, nos confirmamus et ratificamus per presentes ad instancias et procuracionem honestorum virorum Gotswini filii Ludulfi Pelegrini et Afrardi dicti Boezen, nunciorum adhoc specialiter destinatorum. Eciam per gratiam nostram districtius inhibemus, ne quis aduocatorum nostrorum aut officialium eorundem seu quisquam alius, cuiuscumque condicionis aut status existat, ipsos burgenses de Campen uel eorum aliquem contra huiusmodi libertates et gracias presumat aliqualiter molestare, prout indignacionem nostram et regiam vitare voluerit vl-

cionem. Scriptum sub sigillo nostro anno domini mill^o ccc. sexagesimo secundo dominica proxima post festum assumptionis beate virginis Marie in parlamento Danorum toe Kalundborgh celebrato.

Op perkament met afhangend kon. zegel in geel was.

Het is vreemd, dat de vrijheden der stad Campen, door koning Waldemar van Denemarken, weinige dagen na de mislukte expeditie der verbondene Oostzee-steden in de Sont vernieuwd en bevestigd werden. Het blijkt niet, dat zij zich bij den aanval met deze vereenigd heeft, en het schijnt zelfs dat zij niet geheel onzijdig gebleven is. Althans op eene dagvaard te Lübeck, den 24 Junij 1363, (SARTORIUS, II. s. 522) (1) kwam het vermoeden ter spraak, dat de Campenaars het vorige jaar schuld zouden gehad hebben aan het wegnemen van schepen dier steden in de Sont. Men verontschuldigde hen en drong nu op hunnen bijstand aan, indien het noodig mogt zijn, waarover de afgezondenen met hunne stad wilden raadplegen. — Dat vermoeden schijnt door eene dubbelzinnige handelwijze ontstaan te zijn. Eenige jaren later namelijk, bij de vredesonderhandelingen met Noorwegen, in 1370, teen van beide zijden oude grieven opgehaald en elkander toegeworpen werden, werd door koning Hakon van Noorwegen geklaagd en den Campenaars te laste gelegd, dat zij, tegen de belofte aan de steden gegeven, om tot de aankomst van hulp uit Duitschland in de Sont te blijven tot beveiliging van zeevaarders dier steden, zich afgescheiden en een geheim verdrag met den koning van Denemarken gesloten hadden, (*occultam placitationem cum rege Dacie habuerunt*). Dit was tot nadeel dier steden, op wier aandringen koning Hakon van Noorwegen aan Campen en andere steden der westersche zee,

(1) Op de dagvaard te Rostock, 5 Febr: 1363 (s. 515) vinden wij: „Item litere sunt commisse mittende dominis de kimre et eghemund ut „nichil sinistri atemptant contra mercatores in mari.” Voor *kimre* zal buiten twijfel *kunre* moeten gelezen worden, want de heeren van *Kuinre* waren in dien tijd befaamde zeeroovers. Door den heer van *eghemund* gissen wij, dat de ridder Jan van Egmond zal bedoeld zijn, overleden in 1369.

d. i. der Nederlanden, den oorlog verklaarde. Maar nu hielpen, zegt hij, de Oostzee-steden weder de Campenaars en de hunnen, waarschijnlijk wel om zich te wreken over de uitgeblevene hulp van de zijde van Noorwegen en Zweden, waaraan zij het mislukken van hunnen aanval op Denemarken toeschreven. Het gevolg was, dat in die vijandelijkheden Marstrand met kasteel, klooster en kerk in brand gelegd, eilanden en vele plaatsen op de kust verwoest werden en de Nooren eene schade leden van niet minder dan 56,000 marken gouds (s. 697). Deze laatste gebeurtenissen, doorgaans tot de tweede, meer algemeene expeditie van 1368 gebragt, meenen wij, dat veel vroeger, kort na de eerste, plaats hadden, ook op dezen grond, dat mede aan *koning Magnus*, Hakons vader, de belofte en handelwijze der Campenaars werd medegedeeld, met het aanzoek om hun daarover den oorlog aan te doen. En deze was in 1362 nog koning, maar werd in 1363 ontroond, in 1365 gevangen gezet en eerst na acht jaren ontslagen. Zóó wordt opgehelderd, hoe Waldemar van Denemarken, wiens belangen door die dubbeltinnige handelwijze van Campen bevorderd waren, zoo spoedig na de nederlaag der tegen hem verbondene steden, de vrijheden van deze stad vernieuwen konde, en hoe de vijandelijkheden, daardoor met Noorwegen ontstaan, door eenen wapenstilstand geschorst werden, als in No. 34.

33.

19 Nov. 1364.

Verordening omtrent den tijd van het maken van boeden op de vitten van Schonen.

Item int jaer ons heren m.cccclxiiiij op sante Pontiaens dach heb wy Scepen ende Raet van Campen mit onser ghe-meeynte ouerdraghen ghewilkoert ende ghezat dat neghien man boeden maeken zal to Schoenen op onser vitte vor sante Jacobsdaeghe noch oec ghiene tonnen legghen zal

dan by des voeghedes boeden, alze by der pene van twintich ponden, dit is te verstande van den ghonen die van Oesten comen ende van Wenden, ende waert zake dat onser burgher twe oft meer waeren op Schoenen an sante Jacops daghe die zoelden lothen om oer boedstede ende nyman meer an te nemen oft te bestekene dan ene boedstede. Waert oec zaeke dat enich man qwaeme van westen myt wyne oft myt zalte, die mochte ene zaltboede maken alze ghewontlic is ende des ghelykes van den wyne.

Boek van Rechte, bl. 32. Later doorgehaald als vervallen.

34.

30 Junij 1366.

Hakon, koning van Noorwegen en Zweden, verklaart, met Campen eenen stilstand gesloten te hebben, binnen welken hare burgers zijne landen vrijelijk mogen bezoeken. De stilstand zoude van beide zijden dertien weken te voren moeten opgezegd worden.

Omnibus presens scriptum cernentibus Haquinus dei gracia Norwegie et Suecie rex salutem in domino sempiternam. Tenore presencium constare volumus vniuersis quod nos cum honorabilibus et circumspectis viris scabinis et consulibus de Campen quandam securitatem et pacem amicalesque treugarum dies, per modum qui inferius exprimitur, recepisse et ad conseruandum huiusmodi securitatem et treugarum dies, nos et nostros firmiter obligasse. Ita videlicet quod consules, ciues et opidani de Campen omnes et singuli cum nauibus ipsorum et mercibus ac rebus quibuscunque, terras nostras et dominia, portus eciam et districtus quoscumque casu vel proposito adeuntes, seu ad loca alia quaecunque

coniunctim vel diuisim diuertentes, securitate et pace, stantibus treugis huiusmodi, plenarie in ipsorum personis, nauibus, bonis ac rebus quibuscunque, vti debeant et gaudere pro nobis, hominibus nostris, seruatoribus ac subiectis, ac pro ceteris aliis qui facere vel omittere voluerint causa nostri. Cum autem dictis ciuibus de Campen aliqua dampna voluerimus irrogare extunc litteras nostras in ciuitatem ipsorum Campen ad tredecim septimanas ante mittere tenebimur, per quas quidem litteras huiusmodi treugis et securitati abrenunciare et abdicare debemus euidenter, quod et ipsi similiter nobis facere tenebuntur per litteras suas in castrum nostrum Bawahws destinandas. Datum Hamffnis anno domini millesimo ccclx sexto die commemoracionis sancti Pauli.

Op perkament met aanhangend zegel in geel was.
Afgedrukt in het *Diplom. Norv.* V. I. No. 254.

35.

25 Julij 1368.

Albert van Mecklenburg, koning van Zweden en heer van Schonen, geeft aan Campen de vitten op Schonor, zoo als zij die van ouds bezeten had, en aan Willem Morre, voogd van Campen, een stuk lands aldaar.

Wy Albert van Godes ghenaden der Sweden vnde der Ghoten koningh vnde here des landes tho Schonen bekenen vnde betughen openbare in dessen brieue dat wy mit vol voerdachten guedem moede na rade vnser bijsscope vnd vnser truwen raetgheuen voer vns vnd vor al vnse eruen vnd vor al vnse nakomelinghe den bescheydenen luden den schepenen vnd den raetmannen der stat tho Kampen vnd al oren burgheren vnd eren vnderzaten hebben ghevolboerdet

tho besittende brukelike vrylike vnd vredesamlike ere vitten die se vp vnsen lande voer Schonoor hebben, also die menich iaer beseten hebben; vnd deselve vitte scal keren van dem oesten int westen vnd van den zuden int noerden vnd als ere cruce ye pleghen vyt tho wysende vnd scal keren van dem obersten cruce vyt mit erer brede went int hul thoe, doch io scole al de weghe vry bliuen also sie van oldinges ghewesen hebben, vnde desse vitten scole de vorbenoemde van Kampen de nu sint vnd al ere nakomelinghe mit al orer vryheit, mit al erer rechte vnd mit al erer rechticheyt vnd mit al erer wyde vnd mit al erer brede also vorschr. is tho ewighen tiden brukeliken vnd vry besitten, vnde des tho tughe hebbe wy dessen brief ghegeuen bezeghelt mit vnsen ingeseghele die gegheuen is tho valsterbode na godes buert drutteen hondert jaer in dem acht vnd tsesteghesten jare in sunte Jacopsdaghe des hilighen apostels.

---

25 Sept. 1368.

Wij Albert van Goits ghenaden der Zweden vnde der Ghoten koningh vnd here thoe Schonen, bekennen vnde betughen in dessen breue dat wij mit volboert vnd wol vordachten goeden moede vnsis riken raetgheueren hebben ghegheuen vnd gheuen Willem Morren voghet van Campen nu in der tijt, vmbe vrentschap vnd deenstes willen den he vns gedaen heuet, der stat van Campen vnd eren burgheren vnd al eren vnderzaten, een stuccke landes ghelegghen zutwert an eerre vitten, dat streckt westwerd an die zuijtphensche vitte daer die grumkerles plaghen to zitten voer desser tijt, zujtwert vp den grauen vnde lantwere die daer ghemaket is, oestwerd gaende also die lantwere begrepen is tote int hul thoe mit al erre vryheit vnd mit al eren rechte tho besittende vnd tho brukende, also sie ere vitte van

oeldinges ghehat hebben. Vnd des to enen tughe so hebbe wij vnse inghesegel an dessen brief ghehangen. Ghegheuen tho Schoenore in dem jare vnzis heren dusent dry hondert achte vnd tsestich des maendaghes voer sante Michiels daghe.

Beide stukken op perkament met aanhangende zegels in geel was.

Van de verovering van Schonen door Albert van Mecklenburg, koning van Zweden, tegen Waldemar van Denemarken in verbond met de Hansesteden, maakten deze, ook de Nederlandsche, gebruik om in dit landschap privilegiën te erlangen. Zie SARTORIUS, I. s. 188 en II. s. 648—652; VAN MIERIS, III. bl. 227—233; SLICHTENHORST, *Geld. Gesch.* bl. 593; SCHRASSET, *Beschr. van Harderwijk*, I. bl. 155; *Handv. van Amsterdam*, I. bl. 51; *Beschr. van Brielle en Voorne*, II. bl. 42—46; BERG, *Ned. en het Hanseverbond*, bl. 171. Zij hadden er evenwel niet lang genot van, daar hij Schonen kort daarna weder verloor.

36.

14 Maart 1369.

Gisbertus, bisschop van Bergen, en het kapittel geven vidimus van een brief van koning Hakon van Noorwegen, van 11 Nov. 1368, waarbij deze zijnen raad en drost Ogmund Findsson volmagt verleent, om aan de gezanten van Campen, Harderwijk en de overige westersche steden vrijgeleide te geven, ten einde met Noorwegen te onderhandelen.

Vniuersis presentes literas jnspecturis Gisbertus diuina miseracione episcopus ecclesie Bergensis totumque capitulum ibidem salutem in omnium saluatore. Nouerint vniuersi, quorum interest vel interesse poterit, quomodolibet in futurum, nos litteras excellentissimi principis domini nostri Haquini, dei gracia regis Norwegie et Swecie, sub eius secreto saluo

et integro ea reuerencia qua decuit nobis oblatas, non rasas, non abolitas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas diligenter inspexisse, tenorem qui sequitur pleniter continentes.

Omnibus presens scriptum cernentibus Haquinus dei gracia Norwegie et Swecie rex in domino salutem. Constare volumus vniuersis quod nos dilecto et fideli consiliario nostro ac dapifero, domino Agmundo Findzson militi, plenam et omnimodam ad hoc damus tenore presencium potestatem, quod abaxiatores et nuncios discretorum ac circumspectorum viro- rum consulum scabinorum mercatorum ciuitatensium de Campen, Harderwiik ac de aliis ciuitatibus, oppidis et villis maris occidentalis, nostris nunc existentibus inimicis, ad nostram aut consiliariorum nostrorum presenciam pro bono pacis accedere volentes ad certum tempus prout sibi videbitur in veniendo ad ipsum regnum nostrum Norwegie et in ipso morando ac ab eodem libere recedendo assecurare et conducere valeat vice nostra, ipsisque dictarum ciuitatum ambaxiatoribus, nunciis et legatis in ipsorum personis nauibus et bonis, quantum in nobis et nostris est, de securitate plenaria prouidemus et specialiter eo modo, quo dictus noster consiliarius et dapifer dominus Agmundus erga conductum et assecuracionem huiusmodi decreuerit ordinandum. Datum prope castrum nostrum Tunsbergh anno domini millesimo ccclx octauo, die beati Martini episcopi et confessoris. (11 Nov. 1368).

In cuius visionis euidentiam firmiorem sigilla nostra presentibus sunt appensa. Scriptum Bergis anno domini millesimo ccclx nono feria quarta proxima post dominicam medie quadragesime.

Op perkament met twee aanhangende zegels in geel was. Afgedrukt in het *Diplom. Norv. V. I.* No. 259 en 260.

Uit het archief te Campen blijkt niets van de toebereidselen en kosten tot den tweeden oorlog tegen Waldemar van Denemarken, in de jaren 1368 en 1369 met gelukkiger uitslag dan de eerste gevoerd, en die met het vredesverdrag van Stralsund in 1370 eindigde. Uit de omslagtige handelingen der Hanse-steden, in het *Urkundenbuch* van SARTORIUS, zien wij, dat aan de medewerking dezer stad groot gewigt werd gehecht. Reeds in Aug. 1368, toen alle omstandigheden aanduiden, dat de oorlog hervat zoude worden, werd door de Pruisische steden aan de afgevaardigden der Oostzee-steden te Stralsund gemeld, dat zij, wegens de bestrijding der heidenen, met eigene manschappen geene hulp konden verleenen, maar dat zij brieven of eenen zékeren bode naar Campen wilden zenden, om te beproeven of men overeen komen konde, dat deze stad *eenige* schepen met manschappen in de Sont plaatste, met één schip van de zijde van Pruissen (s. 535, 540). Bij de beraadslagingen ontbrak dikwijls de eenstemmigheid; zelfs veroorloofde zich de ééne stad vijandelijkheden tegen de andere, zoo als op de dagvaard te Stralsund van 24 Junij 1367 en later de klagt vernomen werd, dat door de Campenaars aan Lübeck en andere steden goederen in Noorwegen genomen en schepen verbrand waren, waarover zij zich moesten verantwoorden (s. 598, 610, 632, 659). Het kostte dikwijls moeite, om hen, die het doorgaans met de andere steden aan de Zuiderzee en die van Pruissen hielden, tot gemeenschappelijke maatregelen ten aanzien der Deensche zaken over te halen (s. 596, 597).

Intusschen traden zij in November 1367 met de steden aan de Zuiderzee en die van Holland en Zeeland tot het algemeene verbond toe, dat te Keulen gesloten werd. Hunne vertegenwoordigers waren Evert Bose en Jacob Seyneszoon. Campen zoude leveren ééne kogge en twee rijnschepen met 150 gewapenden; Dordrecht, Amsterdam, Staveren, Harderwijk en alle andere steden aan de Zuiderzee, Campen uitgenomen,

ééne kogge met 100 gewapenden; Zeeland twee koggen met 200 gewapenden. In elke kogge zouden 20 goede schutten zijn met hunne volle wapenen en armborst. Deze vloot, uit het westen komende, zoude op Palmdag 1368 gereed moeten zijn, om met den eersten wind uit te zeilen en zich vervolgens met die der andere steden in de Sont te vereenigen (s. 607). Aan de kooplieden, die naar de Oostzee wilden, werd bekend gemaakt, dat niemand uit het Zwin of de Zuiderzee zeilen zoude vóór dat de geheele vloot gereed was, en dat men bij die vloot blijven moest, tot dat zij zich met die der Oostzee had vereenigd (s. 640). Die van Pruissen, Campen, de Zuiderzee, Holland en Zeeland, zouden geen deel hebben aan de kosten van het verbond met den koning van Zweden (sedert 1363 Albert van Mecklenburg in plaats van den ontroonden Magnus Smek), den hertog van Mecklenburg, den graaf van Holstein en anderen, maar ook geen deel aan de veroveringen van burgen en landen, die zij zouden maken (s. 609). Zij sloten met deze het verbond voor één jaar, dat eindigen zoude op Paschen 1369; de Wendische steden sloten het voor twee jaren tot Paschen 1370 (s. 616).

Terwijl de verbondene steden dezen zomer Koppenhagen en het slot veroverden en Seeland met roof en brand teisterden, nam koning Albert Schonen en gedroeg zich, gelijk boven reeds opgemerkt is, in het verleenen van privilegiën aan de steden, die hem steeds gunstig geweest waren, als heer van het land. De afgevaardigden der Nederlandsche steden wonden gedurende en na deze krijgsbedrijven de meer algemeene vergaderingen, zoo te Lübeck als te Stralsund, bij. Op de bijeenkomst van 6 Oct. 1368 verklaarden die van Campen en van de Zuiderzee, niet bij magte te zijn om te antwoorden op de vraag, of men den oorlog gedurende den aanstaanden winter zoude aanhouden; zij meenden, dat de boden hunner steden op weg waren, omdat zij zwaarigheid maakten om verder te gaan (s. 630). Hier komt, bij de eerste berekening van het pondgeld tot bestrijding der oorlogskosten, Campen voor met 445 Lub. mark.; al de overige Nederlandsche steden zamen met 549 Lub. mark. (s. 633). Zij hadden gezamentlijk 425

man geleverd. Bij de rekening van het volgende jaar vindt men 397½ voor Campen, voor al de overige bijna 600 Lub. mark. Den 11 Maart 1369 verklaarde deze stad, met de Nederlandsche, dat zij bij de oude weer tot aanst. Michaëlis wilde blijven (s. 658). Den 21 Oct. werd aan de zaakgelastigden der verbondene steden te Stralsund aanbevolen, om aan hunne raden in overweging te geven, of men den oorlog het volgende jaar met alle kracht zoude voortzetten, ten einde de zee te bevredigen, in Denemarken te branden, te rooven, schepen te nemen en te vernielen, en schade te doen zoo veel men konde. Eenige steden wilden ook, dat men twee- of driehonderd paarden zoude overbrengen, om daarmede binnen 's lands te werken (s. 665). Toen begrepen de Deensche rijksraden, met Henning van Pudbusk aan het hoofd, bij afwezigheid van koning Waldemar, die op het vaste land rondzwierf, dat zij bukken moesten voor den storm, die reeds zoo veel schade gedaan had, en onderhandelden omtrent den vrede, die 24 Mei 1370 tot stand kwam.

Omtrent het aandeel, dat Deventer aan dezen oorlog nam, bevatten de kameraarsrekeningen van 1368 en 1369 de volgende posten:

— Heynen van Elst ghesant in Denemarcken omme onse burghere te waernen dat sie to hues solden comen.

— Henniken messelgier to Campen ghesant alsoe van der sake van den verbonde van der hanze.

— 2 Maart. Des donredaghes na Inuocaut, der stad bode van Campen, die onser stad eynen brief brochte van den ontsegghebreuen die onse stad vytsenden soelde vp den coning van Denemarcken.

— 7 Maart. Dinxdagh Reminiscere, Henniken messelgier to Campen ghelopen mit der stad ontsegghebreuen vp den coning van Denemarcken.

— 29 Maart. Woensdach na Judica, Henniken messelgier tot Harderwiic ghesant an die scepen alsoe omme dat sie onsen scepenen ontbieden soelden wanneer dat scip rede wesen soelde daer onser stad wapentuerres in solden wesen. x s.

— Gosenne van Stralen, die mit siren karen onser stad soeldeneren ryesscap tot Harderwiic vuerde.

— Item bi onser stad soldenierres die vp den coning van Denemarcken varen soelden do sy tot Harderwiic reden en voert vytvaren soelden vor hore cost die sie tot Brunenberghe verteerden. ij p. ix s. vj d.

— 18 April. Dinsd. na beloken paisschen, der stad soldenierres die vp den coning van Denemarcken varen solden vor hore cost die sie tot Harderwiic in der herberghe hadden verteerd. v p. vj s. vj d.

— 28 April. Dond. na St. Marcusdach, Hademan van Heten en Werner van Ryssen die tot Harderwiic ghereden waren mit onser stad soldenierres die vyt varen soelden vp den coning van Denemarcken.

— Item zes soeldenierres die van onser stad weghen in den vredeogghen van Harderwiic vytvuren vp den coning van Denemarcken do sie yrst vytvuren elken ij ellen ghewandes tot eynen rocke, vor elke elle xx gr. maken xxij p. x s.

— Item Johanne Lepping, Henrike ter Bruggen, Arende Upperheest, Gheride Vrancken, Egberte van Wilsem en Berende Splitoff, die onse stad vytsende mit den vredeogghen van Amelsterdamme to hulpe den oesterschen steden vp den coning van Denemarcken do sy yrst vytvuren elke xvj s. maket xcvi s. die maken cxliij p.

— Item denseluen do sie hore cost yrst makeden int schip. lx s. maken xc p.

— Item horen knecht die mit hem vytvuer.

— Item denseluen soeldenierres daer sie hore cost mede betaelden tot Amelsterdamme in der herberghen eer sie vytvuren.

— Item den vors. zesse soeldenierres daer sie hoer deel van den vredeogghen mede betaelden en anders ryesschap dat sie in denseluen cogghen behoueden. xcvi p.

— Item denseluen soldenyerres bi Arende van Dummer ghesant in Denemarcken daer sie legen c rosikesmotten an oelden schilden en anderen ghelde, ele stucke gherekent vor xxvij gr. mak. clxvij p. xv. s.

— Item Henrike ter Brugghen die een van den soldenyerres was die gheschoten waert mit eynen pile bi sinen oghe int houet den meyster die one heelde. iij p. v. s.

— Item meyster Willam den arbostierne vor vijf^c volmakedes schotes.

— Item meyster Willam den stratemaker die die vors. pile veghede en smeerde.

— 20 Junij. Dinsdach na Viti, eynen boden die van Hamborch ghecomen was, die onse stad eynen brief hadde ghebrocht van onser stad soldenyerres die in Denemarcken laghen van tydinghen, die sie onser stad screuen, vor sine cost ende vor drinckghelt. xxij. s. vj. d.

— 31 Julij. Manedach na St Jacob, Arende van Dummere, die hondert mottone brenghen soelde onser stad soeldenyerres in Denemarcken.

— Der stad bode van Zutphen, die onser stad eynen brief brochte van onser stad soeldenyerres in Denemarcken en die heur eynen brief weder brochte to drinckgelde. ij p. vij s. vj d.

— 18 Aug. Vrydach na Vrouwendach, eynen bode die vyt Denemarcken ghecomen was en hadde onser stad eynen brief ghebrocht van onser stad soeldenyerres die daer legghen.

— 24 Aug. Vp S. Bartholomeusdach, Arende Prop, die ghelopen was tot Aemstelredamme omme dat ofte onse scepen daer veylich comen mochten (1) vp den dach den die stede daer hoelden soelden alse van den orloghe in Denemarcken.

---

(1) Deventer was in dit jaar in hevigen twist met Amsterdam gekomen, zoo het schijnt om de handelsprivilegiën in Holland, die uit het Latijn in het Duitsch werden overgebracht, en waarna eene bezending

— 3 Sept. Item des sonnendaghes na sente Egidius, Ghert Winikens en Hademan die tot Amestelredamme gheuaren waren also van den saken van den orloghe vp den coning van Denemarcken.

— Op dien dag. Henneken messelgier die tot Harderwiic en tot Amestelredamme ghelopen was also mit breuen van den orloghe in Denemarcken en van der ouerdracht van der hense daer hi twe daghen lach en wachte eyne antwoerde. xxxvij s. vj. d.

— 1369. Brief van Zutphen, dat men eyne dach hoelden soelde to Becberghen des yersten donredaghes in der vasten (15 Febr.) van den zaken van Denemarcken.

— 15 Febr. Item des donredagh na vastauond, Ghert Winikenssoen en Johan Sconeurent die ghereden waren to Becberghen vp eyne dach tegen die scepen van Zutphen, van Herderwiic ende van der Elborch, also van den zake van den orloghe vp den coning van Denemarcken, des eyne ander dach ghemaket waert, want die van Zutphen daer niet en quamen vor oucruaert, wantet al te groet onweder was, en vor hore cost den sie buten deden. iij p. iij s. ix d.

— 16 Febr. Vryd. na vasten auond, Henniken messelgier die to Zutphen ghelopen was mit eyne breue dat vnse stad horen ghesellen to Becberghen hadden ghesant van den zaken van Denemarcken en of sie eyneighen anderen dach annemen woelden.

— Item den scepenen van Zutphen tot volleste tot der cost die sie doen woelden dat sie eyne bode tot Lubeke senden soelden vp eyne dach den men daer to miduasten hoelden soelde, daer sie van onser stad wegghen mede deghedingen soelden (1).

---

van schepenen naar den graaf geschiedde om confirmatie van het regt. Zelfs zond men in October boden naar Lübeck, Hamburg, Stade en Vlaanderen, om de burgers te waarschuwen, dat zij niet naar Amsterdam zeilen of derwaarts goederen zouden inschepen.

(1) Op de dagvaard van 11 Maart 1369 waren te Lübeck Wilhelmus Schulte, van Zutphen; Gosw. Ludekenss. en Did. de Rode Jacobss., van Campen. SART. II. s. 657.

— Der stad bode van Zutphen die eyn deel gheeldes haelde van onsen scepenen dat sie horen ghesellen mede gheuen solden die to Lubeke vp eyenen dach varen soelden.

— 28 Febr. Woensd. na Reminiscere, Item eyenen cleric die eyne grote cedel vyt ghescreuen hadde van der henzen recht dat hoer die nye coning van Denemarcken (1) bezeghelt hadde, want Johannes ter Hurnen mit den kemeners sat ouer hare rekeninge. v. s.

— Item bi Henr. ter Brugghen to Zutphen ghesant doe men dat vredeschyp copen zolde daer die soldenyerres mede varen solden in Denemarcken. cxvj p. v. s.

— 14 Junij. Dond. na Odulfi, to Zutphen vor den vrede-kogghen daer onse ghesellen mede ter zeevaert voeren. cxcv p.

— 15 Junij. Item vp sente Vitusdach, Henric ter Brugghen, Gheert Vrancken, Dyric Schulten en Eylard Cortinghe doe sie mit den soldenyerres van Zutphen vytvueren to Campen.

— By scepenen en raet vp der stadhuis doe die brieue worden ghelesen, die Henr. ter Brugghen van Lubeke ghebrocht hadde (2).

Volgens eene aantekening kostten de soldeniers aan de stad Deventer in 1368 ix·xxiiij p. xj s. iij d. en in 1369 xl p. en xvj s. gr.

Het vredesverdrag met Campen luidt als volgt:

(1) Koning Albert van *Zweden* zal wel bedoeld zijn, wiens brief van de regten der Hanse van 25 Julij 1368 voorkomt bij SARTORIUS, II. s. 648. Men zag hem welligt reeds als koning van *Denemarken* aan, daar hij aanspraak op dit rijk maakte.

(2) Hij (Henr. de Ponté) was 13 Julij 1369 van wege Deventer op de dagvaard te Lübeck; met hem, van Zutphen, Volbertus de Vieracker; en de voorgen. van Campen, enz. SART. II. s. 661. Zoo ook op die van Stralsund 21 Oct. dezelfden, s. 663. Ook Hollandsche en Zeeuwsche steden waren er vertegenwoordigd.

24 Mei 1370.

In godes namen Amen. Witlik sy alle denghenen de dessen bref seen vnde horen lezen dat wy Hennyng van Pudgbus houetman des Rikes tho Denemarken, Nicolaus ersebyschop tho Lunden, Ericus byschop tho Odenzee, Nicolaus byschop tho Roskilde, Johannes Tyrbach houetman tho Wurdingborch, Vicco Moltheke houetman tho Nybbe, Jacob Olfsson, Benth Bugge houetman tho Holbeke, Otze van Budelsbach van Jungheshouede, Jacob Nikkelsson houetman tho Zeborch vnde tho Gorgo, Ruyt houetman tho Korsore, Hinric Jonsson, Jentzeke Parys riddere in Zelande, Jóns Pele houetman tho Kalno in Jutlande, Heyno Kabold, Hennyng Kotelsbach riddere houetlude tho Orkele, Henneke Molteke knecht houetman to Nuborch, Jons Aschelsson ridder, Hennyng Meynerstorp ridder houetman tho Traneker in Langhelande, Kersten Kule ridder houetman tho Alholm in Lalande, Cord Molteke houetman tho Wardberghe in Hallande, Hinric van der Osten houetman tho Wesborch tho Sampso, Offe Basse ridder, Ricmannus van der Lancken, Peter Esschelsson houetman tho Lagheholm, Tuke Poder houetman tho Orsteen, Peter Nickelsson houetman thome Lyndholme, Torkel Nickelsson houetman tho Ahusen, Peter Akschelsson van Byrnsholm, Bosso Parys vnde Peter Valke knapen, ratgeuen vnser gnedeghen heren des hocheboren heren vnde vorsten koningh Woldemers des rykes tho Denemarken, by hete, willen vnde vulbort vnser heren vorben. vnde myt vnser sulues wolbedachten mode vnde vryen willen vnde myt rade des menen rykes, hebben vpen ghedreghen vnde ghedeghedinghet ene vaste gantze stede eweghe sone ynde ende alle des kryghes schelinghe vnde twidrach, de gheweset synt twysschen vnseme heren, syneme ryke vnde syner mannen vnde hulperen vp ene syde, vnde der stad tho Kampen, eren menen borgheren, vndersaten, copluden vnde eren ghesynde de myt en in eren

orloghen begrepen syn vnde in eren rechte vppe de anderen syde, in allerwys als hir na screuen steyt. Tho deme ersten dat alle borghere, coplude vnde ere ghesynde vnde de in eren rechte syn, de nu syn vnde noch thokomende syn, moghen soken dat ryke tho Denemarken vnde dat land tho Schone in allen enden vnde ieghenen vnde dat se moghen tho lande vnde tho watere varen vnde tho keren in allen ieghenen myt eren gude vnde copenschap ane ienigherleye hynder, tho brukende wes se hebben vnde ere copenschap tho ouende, doch eren rechten tollen tho gheuende wor se des plichtech synt, als de hir na screven steyt. Ok scholen ze den zestrant menliken vry hebben in alle deme ryke tho Denemarken vnde in alle deme lande tho Schone vnde in alle landen des gantzen rykes tho Denemarken tho ewighen tyden van allen schipbrokeghen gude, it hete wrak edder zevunt edder wo it hete in desser wys. Were dat ienighe lude van der vorscr. stad schipbrokech wurden in ienighen enden des vorben. rykes edder landes, edder ere schipbrokeghe gut, wrak edder wo it ghenomet wurde, tho deme ryke vnde lande vorben. in ienighen enden der lande thodreue edder queme, dat gut moghen se by sik edder myt hulpe anderer lude berghen edder berghen laten vnde bruken des na eren willen sunder hynder. Were ok dat se arbeydes lude behuf hadden de moghen se wynnen vmme ere penninghe wor se de hebben moghen sunder broke edder hynder, dat en schal ok nicht wesen ieghen vnsen heren den koningh vnde dat ryke vnde ere ammetlude. Were ok dat alsodanich schipbrokech gut tho desseme vorsproken ryke edder lande thosloghe edder dreue vnde de lude vor-drunken edder vorgan weren, dat gut schal de neghete voghet edder de dar weldegheste is berghen laten, vnde wat des gheberghet wert dat schal he myt witschap bedderner lude in de neghesten kerken bringhen laten vnde laten dat bescriuen wat des gudes sy, vnde bewaren dat truweliken tho der hant der eruen edder der ghenen de dat gut myt

rechte vorderen moghen, wo se bynnen iare vnde daghe bewisinghe bringhen myt erer stad breue dat se rechte eruen synt tho deme suluen gut edder dat se myt rechte vorderen moghen dat sulue gut, den schal men dat antworden vnbeworen vnde gheuen den arbeydes luden redelik loen. Were iemant in desseme vorsprokenen ryke edder lande de sik alsodanighes schipbrokeghes gudes vnderwunde vnde dat nicht wedder gheuen wolde deme de dar recht tho hadde, dat scal men richten an syn leuent na rechte vnde dat myt nyne gude tho legherende vnde deme ok nyn gnade tho doende ane vulbort des kleghers sunder arghelist vnde gheuen dat gut wedder deme de dar recht tho heft. Were ok dat ienich schiphere ancker edder touwe stan lete in der zee edder hauene van nod weghene dat mach he luchten edder luchten laten sunder broke tho syner behuf wan he wil. Vortmer mach desse vorscreuene stad eres sulues voghet setten vp ere vitten tho Schonore vnde de voghet de mach richten ouer alle de ghene de myt en vp erer vitten ligghen vnde vort ouer al ere borghere vnde ere ghesynde se ligghen wor se ligghen, vnde alle saken vnde broke tho richtende, ane sake vnde broke de na lube-scheme rechte gan in hals vnde an hand an vulkomene wunden de myt egghe vnde myt orde ghewracht syn. It en were dat de sulue stad hogher bewisinghe hadde myt koninghes breue tho Denemarken, der scholde se bruken. Vortmer mach vp erer vitten myt en ligghen weme se des ghunnen van den de van oldinghes myt en ghelegghen hebben, vnde scholen bruken des suluen rechttes vnde vryheyt des se bruken. Vortmer schal men nemende laden, dat kallent in denscheme rechte het, vor dat densche recht, mer wylmen wene schuldeghen, den salmen schuldeghen vor syneme dudeschen voghede myt syner stad rechte. Vortmer wolde men wene schuldeghen vmme tychte, den schalmen schuldeghen vor syneme dudeschen voghede, de schal eme richten na syner stad rechte. Vortmer moghen

se hebben vp erer vitten ses kroghe tho bere vnde tho mede, mer wyn machmen tappen vnde setten vp der vitten wor men wil vnde is der nicht af plichtech. Were ok dat ere vitte vorbuwet were, dat de stad bewisen mochte myt breuen edder myt eren oldesten borgheren de vppe dat land comen, dat buwet schalmen afbreken. Were dat men dat myt willen nicht afbreke, so mach de voghet myt synen borgheren dat afbreken sunder broke. Ok schal ere vitte blyuen vnde wesen in eren scheden also iu ghewesen heft, dat se bewisen moghen myt breuen edder myt eren eldesten borgheren de vppe dat land comen. Vortmer moghen se menliken vppe ere vitten vorkopen want vnde lynenwant by lakenen edder by repen edder by stuuen sunder broke. Vortmer moghen se in den wantboden snyden want vnde lynenwant by der elen vnde gheuen van iuwelker boden en scillingh grote vnde nicht meer. Vortmer moghen de knokenhowere, schomakere, kremere, pelsere vnde allerley ammetluden bruken erer veylinghe vnde eres ambachtes vnde gheuen van iuwelker boden enen schillingh grote vnde nicht meer, dat is tho vorstande van den de vppe der vitten nicht en ligghen. Vortmer moghen de vorschr. borghere vnde coplude menliken hebben eghene schuten vnde vischere dar tho Schone vnde moghen der bruken vnde visschen na eren willen vnde gheuen dar van ener iuwelken schute enen schillingh grote vnde nicht meer de wile dat se dar wesen willen. Ok moghen se ghemenliken eghene waghene hebben vnde eres vurwerkes bruken na eren willen vnde gheuen van eneme iuwelcken waghene achte grote vnde nicht meer de wile dat se dar wesen willen. Vortmer were dat ienich waghen vmme stortede vnde schaden dede, den waghen myt den perden machmen beholden by deme gude also lange went dem copmanne vor den schaden vulschen sij. Vortmer want vnde wyn dat veer perde theen moghen, dar schal men van gheuen ene halue Schonesche marc den ghenen de dar tho sat werden. Were dat he

schaden dar ane dede de dat gut vpvoren den schaden schal he deme copmanne wedderlegghen. Dat twe perde vphteen moghen dat mach en iuwelke vpvoren laten also he sachtste mach. Vortmer mach en iuwelk copman vp vnde vtschepen wan he wyl dest it by daghe sy. Ok mach en iuwelk copman syne wapene dregghen wan he vppe dat land kumpt went in syne herberghe, des ghelikes wen he wedder tho schepe gheyt sunder broke. Breke he ok dar ane dat he dar bouene syne wapene droghe dat schal he betheren myt ener schoneschen marc. Vortmer mach en iuwelk copman schepen bord ouer bord vt eneme schepe in dat andere in den hauenen des vorscr. rykes vnde landes sunder broke. Vortmer moghen se hebben eghene prame vnde luchteschuten vnde gheuen van deme prame ene schonesche marc vnde van der luchteschuten ene halue schonesche marc vnde darmede moghen se vp vnde vtschepen wen it en euene kumpt. Vortmer schal neman vor den anderen beteren, mer we se brekt de schal vor sik suluen beteren. Dar schal ok neman des anderen vntghelden, ok schal nyn knecht synes heren gut vorlsan edder vorbreken. Vortmer vorede de copman ienich gut twischen Schonore vnde Valsterboden dar ghift men nicht af, mer wor men it anders voret bynnen landes vppe waghene, so ghift de waghene enen artich penninghe. Vortmer were dat ienich voghet de copmanne gut afkopen wolde dat schal he eme afkopen nicht ieghen des copmannes willen, mer also dat gut ghenghe vnde gheue is vnde schal dat wol betalen. Vortmer schal vnser heren des koninghes nye munte nicht eer vtghan er achte daghe vor sunte mycheles daghe. Ok schal en iuwelk copman copen myt des koninghes munte. Breke dar we ane der mede openbare begrepe, de schal dat beteren myt vyf marc schonesch. Ok schal der bunden market, de tho Valsterboden is, wesen vppe der sundeschen vitten dar he iu ghewesen heft vnde anders nerghene. Vortmer dit is de tolle den allerleye gut schal geuen. Tho deme ersten van heringhe bynnen landes van

der last twintech schoneschē pennynghē, de heringh den men schepet v̄mme land dor den Oressund de is nynen tollē plich̄tech, mer dat schyp dar men den heringh inschepet dat ghyft tho tollē elven schillinghe grote veer grote myn, myt groten ofte myt engelschen edder myt lubeschen pennynghen also de ghenghe vnde gheue synt tho betalende, dar mede is de heringh vry. Van ener last soltes van deme lande twintech schoneschē pennynghē tho tollē. En deker ossenbude edder kohude teyn schoneschē pennynghē. En punt speckes twintech schoneschē pennynghē. En tunne boteren twintech schoneschē pennynghē, des ghelikes honnich vnde alle vette ware twintech schoneschē pennynghē. En tunne koulesches vyf schoneschē pennynghē. En perd, dat bouen twintech marc ghekoft is, twe ore. En perd, dat beneden twintech marc ghekoft is, twe artich. En stucke wandes van twintech lakenen edder dar bouen schal geuen twe dore tho tollē. En stucke wandes beneden twintech lakene en ore tho tollē. Vor matten beddekleder vnde vor kysten darf man nynen tollē gheuen. Vortmer alle dudesche coplude, de dar tho Schonore vnde tho Valsterbode eghene erden hebben, de scholen der bruken vry vnde vmbeworen, dat is to vorstande v̄ppe densscher erden de buthen den vitten licht. Vortmer were dat iemant storue in deme vorben. ryke vnde lande so mach ere dudesche voghet edder we de moghendeste van en is des doden mannes gut antworden den rechten erfnamen, edder weren dar nyne erfnamen ieghenwordich so mach he dat gut voren tho lande yt antworden dat den de dar recht tho hebben. Vortmer schal dese bref nicht hinderlik wesen al eren anderen breuen vnde vryheyden de se van koninghen van Denemarken hebben vnde der scholen se bruken vnde de scholen by erer vullen macht bliuen. Vnde alle desse vors. vriheyte de schal waren tho ewighen tyden vnde dar bouene schalmen nemende beschatten vnde ok nicht meer af esschen vnde enen iewelken tho latende by alle deme rechte vnde vriheyte also vorscr.

steyt. Vnde wor men tollen schal also vorscreuen steyt dar mach men gheuen enen lubeschen vor twe schonesch. Vortmer alle desse vorben. stucke vnde article vnde iuwelk by sik loue wy by eren vnde by guden truwen ane arghest vor vnsen heren den koningh vnde syne nakomelinghe, vor vns vnde vor vnse nakomelinghe, vnde vor alle inwonre des suluen rykes jeghenwordich vnde thokomende, dat tho ewighen tyden der vorben. stad vnde al eren borgheren, copluden, vndersaten vnde ghesinde vast stede vnde vnghebroken gehalten schal werden ane allerleye hulperede beyde ghestlik vnde wertlik. Vortmer schal myt dessen vorben. stucken alle twidracht vnde schelinge, de twisschen vnseme heren deme koninghe, deme ryke tho Denemarken vp ene syde vnde der vorben. stad vnde eren borgheren vppe de anderen syde gheweset hebben, scholen gheleghert wesen vnde ghesonet tho ewighen tyden, vnde vor merer bewaringhe willen vnde sekerheyt so hebbe wy Hennyng van Pudgbus houetman des rykes tho Denemarken vnde riddere vnde knapen myt den heren ersebischepe vnde byschopen vorscr. vnser en iuwelk syn ingheseghel vor dessen bref myt witschop vnde willen anghhenghet, de ghegheuen vnde ghescreuen is tho deme Stralessunde na godes bort drutteyn hondert iar in deme seuenteghesten iare des neghesten daghes na godes hemmelvard.

Op perkament met 31 staarten, waaraan 21 zegels in geel was. Aan de overige staarten zijn de zegels òf niet gehecht geweest òf zijn er van afgevallen. Vergelijk met dezen afdruk van het origineel dien bij DUMBAR, *K. en W. D.*, I. bl. 540—543, bij SCHRASSERT, *Beschr. van Harderwijk*, I. bl. 137—143, bij VAN MIERIS, III. bl. 251, bij SCHWARTZ., I. bl. 234, alle zeer bedorven. Bij SARTORIUS, s. 678—684, meer stukken, die tot dezen vrede betrekking hebben.

38.

11 Maart 1370.

Verbod om zaken, door den voogd op Schonen of Ellenboghcn beregt, aan schepenen en raad te Campen te brengen.

Int jaer ons heren dusent driehondert ende tsouentich dies anderen daeghs na Gregorij hebben Scepen ende Raet ouerdraghcn waert dat enich van onsen borgheren vor onsen voghet to Schonen ofte ten Ellenboghcn anghesproken worde ende de voghet mit zienen raede een recht daer van seghede ende dier partien bi eene pene ghebode vol te doene ende oer een dan de sake an ons schote, de heft de pene ghebroke daert hem bi gheboden is ende daer tho viertich pont tot onser stat behoef.

Boek van Rechte, bl. 21. Guldenb. bl. 17.

39.

(Na 1 Julij 1370).

Nadat 1 Julij 1370 tusschen koning Hakon van Noorwegen en de steden der Hanse, te Bahus, een verdrag van stilstand voor vijf jaren gesloten was, bevestigen schepenen en raad der stad Campen dat verdrag voor zich.

Nos scabini et consules ciuitatis Campensis. Recognoscimus publice protestantes in hijs scriptis quod nos huiusmodi pacta et placita que hijs diebus discreti viri Gozwinus Ludekenss. et Euerhardus Boze, nostri conconsulares quam dilecti, quos nuper cum plenitudine potestatis nostre super concipiendis amicabilibus tractatibus et placitationibus cum magnifico

principe domino Haquino rege Norwegie et Zuecie ac ipsius
 hominibus versus Norwegiam legaueramus vna cum alijs
 ciuitatum maritimarum nuncijs consularibus cum eodem do-
 mino rege ac eius consiliarijs jn castro suo Bauahus fecerunt,
 grata et rata obseruare volumus et habere juxta tenorem
 qui sequitur in hunc modum. Jta quod super omnibus
 dissensionibus, controuersijs, litigijs et discordijs antea hinc
 inde motis quomodolibet et subortis, pax et amicabiles treuge
 sub plena securitate stare debeant et durare jnter memoratum
 principem, homines suos, seruitores et subditos ac auxiliares
 suos quoscumque, regnum eius Norw. ac ceteras terras suas
 et dominia ex vna, ac jnter ciuitatem nostram Campensem,
 ciues, mercatores et quoscumque familiares et adiutores nos-
 tros parte ex altera, vsque ad proximum festum natiuitatis
 sancti Johannis baptiste, quemadmodum alias placitatum ex-
 titerat, et sic deinceps ad quatuor annos continuos proxime
 subsequentes, per vtramque partem absque omni dolo firmiter
 et inuiolabiliter obseruande. Sic quod interim et medio tempore
 eiusdem domini regis mercatores, ciues, burgenses, familiares
 et subditi, poterunt ciuitatem nostram predictam atque juris-
 dictiones nostras causa mercandi vel negociandi secure et
 libere visitare, jbique bonis, mercibus et alijs rebus suis
 pacifice frui. Essendo pro nobis, ciuibus ac fautoribus nostris
 nec non pro omnibus nostra causa quidquam facere vel
 omittere volentibus, tam in accedendo quam morando ac etiam
 recedendo tuti tranquilli et securi, tam in eorum personis
 quam in ipsorum bonis siue rebus. Debent etiam in tempore
 predictarum treugaram mercatores et subditi eiusdem domini
 regis jnter ciuitatem nostram et in portu ac districtibus
 nostris vti et gaudere omnibus et singulis suis libertatibus
 et priuilegijs quibus ibi vnquam liberius vtebantur. Premis-
 sas igitur treugas vna cum omnibus et singulis articulis et
 condicionibus suprascriptis absque dolo et fraude promittimus
 eidem domino regi et suis hominibus, regno et terris suis,
 bona fide pro parte nostra firmiter et inuiolabiliter obseruari.

Vnde in premissorum euidentis testimonium sigillum nostre ciuitatis duximus presentibus literis apponendum. Datum Campen anno domini m.ccclxx. Ponatur dies.

Afschrift op perkament bij dat van het algemeen verdrag van stilstand, hetwelk bij SARTORIUS, II. s. 703, is afgedrukt, en waarop ook de verklaring van de gezanten der steden, s. 699, onder welke Gosewinus Ludekenss. en Everh. Boze van Campen, en van Deventer Johannes Pawemund. Deze verklaring van Campen gelijkkluidend met die der andere steden, s. 701. De stilstand schijnt nog voor twee jaren verlengd te zijn naar *den inhoud* van het stuk bij DRIESSEN, *Monum. Gron.* bl. 547, met de blijkbaar verkeerde dagteekening van 30 Sept. 1272. Zie ook BERG, *Ned. en het Hanseverbond*, bl. 175.

40.

15 Aug. 1376.

Hakon, koning van Noorwegen en Zweden, bevestigt de privilegiën en vrijheden, welke schepenen, raden en kooplieden van Campen in Noorwegen gehad hebben, bijzonder die van zijnen vader koning Magnus.

Vniuersis et singulis presentes litteras visuris seu auditoris Haquinus dei gracia Norwegie et Swecie rex salutem in domino sempiternam. Quia honorabiles et discreti viri scabini et consules ceterique mercatores de Campen priuilegia et libertates ac gracias meruerant speciales, a progenitoribus nostris et presertim quasdam ab inclito principe domino nostro et patre carissimo pie memorie domino rege Magno, notum facimus vniuersis tam posteris quam modernis, quod nos ipsorum progenitorum nostrorum vestigiis inherere vo-

lentes, predictis scabinis et consulibus ac mercatoribus vniuersis de Campen, regnum nostrum Norwegie visitare volentibus vel adire, gracias, priuilegia et libertates huiusmodi, quibus hucusque infra predictum regnum Norwegie gauisi fuerant, vt eo fauorabiliores ad nostra reddantur beneplacita, auctoritate presencium approbamus, ratificamus ac per has nostras litteras confirmamus in omnibus suis condicionibus et articulis, prout priuilegia huiusmodi ac littere progenitorum nostrorum ac patris super hoc edite per se docent. In cuius confirmacionis testimonium siggillum nostrum presentibus est appensum. Datum Kallinborgh anno domini m.ccc.lxx sexto die assumptionis beate Marie virginis gloriose.

Op perkament met aanhangend zegel in geel was. Afgedrukt in het *Diplom. Norv.* V. 1. No. 291. Verg. het algemeene vredesverdrag met de Hansesteden bij DRIESSEN, *Monum. Gron.*, bl. 551, ook op 15 Aug. onderteekend, blijkbaar niet van 1276, maar van 1376, gelijk ook bij SARTORIUS, *Ges. des Hans. Bundes* II. s. 790, gemeld wordt. Zie ook BERG, *Nederl. en het Hanseverb.* bl. 175.

41.

16 Aug. 1376.

Olof, der Denen, der Wenden en der Gothen koning, bevestigt de bepalingen van den vrede van 24 Mei 1370, te Stralsund tusschen zijnen grootvader Waldemar van Denemarken en de Hansesteden gesloten.

In godes namen Amen. Wilik sy al denghenen, de dessen bref seen ofte horen lesen dat wij Olef van godes gnaden der Denen, der Wende vnde der Ghoten koningh bekennen vnde betughen openbare in dessen breue, dat wy, mit willen

vnde mit beradene mude vnde vulbort vnser leuen ghetruwen ratgheuen, alle de sone, deghedinghe vnde handelinghe vnde articule, de gedeghedinget vnde bezeghelet sint tho Stralessunde jn den jaren godes druttteynhundert in deme seuentighisten jare des neghesten daghes na godes hemmeluart by hern Henninghe van Pudbusk, de nu vnze droste is vnde do houetman was by vnser leuen heren vnde elderuaders tyden koningh Woldemers koningh tho Denemarken, deme god gnedich sy, den he dar suluen tho gheset hadde, Nicol ertzebiscop tho Lunden enz. (1) — — mit den ratmannen der menen stede alze Lübek, Rostok, Stralessunt, Wismer, Gripeswalt, Stetin, Colberge, Nyenstargarde, Colne, Hamborch vnde Bremen; jn Prutzen, Colme, Thorun, Eluinghe, Dantzik, Brunsberg, Koningesberch vnde alle den steden in Prutzen ghelegen; jn Lyflande Ryghe, Darbete, Reuele, Pernow, vnde den anderen steden in Lyflande ghelegen; an der Zuderzee Campen, Deunter, Vtrecht, Swolle, Hassele, Groninghe, Syrixee, Brele, Middelboreh, Arremude, Herderwik, Zutphen, Elborch, Stoveren, Dordrecht vnde Amsterdamme, dar tho mid den anderen steden de mit en begrepen sint in erer' endracht vnde verbunde vnde in eren rechte sint, de de vorben. vnse here vnde vnse eldruader den suluen steden scolde mit sine groten ynghesegele bezeghelet hebben, de he doch mit sine zeghele dar de crone inne steijt bezeghelet, ghevestighet vnde ghestedighet- heft, in allen stucken vnde articulen de de suluen breue inne beholden, stedeghen, vestighen vnde confirmeren in desser scrift, vnde desse brief scal nicht hinderlik wesen alle eren anderen breuen vnde vryheyden de ze edder erer yenich van' koningen tho Denemarken hebben, der scolen zee bruken vnde de scolen by erer vullmacht bliuen tho ewighen tiden. Tughe desser dingh de hir ouer wesen hebben dat sint vnse leuen ghetruwen her Hennynghe van Pudbusk vnse vnde vnser rikes droste tho Denemarken,

(1) Volgen de namen der gevoumagtigden, met welke de vrede gesloten is, als op bladz. 71.

Nycol ertzebiscop tho Lunden, Nycol biscop tho Roskilde, vnse vnde vnser rikes kenzeler, Johannes biscop to Ripen, Olef biscop tho Arhuzen, Jacob biscop tho Wyberghe, her Euert Molteke, vnse vnde vnser rikes marschalk, her Tune Galle, her Andres Jebsson, her Holgher Gregoriusson, Hinric Yosepesson hovetman tho dem Liutholme, her Torborn Pedersson, Torkel Niclesson, Nycol Gogge, Jacob Axelsson, her Jacob Olausson houetman tho Kallingenborch, her Olaf Bornsson houetman tho Gorgo, her Peter Grubbe, Curt Molteke houetman tho Werdingenborch, Erik Niclesson houetman tho Zeborch vnde tho Scandelingenborch, Bent Bugge ridder, her Vitke Molteke van Anze, Yesse Ruth van Strobu, Clawes Holste houetman van Korshöre, Henning van der Lanke van Jungeshouet, Deghener Buggehaghen houetman tho der Rauensborch, Henningh Scacht houetman to Aleholme, Ricmannus van der Lanke, Johan Wittecop houetman tho Wittekelde vnde to Hadersleue, ratgheue vnde man. Vnde hebben tho tuchnisse, bekantnisse vnde merer bewaringe vnse grote ynghezeghel mit gantzen willen vnde witscop an dessen bref ghehenget laten, de ghegheuen vnde ghescreuen is to Korshöre in Zelande na godes borth drutteynhundert iar in deme sees vnde seuentighisten jare des neghesten daghes na vnser Vrowendach alze tho hemmel voer.

Op perkament met aanhangend groot zegel in geel was. Verg. SCHRASSERT, I. bl. 143, alwaar de bevestiging aan Harderwijk van 14 Augustus 1376.

42.

Na 1380.

Schepenen en raad van Campen schrijven aan den grootmeester der Duitsche orde, dat zij gebruik zullen maken van zijne vergunning om in zijn land handel te drijven.

Ad magistrum generalem domus Theutonicorum. Lieue genadighe heer, uwer clarheyt si ghenoechlic te weten, dat wi uwe vriendelike brieue ersamlic ontfanen hebben ende wol verstaen inneholden dat uwe dorlochtentheyt onsen coepluden ghunnende willen in uwe lant te comen, daer te copen ende te vercopen ende te laden also si her tho ghedaen hebben, doch onghebroken dier ordinanci de de zceestede hebben ghemaect; vort soe hebben wi onsen boden ende breue ghehat an de oelderlude ende liggers van der duy-schen hanse te Dordrecht mit inneholde uwer stede brieue, ende baden hem vriendeliken dat si ons eene copien van der ordinanci senden wolden ons daer op te beraden ende uwer dorlochtentheyt onse beraet daer bi te scryuen, dies ons de vors. oelderluden ende liggers der copien alinghe gheweyghert hebben, soe dat wi niet en weten, wes de ordinanci begrepen heft, also dat wi onse beraet uwer goedertiernheyt dar van niet gescriuen en kunnen, waerom wi onse scipheren ende coeplude in uwe lant senden te coepen ende te vercopen en oer sciep te laden also also uwe clarheyt ons heft doen anscriuen, ende, lieue ghenedighe heer, mit den guede dat si laden in uwen lande tho seghe-len in de hauen ende steden daer si hem verbundet. Ende waert dat si anders erghen ypholden dat wolden wi frichten ghelyc alsment in andern steden van den verbonde trichtet, de God almachtich bewaer ende uwen hoghen staet altoes

duyrende in salicheyt ende in eeren, ghebedende ouer ons.
Geg. op den neghenden dach in Meerte.

In het Boek gen. *Collectorium*, bl. 27.

De juiste tijd van deze correspondentie met den grootmeester der Duitsche orde is onzeker, doch stellig weinige jaren na 1380, toen de factory der Hanse te Brugge, om de onlusten en oorlogen in Vlaanderen, naar Dordrecht verplaatst was, waar zij tot 1393 bleef. Zie GOUDHOEVEN, *Kron.* bl. 76.

43.

15 Aug. 1389.

Voogden van Wismar, Rostock, Harderwijk, Elburg, den Bosch, Staveren, en Derk Tolnaer maken, ten einde de gevolgen van een gevecht op Seonor tusschen lieden uit Holland en Zeeland en lieden uit Campen voor te komen, eenen vasten vrede tusschen de voogden van Zierikzee, Brielle en Amsterdam, en den voogd van Campen.

Wi Claes Bucouwe voghet van der Wismare, Godscalc Leemhuus voghet van Rostike, Jacob Hagen voghet van Herderwijk, Jacob Hughenzoen voghet van der Elborch, Steuen van Weerd voghet van den Bossche, Otte Doedenzoen voghet van Staueren, ende Dirc tolnaer, maken kondt allen denghenen die desen brief zullen zien of horen lesen dat wi om de onruste de gheschiede tot Scoenore in enen vechtlieke op onser vrouwen dach assumpcio ende noch meere gheuallen mocht hebben te verhoeden ende te benemen, hebben veruolghet an de goede lude an beyden ziden, die wi duchten dat daerom in meeren parlamente gheuallen mochten hebben, ende ghemaect eenen ganssen vasten vrede in allen manieren, so hier na bescreuen staet. Inden yersten so is een vechtinghe gheschiedt onder lude vut

Hollant ende Zeelant an de een zide ende onder lude van Campen an de ander zide, vuer wilke gheuechte voers. so hebben om de meere sekerheyt ende vaster vreden wille Yde Bunsart Lauwenzoen voghet van Zierixzee ende mit him Willem Hughenzoen ende Claes Martijn, Steuen Janszoen voghet van den Briele ende mit hem Arnout Heynenzoen ende Wouter Dirsczoen, Claes de Wale voghet van Aemstelredamme ende mit hem Claes Coppenzoen ende Jacob Janszoen van Eynchusen, ghegeuen mit hande ende mit monde mit ghezamender hant vuer hem ende vuer al horen onderzaten den voghede van Campen ende al sinen onderzaten eenen veylighen vasten hand vrede durende tot sente Peters daghe toe ad cathedram naest comende ende dien dach al. Voert so heeft Henric Zac voghet van Campen ende mit him Claes Speceter, Tyde Visch, Hertich Doleman, Egbert Herinc, Aernt van Oenden, Jacob Ludekynszoen, Euert Budel ende Wolbert Henricszoen weder ghegeuen mit hande ende mit monde mit ghezamenderhant vuer hem ende vuer al horen onderzaten den voers. vogheden van Zierixzee, van den Briele, van Aemstelredamme ende al horen onderzaten enen veylighen vasten hantvrede durende tot sente Peters daghe toe als voers. is. Voert waert sake dat enich man ware die onder desen voerseiden vogheden ghezeten waer en desen voers. vrede niet houden en woude, so sal siin voghet daer hi onder ghezeten is den ghenen ouergheuen in gheschrifte der coninginne voghet ende wes dien ghescied daer en sal hem siin voghet noch nyement die onder hem is mede bewinden. Voert waert sake dat enich man bouen desen voers. vrede vochte, die bruecte ende vochte op hem seluen, ende de ghemeen vrede voers. bleue nochtan gheheel ende onuerbroken. Ende waert dat die vechter voers. quame onder euighen voghet hier voerschr. die voghet sal en vanghen ende houden ende daerouer rechten na sinen brucken bi den ghemenen vogheden voers. Ende in allen desen voerschr. punten alle argelist ende nye

vonde vutgheseyt. In kennessen der waerheyt so hebben wi voghede van der Wismare, van Rostike, van Herderwijn, van der Elborch, van den Bossche, van Staueren, ende Dirc tolneer voerghenoemt onsen zeghelen an desen brief ghedaen vuthanghende tot enen vasten ghetughe alle der zaken so voerschr. is. Ghegheuen jnt jaer ons heren duserent dre hondert neghen ende tachtich op onser Vrouwen dach assumptio.

Op perkament met aanhangende zeven zegeltjes.

44.

1389 of daaromtrent.

Koningin Margaretha gebiedt haren hoofdman te Schonore en Valsterbode eenige bepalingen omtrent de vischvangst en den handel aldaar bekend te maken en te onderhouden.

Margareta dei gratia Danorum, Norwegie, Swecie, Sclauorum Gothorumque Regina ac vera heres et princeps regni Dacie.

Na volbort vnser rike rade so ghebede wy vnseme leuen houetmanne Albertus Kalenberghe tho Schonore vnde tho Valsterbode tho kundighende vnd tho holdende deme kopmanne vnd der gantzen ghemenheyt alle artikele also hir na ghescreuen stan.

Tho deme ersten male so ghebede wy vnseme houetmanne Albertus Kalenberghe. Weme he niemet in synen vreden vnd velighet ene van vnser weghene, he sal gheleidighet bliuen; vnd breke dat yenich man, men solde dat rechten an sin hogheste; hirmede so ghebede wy vrede tho lande vnd tho watere tho holdende by liue vnd by gude.

Item so ghebede wy eneme yeweliken dede mit wichte vnd mit mate vmme gheit, dat he vul weghe vnd vul gheue deme kopmanne. Worde dar yemant mede begrepen de des nicht en dede, men solde dat richten an syn hogheste.

Item so ghebede wy eneme yeweliken kopmane dede syn garne settet in de zee edder wraket dat he dat also beware dat he sineme nabure nenen schaden do. Werde dar yemant mede begrepen dat salmen rechten in sin hoghste.

Item so en sal nen visman wantegarne voren in de zee by liue vnd by gude.

Ok en sal nen visman wapene voren in de zee by liue vnd by gude.

Ok en sal nen vischman hebben in syne stuuestaken lengheren peek den ein handebreit. Worde dar yemant mede begrepen de darbouen hadde also menneghen staken also menneghe dre marc solde he breken.

Item so sal eyn yewelik vtsetter edder wraker dar tho seen dat he nicht en kome vp de settere by liue vnd by gude.

Item so sal eyn yewelik vischman dede harink vorcoft deme kopmanne vul tellen by liue vnd by gude.

Item so en sal nen vischman varen bi nacht noch by daghe vp der vtsetter garne by liue vnd bi gude.

Item so sal eyn yewelik sturman nemen eyn teken van deme tolnere tho Sconore edder tho Valsterbode este de wynt en voriaghede in Zelande edder andersware; wert he vp gneholden sunder teken he brekt xl mrc.

Ok en sal nen vischman ligghen vp ten vitten he en hebbe ene eghene stande bode by xl mrc.

Ok en sal nen vischman varen in de zee sunder garn, he en moghe dat bewisen mit sinen naburen dat he sine garne vt ghesettet hebbe; worde dar yemant mede begrepen de dar bouen dede men solde dat richten an sin hoghste.

Ok en sal nen vischman meer haringes solten by siner boden wenne ene halue last mit siner gheselschop. Wat dar bouen ghevunden wort de sal vorbroken syn vnd dar tho dre mrc.

Ok so en sal nen vischman vtvore vtstande garne wenne bi daghe vte vnd by daghe tho hus by xl marken (1).

(1) Met een la.er hand bijgevoegd: „it were notzake.”

Ok en sal nen vischman sine staken dar he sine garne vp droghet so na deme weghe setten dat he deme waghengerle nicht en hindere edder deme kopmanne bi dren marken vnd bi der vorlust dat se vth henghet, dar vore des koninghes wech sal rum wesen.

Ok so en sal nen karinen man mer haringes kopen, wenne eyn halue voder by dre marke (1).

Ok so en sal en jewelik waghengerle hebben enen waghenger also grod dat he en vul voder haringes mede vp vore; is de waghenger mynder men sal ene bernen lyk valschen holden, vnd de perde verloren vnd dar tho iij mrc.

Item so sal sik eyn jewelik waghengerle voreseen dat he des kopmans gut also vore, dat he dar vore antworten moghe; doit he anders, men sal id richten in sin hogheste (2).

Item en sal nen waghengerle voren kulen (5) noch stanghen efte wapenen by dre marken.

Ok en solen nene karren gan by iij marken he en hebet in des voghedes mynnen.

Item so ghebede wy eneme jeweliken kopmanne dede barink koft in deme strande dat he den vischmanne tho danke betalen by xl marken.

Item so en sal nen copman riden in den strant mit sinen wapenen by dren marken.

Item so en sal nen kopman, ammetman, scypman wapene dregghen by ener marc vnd by vorlust der wapene.

Item weme begrypt mit platen, pantseren vnd mit borsten vnder den kleden, mit knuppelen vnd mit armbosten, mit gysernen vnd mit pollexen edder mit yenigherleye wapene, dar men den kopman quad mede mach don, wert dar we mede begrepen men sal id rechten in syn hogheste.

---

(1) Vth ener scuten. — Vortmer en sal nen karinenman gan sunder teken bi dre marke.

(2) Vnd ised dat en waghengerl varet sunder teken, so heft by gebroken iij mark.

(3) In het geliijktijdig afschrift: „kusen.”

Ok so ghebede wy allen vogheden, schipheren vnd kopluden, worde yenich man vorvluchtich dach edder nacht vor roof, vor deuerighe, vor vorretnisse, vor dotslach, vloghe he vp de vitten edder in de schepe, we ene dar hegede, houede edder busede, men scholde en richten liken deme misdedere edder wat sake de in hals vnd in hant ghinghe.

Ok so ghebede wy allen scypheren dat nen schipheer sal harink solten in sineme schepe by xl marken.

Ok so en zal nen man varen mit boten in den strant harink tho kopende by iij marken ane der voghedes orelof bi vorlust der heringes.

Item so ghebede wy wantsnideren vnde krameren, sco-makeren vnd kroghen vnd allen handworcesluden dat se stan dar id en van oldinges buert tho stande by xl marken.

Ok so en sal nen scroder noch scherer kope hele lakene noch halue tho vorkopende bi der ellen, noch hosen noch rocke af tho snidende by lx marken.

Ock so en sal men nene borchfleteschen lakene voren vp dat lant, bi broke des wandes vnd bi xl marken.

Ok so en sal nen kopman wand edder linewand vt sniden bi der ellen vppe den vitten by xl marken.

Ok so ghebede wy eneme jeweliken manne dede nene eghene vitten heuet tho Schonore edder tho Falsterbode, dat he nicht anders wor ligghe wenne in des koninges rechte by xl marken, edder he hebbet in des voghedes mynnen.

Ok so schal nen man gud vth edder vp gheschepen by nacht by iij marken vnd by broke des gudes, he en hebbe dat in des voghedes mynnen.

Ok so schal nen man den anderen vorvnrachten densch edder dudiesch; we den anderen schuldighen wil de schal eme tho rechte stan vor sineme voghede dar he vte der stede sy bi iij marken, vten blodighen dome vnd in dat hogheste.

Ok so en sal nen kopman harink solten vp deme strande by xl marken vnd by deme solten haringe.

Ok so en sal nen strantvoghet harink kopen vp deme strande tho des kopmannes behof by xl marcken.

Item so en sal nen perdekoper perde kopen wenne vp deme perdemerkede, by xl marken vnd by den perden de he ghekoft heuet.

Ok so en sal nen knokenhower vorkopen vee anders wenne vp deme veemarkede, by xl marken vnd by deme vee dat he koft heuet.

Ock so sal nen bunde vorkopen, noch kopman van deme bunden, noch vorekoren van den bunden kopen hoy noch goes (1), scap noch korn buten den vitten wenne vp den bundemarkete vp den velde by dren marcken vnd by deme gude.

Ok schal men nenen market holden vten dar he van oldinges heuet ghewesen by vorlust des se veile hebben.

Ok en sal nen voget mer kroghe hebben vp siner vitten den sine priuilegia vte wysen.

Ok ghebede wy eneme jeweliken voghede dat he sik nycht meer tho neme tho siner vitten den he mit sinen priuilegien bewisen mach, edder wy willent richten wore wy konen.

Ok sal nen voghet nene ammetlude hebben vp den vitten, vten he moghe id bewisen mit sinen priuilegien.

Ok ghebede wy eneme jeweliken dat he nicht kopslaghen sal mit den vischeren vnd mit den bunden mit jeninghleie artiglen sunder gotensche; wil se jenich kopman van deme anderen nemen, dat mach he don, vnd wered dat jenich man deme vischman edder bunder vunden dar en bouen dede solde verloren hebben dat gelt dar he mede kopslaghede vnd dar tho ij marc.

Item salmen tollen mit pagimente also de priuilegia vth wisen edder hebben dat in des tolners mynnen.

Item were dat also dat yenich vischer beschedighet worde in der zee also dat he wene vunden vp sine garnen edder eme sine garne ghenomen worden vnd brochte de jene

(1) In het afschrift: „gras.”

vunden mit sik tho lande, dat scholde dar vmme gan also eyn lantrecht were dat en scholde nen ticht wesen wente dat gheit in dat hogheste.

Vortmer so scholen alle dusesche vischere ere schuten legghen tho samende, vnd alle densche vischere ere schuten tho samende, also dat duseschen nicht scholen ligghen mank den monebu, lalandeschen, valsterschen, scelssoresschen edder vp deme kue mank den kokesschen, helisenborghere edder we se syn vte deme rike.

Vortmer wered dat jenich man en gheruchte makede edder enen loop, also dat vs edder deme kopmanne jenich vnghe-mack dede, edder schaden mochte aff komen, de sal nenen vreden hebben nerghene, vnd wered dat he hir entginghe so sal men dat richten in den steden edder in deme lande dar he vthe komen is in syn hogheste vnd hir nummer vrede wedder tho hebbende in dessen dren riken.

Ok so sal eyn jewelik voghet warnen sinen scypheren dat se de ballast voren buthen dat schore so se neghest moghen; worde dar yenich mede begrepen dat he dat ballast worpe in dat deep dar men deme kopmanne schaden mede dede vnd der koningynnen ere deep mede tho senkende, dat scholde men richten in syn hogeste.

Vortmer so en sal nen man de hir beer voret tho vorkopen vp dat lant mit drunke beer vullen, mer beer mit bere; weret sake dat he dar en bouen dede so sal he hebben ghebroken iij mrc vnd dat beer verloren.

Vortmer en sal nen kopman harink solten anders vore beide bodemen allike gut ane scalebak vnd ane hol, wenne men darmede vunde dat sal men richten vor valsch.

Vortmer en sal nen legghe wyf harink storten mit molden in den tonnen, werd dar we mede begrepen men sal id richten in syn hogheste.

Vortmer en sal nen man vnse vienden husen efte houen nerghen vp deme lande edder eren schepen edder vor deghedinghe, vp wat vitte edder in wes stades schepe vunden

vnd ane sproken werd, dar sal nemant vnsen voghede ane hinderen, wered dat yenich voghet eme edder dat gud van eres stades weghe vordeghedinghen wolde, de scholde dat vorrechten also eme van rechte tho borede, dat id siner stad borghere gud were vnd vnsen vienden dat nicht tho hulpe dede.

Item so sal hir ghelt gan jarlink also is gud witte ghelt, also dar en kopman deme anderen vul mach mede don, also munte witte penninge van Lubeke, Hamborch, Lunenborch, Wismer, Rostok, Stralensund, Gripenswald, Parckom, Anclam vnd Trepetow, vnd vortmer kleyne ghelt van Lub., Hamborch, Lunenborch vnd Wismer, vnd dre Sundesche hole penninghe vor twe Lub. Voertmeer gelde ghelresche guldene vor xi gr. Item en hollantsche gulden vor xiiij gr. It. vnghersche, bemsche dukaten vnde vranken vor xix gr. Item nobele vor xlij gr. It. mechelsche schilde, peteren, vranckesche kronerde, wilhelmusche schilde twe vor ene nobel. It. hollandesche kronnerden, albertsche kronerde vor xix gr. It. rinsche gulde, berchsche schilde vnd nye vranken vor xviiij gr.

Op een boekje van perkament, waarnaar het bovenstaande letterlijk afgedrukt is. Bovendien twee afschriften daarvan in het Boek *Divers*. A. bl. 261, 263, waarin eene hier meer gebruikelijke spelling gevolgd is. Het stuk zal van omtrent 1389 zijn. Na den dood van haren zoon Olof in 1387 nam Margaretha den titel aan, dien zij aan het hoofd draagt. Zie *Regesta diplom. hist. Dan.* I. p. 331.

Ten gevolge van den oorlog tusschen Margaretha, koningin van Denemarken, en Albert van Mecklenburg, koning van Zweden, was de vaart naar de Sont zeer onveilig geworden. Koning Albert was 24 Febr. 1389 gevangen genomen en werd op het slot Lindholm bewaard. De Mecklenburgsche steden Rostock en Wismar zonden daarop schepen uit om de Denen te benadeelen, en Stockholm, dat door dezen ingesloten werd, van victualie te voorzien. De Hanse-steden zochten, ten einde den ondergang van hunnen handel voor te komen, een vergelijk tusschen beide oorlogvoerende mogendheden te treffen, waarbij

koning Albert uit de gevangenschap ontslagen wierd, en ook de zee van de dus genoemde victualiebroeders te bevrijden, die bij hunnen zeeroof vriend noch vijand spaarden. Verg. SARTORIUS, *Gesch. des Hans. Bundes*, II. s. 646. NIJHOFF, *Bijdr.* X. bl. 316 enz., en de daar aangehaalde schrijvers. Uit het laatste tiental jaren van deze eeuw vinden wij onder die omstandigheden de volgende bescheiden:

45.

20 Dec. 1392.

De stad Campen schrijft, dat zij het geraden acht, tegen 25 Jan. 1393 eene zamenkomst te Dordrecht te houden, om maatregelen tot beveiliging der zee te beramen.

Sonderlinghe lieue vriende. Wy hebben verstaen dattet zeere onvredelyke in dien noertsonde beghint te staen ende vole quelliker dant noch aldaer ghestaen heft, want die doerluchte Conynghinne van Denemarke sciepe vyt doet reyden ende die van rostec en die van der wysmer meynen te nemen allent dat sie moghen, alse wij verstaen hebben, daer wy inne besorghen dat ghi ende wy ende die ghemeyne coeman daer by ghescadet moghen werden. Waerom ons ghuet duncket dat die stede van oern raede sende op sante Pauwels dach naest comende te Dordrecht, dat ghy van den uwen daer by senden volmachtich mit malcanderen te spreken woe men dese zaken best wederstae ende die nortsont dien coeman ghevelighet werde. Ende dit hebben wy ghescreuen an die stede van der Zuderzee dient mede anrorende is. Uwe guede antworde hyrvan. Geg. int jaer ons heren m.ccc.xcij op sante Thomas auent.

In het boek *Collect.* bl. 15.

46.

22 Julij 1393.

Reces van de Hansevergadering te Lübeck, waarbij de vaart naar Schonen en Denemarken om haring te zouten en te verkoopen verboden wordt.

Anno dni mcccxcij marie mag^{no} in ciuitate Lubicen ad placita congregati dni nuncij consulares ciuitatum infrascriptarum, viz. de Hamborgh Kerstianus miles et Nycolaus de Gellersin, de Stralessundis Gregorius Swerting et Arnoldus But, de Gripeswaldis Vincentius Wicbolt, de Colberg Vincencius Holk, de Pruzya de Thoran Albertus Russe, de Danzik Tydemannus Huxer, de Campen Johannes Schilder, de Lubek dni Hinricus Westhof, Johannes Nyebur, Johannes Pertzevale, Gherardus de Attendorn, Thomas Murkerke, Bruno Warendorp, Hinricus de Hacchede et Bertoldus Kerkring pertractauerunt haec negotia infrascripta.

Voertmer na dem male dat it ouele steyt tur zeewart, des die ghemeene coepman zwarliken is ende wert gheschediget, zo hebben die stede des alzo ouerghedreghen dat nemant schal jarling dat lant te Schone edder Denemerkissiden vmb hering to saltende vorzuken sal by vorlust der ere vnd ghudes, des hebbe wy breue ghescreuen in al de stede den it anrorende is, vnd ok neen kopman edder kopmans gheselle edder knecht van jemande uppe Schone edder in Denemerkisside hering kopen edder buten schal.

Voertmer, weret alzo dat jenich kopman vor dessen bode uppe Schone edder in Denemarkisside were vnd dar hering zoltede edder koste eer it em to wetende worde dat it vorboden were, den hering mach hi myt sik ouerbringen zunder bruke wo he dat wille vorrichten dat it vor der wytlicheit des bodes ghescheen sy, dat hebben die van dem Zunde to sik ghenomen dat si it mit den iersten dat ze

kunnen, willen ouer scriuen vppe Schonen vnde in Dene-
merkissiden daer men hering plicht to soltende.

Oec sint die stede des eens gheworden dat nene karinen
vppe Schone ghan schullen vnde ok dat neen kopman hering
vt den karinen kopen schal by broke ij sol grote alzo dicke
als we dat doet; dit schal een iewelic voghet richten vnde
bewaren dat dit alzo ghehouden werde bi sinen ede.

Voertmer hebben die stede des ouereenghedraghen dat men
vppe desse tiit nene vischer schuten schal laten utseghelen vppe
Schone edder in Denemarkssiden vmb haring to vischende.

Afschrift in *Collect.* bl. 86.

47.

1393.

De steden Deventer, Zutphen en Harderwijk
doen aanzoek te Lübeck, dat hare burgers tot de
ambten te Bergen in Noorwegen toegelaten wor-
den, gelijk die van de andere Hansesteden.

Dit is te weten, dat in den jaer ons heren dusent drie-
hondert drie ende neghentich Henric van Leyden sendebode
van Deventer, Dyderic van den Walle sendebode van Zut-
phen vnde Henric Witte sendebode van Harderwyc hebben
gheworuen vor den meynen steden die nu to Lubeke ver-
ghadert weren alse van den drien ampten to Berghen in
Noerweghen dat ere burgher der ampte bruken mochten
lijk anderen hensesteden. Daer antworden die heren van
Lubeke vp, dat dat an en ende aen dem coepmanne nyet
en stunde sunder an der herscap van deme rijke, doch so
hebben sie denselven sendeboden gesecht, dat sie eren steden
ere breue daer to gheuen willen wanneer sie des begheren.

Aanteekening uit het archief te Deventer. —
Zie over de ambten aldaar SARTORIUS, *Gesch. des
Hans. Bundes*, II. s. 335.

29 Sept. 1393.

Reces van de Hansevergadering te Schonore en Valsterbode, waarbij onderhandelingen plaats hadden tusschen koningin Margaretha en haren raad ter ééne zijde, en hertog Johan van Mecklenburg en zijnen raad van 's konings wege ter andere zijde.

Anno dni. mcccxciiij in festo beati Michaelis archangeli congregati Schonore et Valsterbode dni et nunciij consularis ciuitatum infrascriptarum: de Lubeke Henricus Westhof et Gerardus de Atendoren, de Prussia de Thoron Albertus Russe, de Dantzike Tydemannus Huxer, de Stralsonde Gregorius Swerting et Gotfridus Nybe, de Kampen Johannes Schilder, de Grypeswolt Arnoldus Lesenisse et Vincentius Wigboldi, de Stetin Henricus Zutebotere. Hec infra scripta et placita pertractauerunt.

Int jierste zint dar manigherleye rede valen an beyden siden twischen der konighinnen vnde eremen rade van der enen siden, vnde hertoghe Johanne vnde sinen rade van der ander ziden van des koninghes weghene, alzo dat desse voer benom. de hertoghe vnde sin rad biden steden bliuen wolden alles rechts minne vnde vruntschop.

Dar antworde to die koninghinne dat ze des ghelikes biden steden bliuen wolde al des ze mit eren dun mochte, vnde wolde den steden alzo vol louen alzo se wo men ze hir verscheden wolde.

Daer omme spreken sik die stede vnde antworden dat aldus to, dat se dar vorder nicht wol tho spreken en konden id en were dat se erer beyde recht horden; dar bot sik die koninghinne tho dat ze ere recht gheerne segghen wolde vnd seghede des en del; dar antworde tho hertoghe Johan vnde siin rad dat nemande dat recht alzo wilтик en were

alzo deme koninghe suluen vnd weren des begherende dat de koning dar bi mochte komen.

Dar antworde die koninghinne tho, dat eere dat nicht stunde to dunde dat men den koning wedder vnd vort vurde, mer wolde de hertoghe vnde sijn rad tho eme riden tho deme Lintholme dat were ere wille wol; des menede de hertoghe ende siin rad dat en dat nicht nutte en duchte, id en were dat ze wat endes wusten daer se vp tho eme riden mochten.

Do men mank velen anderen reden, die screuen sint vnde ok nicht ghescreuen, nenes ende ramen konden, do ramende die stede in ener ander wise alzo hierna ghescreuen steyt vp erer beyde behach, vnde de wise der raminghe ludet aldus:

Dat de koninghynne scholde deme koninghe dach gheuen ij jaer edder drie myn edder meer wo men des ens worde, vnde dar vore scholde me tho bewaringhe setten den Holm veer personen alzo tween vt iewelkes rade, des ze an beiden zyden een werden kunden, met aldus danighen vorworden: were id sake dat die voerbenom. koning mit der koninghinnen sik bynnen der tiid kunde berichten, id were mit mynne mit vruntschap edder mit rechte, so scholde dat dar bi bliuen alzo ze des eens weren; were ok zake dat ze sik nicht berichten binnen der voerscr. tiid, so scholde die koning wedder in komen in de venghenisse sunder erghelist vnde de ghene, den de Holm antwordet were, scholden ene wedder antworten in des koninghes were weme he ene hebben wolde, des kunden se der veer personen nicht ens werden den se des Holmes in beyden seiden louen wolden.

Des spreken die stede dar vme, ift si yemande wusten deme se des Holmes an beyden seiden louen wolden mit den suluen vorworden dat se dar vur den vp dachten. Dar sprac to deme ersten vmme herthoge Johan mit syneme rade vnde antworde dar aldus tho, dat he des louen van dem Holme den steden belouen wolde. Hier antworde die koninghinne tho mank velen reden, dat se des ghelikes ok

doen wolde wes se mit eren dun mochte, wente se muste spreken mit des rikes rade van Noerweghene vnde van Zweden, de ze nv tho der tiit nicht bi sik hadde, wente se mit vorworden van en ghesceden were der se nicht voranderen mochte ane ze, vnde wenne se dar bi quemen wes se denne met den steden eens werde vmme den louen vnde bewaringhe dat scholde ere wille wol wesen.

Hier hebbet de stede aldus tho gheantwerdet dat se hebbet enes daghes ramet to Lub. tho holdene na winachten alzo ze ersten kunnen, vnde wil se bynnen der tiit spreken mit eren rade vnde eren rad to deme daghe senden edder eren willen dar enbeden, soe willen de stede denne dar vurder vmme spreken.

Item na allen dessen vorscr. deghedinghen vnde na vnseme antworde alzo hirna gescr. steyt, queme wi wedder bi der koninghinnen alzo vmme onze eghene werf dar tho weruende, alzo als die sendeboden van Lub., van Pruscen, die van deme Sunde vnde van Campen; do sede de koninghinne dat se sik wel vermudde dat wi ere antworde van den deghedinghen alzo vterle nicht vernomen hadden alzo se menede, vnde sede do hore meninghe in alsulken worden alzo hier na bescreuen steyt: dat wi den steden gheerne louen willen den koning vppe ene tiit wo die stede vns ende onse riken alzo dane vorwaringhe dun vor den koning dar wi vnde onse rike ane vorwaret zin. Also dat wi vnde vnser riken rad vppe de tiit edder den koning wedder krichen in onse beholt alzo wi ene nu hebben, edder den Stocholm, die in Zweden licht, vrich vnde vnbeworen in onser ende onse rike rades were sunder argh krichen, ende dat de stede vnde vnser rike rad dar vmme to samende komen vnde dregen des an hoe de vorwaringhe stan schal.

Ok wart den steden to wetende dat vele lude hering solteden to demen Ellenboghden tho Ystede ende tho Trelleborch ende anders wor, dar vmme droghen si des ouer en dat si den van Lubeke enen brief senden, biddende dat se

dat deme coepman screuen in Vlanderen vnde in Enghelant oft dar haring queme bi den ghenen die in dat vorbot horen dat se dar bi bliuen alzo als die brief inneheft, die den van Lub. ghesant wart.

Voert so hebbet die stede eens daghes gheraemt tho Lub. tho holdene vppe lichtmisse neghest komende, dat hebbet die van Prussen, van deme Gripeswolde vnde van Stetyt (n) tho rugghe toghen in eren rad, doch hopen se dat ere rad des nicht en weygheren.

Ok dunket den steden dat nutte wesen dat die van Lubeke dar brieue vmme senden an de zee stede vnde ander stede de en dar nutte tho dunket, vnde et isset den van Prussen beualen dat ze dat scholen scriuen den steden in Liiflande se to biddende van onser allen weghene to deme suluen daghe to comende.

In het Boek *Collect.* bl. 86. Verg. DAHLMANN, *Gesch. von Dänemark*, II. s. 67.

49.

1394.

De stad Campen verklaart aan Lübeck, dat zij bereidwillig is, om tot bevrediging der zee vredeschepen uit te rusten.

Sunderlinge lieuen vriende, v ghelieue te weten, alsoe Jo. Schilder en Wycher Schuerzac onse lieue sendeboden nu latest mit dien meenen steden verghadert in uwer stede ons hebben angebracht alzulke ouerdracht alsoe die meenen stede ouerdragen zin die zee toe vreden, dat wy des in onser stad ouereenghedragen zin vrede schepe vyt te maken als onse sendeboden van v ghescheyden zin, indien dat die anderen stede des ghelikes doen willen, ende willen, oft god wille, te pinxteren naest comende reede wesen en verghaderen ter

Schagen oft in Caluessonde en daer vyt te seghelen. En wes antworde, lieuen vriende, v die van Prutzen en die anderen stede scriuen, die bidde wy ons weder doen anscriuen bi desen bode, en dit wilt voert verwaren in Vlanderen en in Enghelant alst v nutte duncket, etc.

Ad ciuitatem Lubicen.

In 1894 werden te Campen tot uitrusting der vredeschepen voor „die schepe, vyalie, schipmans, boetsmans, soldeniers en allen onraet” uitgegeven vijf^m ix^e en iij guld.

In het Boek *Collect.* bl. 87 en 78.

50.

1394.

De stad Campen schrijft aan Lübeck, dat zij geene bezending tegen 1 Nov. te Alholm op Laland doen kan, en ook niet genegen is onder de acht steden borg te zijn voor den koning van Zweden.

Sunderlinge lieue ende wal ghemynde vriende, u gheleue te wetene, dat wy vermids anbrenghen Johan Schilders ende Wycher Schuerzacks onsen lieuen medeghesellen ende sendeboden van onsen rade verstaen hebben, woe een dach gheramet is op alle godsheyligen dach naest komende tot Alholm, daer achte stede gheramet sin louede te doen voer dien coning ende sinen soen vyt te borghen ende daer te komen, daer wy uwer wysheit gunstelijke weder op scriuen, dattet ons op dese tyt alsoe winterlyc ende vere ghelegen, dat wy op dien dach nemant senden en kunnen. Voertmer, leue vrunde, van den loue voer den coning daer wy mede in gheramet sin, laeten wy v vruntlike weten dat ons dat niet ghelegen en is die louede te doen, want wy vere gheseten sin. Ende ok sunderlinge lieue vrunde, op die copie des

briefs die ghi ghescreuen hebben an die meyne hense stede laeten wy v weten, is dat sake dat daer welike stede sin die louede voer dien coning doen ende daer hinder of last van kregghen, dat god verbeden moet, wes die meyne coeman dan daer tho doet dat wille wy gherne mede doen. Voertmer, leue vrunde, wánttet ons also ghelegen is dat wy daer nemant en senden, so bidde wy uwc wysheit also wy alre oetmoedelixste ende vriendelixste mogen, oft daer enighe maninghe schut om dien schaden die gheleden is, dat ghi ons daer inne besorgen dat wy van onsen schaden onversumet bliuen. Vnde dit wilt, zunderlinge lieue vrunde, int beste nemen, want wy op dese tyt mit onsen naburen ghenoech te doen hebben daer ons groete macht an legghet. Vnde wes, lieue vrunde, op dien daghe ghededingt waert dat bidden wy ons vruntlike doen ouerscriuen als ghi yrste kunnen en moghen, wanner die dach ghesleten is. Vnd wilt v, lieue vrunde, also vrundlike hiir inne bewisen, also wy ganslike in v betrouwen, vnde wy gherne zunderlinge om uwen wille doen zolden in ghelike oft in vele mere zaken. *Diuina vos conseruet gratia, etc.*

Datum anno xciiij. ad Lubicenses.

In het Boek *Collect.* bl. 84.

Bij eene overeenkomst met de koningin van Denemarken, te Helsingburg in Julij 1394, was beraamd, dat koning Albert uit zijne gevangenschap ontslagen zoude worden, indien acht steden zich verbonden, om hem, in geval er binnen zekeren tijd geene vaste bevrediging plaats mogt hebben, weder aan de koningin uit te leveren, of haar eene som van 60,000 mark zilver te betalen, enz. Campen behoorde, gelijk wij uit dezen brief zien, tot de daartoe bestemde steden, doch weigerde; en daarop gaven de overige zeven steden, namelijk Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig en Reval, hunne borgstelling voor het verdrag, dat in het jaar 1395 tot uitvoering kwam.

51.

1396.

Op de bepaling der Hansesteden te Lübeck in 1395, dat voor het volgende jaar weder schepen zouden uitgerust worden tot uitroeiing van de victualiebroeders, meldt de stad Campen aan Lübeck, dat, ofschoon de overige steden der Zuiderzee zich onttrokken, zij evenwel genegen was een gewapend schip uit te zenden, indien men bij het voornemen bleef.

Zunderlinge lieue wal ghemynde vriende, v gheleue te weten dat die stede bi ons ghelegen ende wy, als Deunter, Zutphen, Harderwyc en Elborch verghadert weren op eene dachvaert bynnen onser stad to Campen op dien zonnedach Letare Iherlem (12 Maart) negest voirleden als van der were in de zee to legghen die lykedelres vyt dien water te brenghen des noet is als des gheramet was van den meynen steden latest in uwer stad verghadert, en hadden dair bi bebodet die van Staueren, Hindelopen ende Woudrinchem, die op de voirs. dachuaert niet en quemen, ende doch so hadden wy mitten voirs. sendeboden vele woirde ende segheden hem wy wolden gherne bi der were bliuen inden dat zy der ghelike doen wolden also des gheramet is, daer zy ons op antwoorden, dat zy to deser tyt to der were nicht ghedoen en konnen en verleggheden ons dat also. En doch, lieue vriende, zo willen wy, oft god wil, bi der were bliuen ende maken een schip vyt mit volke ghewaepent, inden dat y bi der were bliuen ende die anderen stede, omme met v ende die anderen steden to seghelen die zerouers to soeken, alst orberlixst is, ende hadden ons, lieue vriende, die stede bi ons ghelegen bi gestaen als des gheramet was, zo wolden wy gherne bi hem hebben ghebleuen en to der were voirder ghedaen. En wert oick, lieue vriende, dat y to der were

nicht doen en wolden, dat wilt ons onvertoget bi desen bode weder scriuen en dat wilt int beste nemen, want wyt van noetsake nicht eer to brengen en konden. Wy meynden die steden van Hollant ende Zelant altoes hebben verghadert, en wert oick dat zome steden weren die to der were niet doen en wolden, dat ghi ons dat der ghelike te weten daeden.

Ad Lubec. anno xcvi.

In het Boek *Collect.* bl. 83.

52.

1396.

Op het berigt van Lübeck, dat de vredeschepen aldaar niet vóór Hemelvaartsdag gereed konden zijn, antwoordt Campen, dat haar schip reeds veertien dagen na Paschen gereed geweest was volgens het reces. De schepen en kooplieden, die er lagen, waren daarop uitgezeld, dewijl zij niet langer konden wachten.

Lieue vrunde, uwen brief en antworde nu weder op onsen brief an ons gesant bi onsen messagier hebben wy guytlike ende wal verstaen, inhoudende dat gy uwe vredeschiepe voir ons heren hemeluaertsdage (11 Mei) niet bereyden en konnen, dair wy v vrientlike af weten laeten dat wy onse vredeschiepe gheredet hadden rede te wesen des zonedages xiiij dage na paeschen (16 April) als jw screuen en als dat reces vytwiset, en hadden dair op gheholden onse schiepe ende coeplude lighende dair na wachtende. En nu, lieue vriende, do ons jw brief en antworde quam do hadden wi gerne ghesien dat zi voirt hadden lighende bliuen tot ons heren hemeluaertsdaghe to als jw brief vytwiset, des wy, lieue vriende, mit reden niet doen en mochten, want onse burger vremder coepluden guet gheladen hadden ende sin gemeyn-

like gesegelt, ende doch, lieue vriende, als onse schepe mit lieue, of god wil, weder to huys comen zo wille wi gherne doen voirt beste dat alrebeste dat wy konnen ende mogen. En dit wilt, lieue vriende, int beste nemen want wi gherne bi der were hadden ghebleuen, hadde dat gehouden woirden als des gheramet was.

Ad eodem de eodem.

In het Boek *Collect.* bl. 83.

53.

1396.

De Wendische steden doen uitspraak in de zaak van Ghijsen Koerling of Kompasmaker, die tegen het gebod in Denemarken haring gezouten had en deswege te Campen achterhaald was, terwijl ook de steden Stralsund en Harderwijk op hem als haren burger aanspraak maakten.

Zunderlinge lieue vrunde, uwen brief hebbe wy guytlike onfaen ende wal verstaen inhoudende van Ghysen Koerling dien ghi scriuen dat hi jw burger zy, daer wy jv lieuen vriende guytlike weder af scriuen dat ons dat van uwer lieue zeer verwondert dat ghi oen voir uwen burger scriuen, want Arnt van Boechoep richter en renthenmeister van Gelrelant des dorluchten vursten des hertoghen van Gelre vnde van Gulich vnde greue van Zutphen an ons scrief Gysen voir syns ghenedigen heren onderzaten. Vnd dair na scrief die raet der stad van Harderwyc an ons ende scriuen Ghysen voir oeren burger, ende dairna quemen twe van den rade van Harderwyc voirs. mit Gisen in onse stad voir ons ende wolden oen voir oern burger verdedinght hebben, ende nu lieue vriende scriuen ghi oen voir uwen burger, dair ons vreemde toe is ende meenen dat hij een loes man is ende

dat ons dat gelt vervallen is, ende dit wilt lieue vriende int beste nemen.

Datum per copiam ad Stralessund anno xcviij.

Die Wentsche stede voir recht gesproken.

Vmme die zake die was tusschen dien vanne Sunde vnd van Campen van weghen Gysen Kompasmaker hebben die stede gesproken vnd also geleedet. Willen die van deme Sunde dat vorrechten dat de sulue Gyse ere burger was to der tijt do hi mit sineme heringe to Campen schattet wairt so scholen de van Campen den vanneme Sunde dat geld volgen laete dat van den voirs. heringe gecomen is. Sunder manende de van Harderwyck de van Campen van der zake wegen so scholde de vanne Sunde den van Campen dair vmme voir den meyne steden recht voirdoen.

Wente na eendracht de de stede vortydes gemaket hebben, welk man die tegen der stede bod in Denemarkes ziden hering soltede, de hering edder dat ghud dair van komende schal to vallen der stat dair die ghenne borgher was to der tijd do hi den hering soltede.

In het Boek *Collect.* bl. 83 en 85.

54.

29 Aug. 1398.

Koning Erik van Denemarken, Zweden en Noorwegen, bevestigt, met wil van koningin Margaretha, die hem als haren opvolger aangenomen had, en van zijne rijksraden, de privilegiën der stad Campen, die zij van ouds in Denemarken gehad heeft.

Wi Erik van godes gnaden koningh van Denemarken, Sweden, Norweghen, der Wende, der Gothen vnde hertoghe to Pommeren, bekenne vnde betughen oppenbare in dessemc

breue dat vmme sunderliker leue vnde gnade weggen, na endrachtigen rade vnde guden willen vnser vnde vnser leue vrouwen vnde muder koningynnen Margreten vnde vnser getruwen rathgeueren van Denemarken, den borghemeysteren, skepen, ratmanne, borger, kopluden vnde inwonere der stat to Campen stedeghen vulborden vnd confirmeren allen rechticheyt, prywylege vnde vrygheyt de erer eslyk besunder edder eyn myt den ander van selygher dengnyssen vnser olderen vnde voruaren koningh to Denmarken vorlenet vnde ghegheuen synt, also dat ze der vnd erer yslyk sunder hinder vnser vnd vnser amctlude voghede vnd vndersaten bruken scolen in allder vyse articulen vnd puncten also ze van vnser olderen vnde voruaren koninghe to Denmarken bebreuet synt, vnde ok dat wj vnde vnse rike vnd vndersaten ok bruken vnde neten scolen aller rechticheyt articule vnde puncte vnde dessen vorbn. stat vnser olderen vnd voruaren koninghe to Denmarken beseghelt vnd bebreuet hebben, vnde tu merer bewaringe vnd segherheyt alle desser vors. stukke so hebben wj koninge Erik vorbn. vnser insehelt vor dessen breff ghehenghet laten, de ghegeuen ys vnd skreuen tu Kopenhauen anno dni m.ccc.xcoctauo die decollationis sti Johannis bap^o.

Op perkament met aanhangend groot zegel in geel was in eene koperen doos.

E R R A T A.

Bladz. 20 reg. 8 van ond. in te vullen: *Seruicia*.
» 76 » 17 » bov. voor *dore*, lees: *ore*.

